



Begroting 2024

Meerjarenraming 2025 t/m 2027



Gemeente Valkenburg aan de Geul

Begroting 2024 en meerjarenraming 2025 t/m 2027

Versie: definitieve versie t.b.v. openbare publicatie (v1.01)

Status: Ontwerpbegroting



Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

In het jaar 2024 zitten we halverwege de coalitieperiode. Het coalitieakkoord “Valkenburg aan de Geul veert op” staat aan de basis voor de beleidskeuzes in 2024. Daarnaast heeft de raad met het vaststellen van de kadernota 2023 verschillende voorstellen aangenomen, die in de voorliggende begroting zijn verwerkt.

De goede financiële positie van onze gemeente geeft ons ook de ruimte investeringen te doen, activiteiten in gang te zetten en beleid te ontwikkelen. Onze gemeente heeft daarbij hoge ambities, die worden vertaald in concrete projecten. Met de invulling van de voorstellen uit de kadernota en de aanvullende voorstellen in deze ontwerpbegroting is de vrije bestedingsruimte van onze gemeente wel voor een groot deel ingevuld.

De landelijke ontwikkelingen maken dat voorzichtigheid geboden blijft richting de toekomst. Waar de VNG blijft lobbyen voor structureel betere financiering van gemeenten, is de Rijksoverheid op zoek naar bezuinigingen voor het opstellen van de Rijksbegroting. De effecten hiervan zijn in deze begroting zichtbaar bij de toelichting op de septembercirculaire van het gemeentefonds. Het kabinet heeft, gelet op haar demissionaire status, dit najaar niet bezuinigd, maar ook geen structurele keuzes gemaakt op het gebied van de landelijke gemeentefinanciën.

Evenals in voorgaande jaren hebben wij deze ontwerpbegroting opgesteld met de doelstelling om zo transparant mogelijk weer te geven welke keuzes u bij het vaststellen van deze begroting kunt maken. Op deze wijze heeft het college getracht om uw raad in positie te brengen om, met de behandeling en vaststelling van deze programmabegroting, invulling te kunnen geven aan uw kaderstellende rol.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

w.g.

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur / gemeentesecretaris

w.g.

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester



Inhoudsopgave

De programmabegroting

Hoofdstuk 1	Algemeen	5
	Belangrijkste financiële aandachtspunten voor 2024	5
	Samenvatting van de beleidsvoornemens	8
Hoofdstuk 2	Programmaplan	11
2.1	Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	11
2.2	Programma Economie en Toerisme	15
2.3	Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	20
2.4	Programma Sport, Cultuur en Recreatie	27
2.5	Programma Onderwijs	31
2.6	Programma Sociaal Domein	34
2.7	Programma Volksgezondheid en Milieu	43
2.8	Programma Bestuur en Ondersteuning	48
2.9	Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting	52
Hoofdstuk 3	Paragrafen	54
3.1	Paragraaf Lokale heffingen	54
3.2	Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	63
3.3	Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	69
3.4	Paragraaf Financiering	72
3.5	Paragraaf Bedrijfsvoering	76
3.6	Paragraaf Openbaarheid	79
3.7	Paragraaf Verbonden Partijen	80
3.8	Paragraaf Grondbeleid	99

De financiële begroting

Hoofdstuk 4	Overzicht van baten en lasten	101
Hoofdstuk 5	Financiële positie	104

Bijlagen

Bijlage 1	Overzicht van baten en lasten per taakveld	108
Bijlage 2	Overzicht incidentele baten en lasten per programma	114
Bijlage 3	Meerjarig verloop reserves en voorzieningen	115
Bijlage 4	Overzicht structurele mutaties reserves	116
Bijlage 5	Reserve- en voorzieningenbeleid	117

Hoofdstuk 1: Algemeen

1.1 Algemene inleiding en leeswijzer

Voor u ligt de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025 t/m 2027 van de gemeente Valkenburg aan de Geul. De begroting is opgesteld volgens de landelijke voorschriften die volgen uit de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast geldt de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening 2023 als kader voor het opstellen van de begroting.

In deze inleidende tekst geven wij u enige toelichting op de opbouw van het boekwerk en op het proces van het vaststellen van de begroting.

De begroting bestaat in hoofdlijnen uit twee onderdelen, namelijk het beleidsmatige deel en het financiële deel.

1.2 Financiële samenvatting

De financiële samenvatting van de begroting 2024 is als volgt:

Baten en lasten per programma			
<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>			
Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	3.524	169	-3.355
Programma Economie en Toerisme	4.285	7.558	3.273
Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	6.435	824	-5.611
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	5.506	1.678	-3.828
Programma Onderwijs	1.724	109	-1.615
Programma Sociaal Domein	23.452	7.533	-15.919
Programma Volksgezondheid en Milieu	6.406	5.835	-571
Programma Bestuur en Ondersteuning	4.616	41.802	37.186
Subtotaal programma's	55.948	65.508	9.560
Overhead	8.823	271	-8.552
Onvoorzien	100	-49	-149
Vennootschapsbelasting	1	0	-1
Subtotaal overig	8.924	222	-8.702
Saldo van baten en lasten	64.872	65.730	858
Toevoegingen aan reserves	816	0	-816
Onttrekkingen uit reserves	0	1.405	1.405
Resultaat	65.688	67.135	1.447

1.3 Belangrijkste financiële aandachtspunten voor 2024

In deze paragraaf zijn de concrete beleidsvoornemens voor 2024 opgenomen. Per onderwerp is een inhoudelijke toelichting opgenomen. De paragraaf wordt afgesloten met een totaaloverzicht van deze voorstellen.



Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Binnen dit programma zijn twee concrete voorstellen opgenomen in deze begroting. Dit betreft de Regionale ondersteuning Robuuste Driehoek en de formatie van de functie van adviseur Openbare Orde en Veiligheid. Voor de inhoudelijke toelichting op deze voorstellen verwijzen wij u naar het programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving, zoals opgenomen op pagina 12.

Het voorstel voor de Regionale ondersteuning Robuuste Driehoek kost structureel € 40.000, met ingang van 2024. Voor de ophoging van de formatie van adviseur Openbare Orde en Veiligheid dient de personeelsbegroting structureel te worden opgehoogd met € 104.000. Voor beide onderwerpen is het voorstel om dit te financieren uit de beschikbare vrije bestedingsruimte, dus ten laste van het geprognoseerde resultaat.

Programma Economie en Toerisme

Op zeer korte termijn verwachten wij helderheid te krijgen over onze kandidatuurstelling voor een internationaal wielerevenement. In de raadsvergadering van december verwachten wij een concreet voorstel in te kunnen brengen.

Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

De functie van projectleider Valkenburg-Oost is opgenomen in de financiering van het project. Daarmee betreft dit een tijdelijke constructie, voor de duur van dit project. We stellen voor om de functie van projectleider structureel in de personeelsbegroting op te nemen. Op het moment dat de projectfinanciering eindigt, komen deze personele lasten dan structureel ten laste van de algemene middelen, voor het bedrag van € 98.000 per jaar.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Zoals toelichting op pagina 28 van deze begroting stellen we voor om een projectbudget beschikbaar te stellen voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma bij het erfgoedbeleid en de gemeentelijke monumenten. De eenmalige kosten hiervoor bedragen € 10.000. Voor de dekking van dit bedrag wordt voorgesteld om dit in 2024 te onttrekken uit de Investeringsreserve instandhouding monumenten.

Programma Sociaal Domein

Burgerkracht

Voor de uitvoering van het door de gemeenteraad vastgestelde nieuwe beleid Burgerkracht, is extra capaciteit nodig in de persoon van een opbouwwerker vrijwilligerswerk. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen wij u naar pagina 35. De kosten hiervan worden geraamd op € 32.000 op jaarbasis. Een deel hiervan kan worden gevonden binnen de beschikbare budgetten voor Burgerkracht. Wij stellen de gemeenteraad voor het resterende deel van € 16.000 per jaar toe te voegen aan de begroting binnen het programma sociaal domein.

Ongehinderd

In 2020 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om de toegankelijkheid te toetsen van de gemeentelijke gebouwen en de gemeenschapshuizen. In mei 2023 is deze toets uitgevoerd door de organisatie 'Ongehinderd'. Naar aanleiding hiervan stellen wij voor om structureel vervolg te geven aan 'Ongehinderd'. Hoe dit er inhoudelijk uit ziet wordt toegelicht op pagina 36 binnen het programma Sociaal Domein. Het gaat om een eenmalige kostenpost van € 16.800 in 2024. De jaarlijkse kosten (voor een app) bedragen € 5.500 vanaf 2024. Wij stellen voor deze bedragen toe te voegen aan de begroting. De kosten van de fysieke aanpassingen zijn hier nog niet in meegenomen. Hiervoor ontvangt de gemeenteraad een voorstel in het voorjaar van 2024.

Nieuw beschut werk

Beschut werk is als een verplichting in de wet opgenomen. De inhoudelijke toelichting hiervan staat opgenomen op pagina 39. Wij ontwikkelen in regioverband een specifiek instrument Nieuw beschut werk waarmee in 2024 gestart wordt. Vanaf 2025 zal de landelijke financiering hiervan worden



heroverwogen, de financiële effecten daarvan zijn nu nog niet duidelijk. Incidenteel in 2024 bedragen de kosten € 86.000, waarvoor wordt voorgesteld om dit in 2024 eenmalig te onttrekken uit de reserve sociaal domein.

Programma Volksgezondheid en Milieu

Afvalstoffenheffing

Op het gebied van de afvalstoffenheffing hebben we te maken met aanhoudende kostenstijgingen. Vanuit het principe van volledige kostendekkendheid van de belastingtarieven leiden deze kostenstijgingen direct tot een verhoging van de bijbehorende belastingtarieven. In 2023 hebben we deze verhoging incidenteel gedempt door een eenmalige bijdrage uit de algemene middelen. Dit in afwachting van een onderzoek naar mogelijke alternatieve vormen van afvalinzameling die tot kostenbesparingen zouden kunnen leiden.

De onderzoeken hebben op dit moment nog niet geleid tot beperking van de kostenstijgingen. Het proces binnen de GR Geul en Maas is nog niet afgerond. Eventuele alternatieven buiten dit samenwerkingsverband om worden nog slechts voorzichtig verkend.

Het college stelt voor om, net als in 2023, de kostenstijging incidenteel te dempen vanuit de algemene middelen. De reeds aangekondigde verhoging van het vastrecht van de afvalstoffenheffing van € 30 per perceel (van € 210 naar € 240) dient dan wel doorgevoerd te worden, maar we voorkomen een verdere verhoging in 2024. Zowel in 2025 en in 2026 verwachten we vervolgens een aanvullende stijging van € 30 door te moeten voeren.

Concreet betreft het een bedrag van € 163.000, gelijk aan de taakstelling vanuit de afvalbegroting in 2024, die dan incidenteel gedekt wordt uit de algemene middelen in 2024, dus ten laste van het resultaat.

Het proces om vanuit de inhoud tot kostenbesparingen te komen, zetten we onverminderd door.

Om te bepalen waar we als gemeente zelf nog besparingen ten aanzien van afval kunnen realiseren willen we een onderzoek starten om in kaart te brengen waar we als gemeente zelf nog besparingen ten aanzien van afval kunnen realiseren. Hiervoor vragen we een incidenteel budget voor onderzoek beschikbaar te stellen van € 10.000.

De afgelopen twee jaar is binnen de Gemeenschappelijk Regeling Geul en Maas gewerkt aan een nieuw regionaal beleidskader met als doel de afvalinzameling efficiënter te organiseren om te komen tot een kostenbesparing. In 2024 zal aan de gemeenteraad dit beleid worden voorgelegd. Vervolgens wordt een uitvoeringsplan voor dit nieuwe beleid uitgewerkt.

Programma Bestuur en Ondersteuning

Gemeentefonds septembercirculaire 2023

De wijzigingen uit de septembercirculaire 2023 ten opzichte van de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds zijn hieronder samengevat.

	<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>			
	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Meicirculaire 2023 (cf. RIB 23.39)	34.291	35.039	32.010	31.834
Wijzigingen septembercirculaire 2023	396	284	203	712
Septembercirculaire 2023	34.687	35.323	32.213	32.546

De wijzigingen zijn in hoofdlijnen uit te splitsen in inhoudelijke beleidstoevoegingen en aanpassingen en de algemene wijziging van de uitkeringsfactor.

	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Inhoudelijke wijzigingen	111	55	30	22
Wijziging uitkeringsfactor	285	229	173	690
Totaal wijzigingen septembercirculaire 2023	396	284	203	712

Voor een nadere toelichting op de septembercirculaire 2023 verwijzen wij u naar hoofdstuk 2.8 programma Bestuur en Ondersteuning (op pagina 48).

Samenvatting van de beleidsvoornemens

In de onderstaande tabel is een financiële samenvatting opgenomen van de beleidsvoornemens voor het jaar 2024, inclusief de effecten op de meerjarenraming.

(bedragen in duizenden euro's)

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving				
Regionale ondersteuning Robuuste Driehoek	40	40	40	40
Uitbreiding formatie adviseur Openbare Orde en Veiligheid	104	104	104	104
Programma Economie en Toerisme				
Internationaal wielerevenement	PM			
Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening				
Uitbreiding formatie projectleider	98	98	98	98
Programma Sport, Cultuur en Recreatie				
Uitvoeringsprogramma erfgoedbeleid/gemeentelijke monumenten	10			
Programma Sociaal Domein				
Project ongehinderd	22	6	6	6
Nieuw beschut werk	86			
Opbouwwerker vrijwilligerswerk	16	16	16	16
Programma Volksgezondheid en Milieu				
Taakstelling GR Geul en Maas	163			
Onderzoeksbudget afval	10			
Programma Bestuur en Ondersteuning				
Septembercirculaire gemeentefonds	-396	-284	-203	-712
Saldo	153	-20	61	-448

1.4 Opbouw van de programmabegroting

Het beleidsmatige deel van de begroting is opgebouwd uit het programmaplan (hoofdstuk 2) en de paragrafen (hoofdstuk 3). Het financiële gedeelte bestaat uit het overzicht van baten en lasten (hoofdstuk 4) en de uiteenzetting van de financiële positie (hoofdstuk 5). Ten slotte volgen nog enkele bijlagen.

Het programmaplan volgt de volgende programma-indeling:

- Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving
- Programma Economie en Toerisme
- Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
- Programma Sport, Cultuur en Recreatie
- Programma Onderwijs
- Programma Sociaal Domein
- Programma Volksgezondheid en Milieu
- Programma Bestuur en Ondersteuning



Naast het programma Bestuur en Ondersteuning bevat de begroting ook de onderdelen overhead, onvoorziene uitgaven en inkomsten en vennootschapsbelasting. Binnen onze gemeente worden de programma's in financiële zin uitgesplitst naar de landelijk voorgeschreven taakvelden.

Het programmaplan geeft in de basis antwoord op de drie W vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Enkele programma's bevatten een opsplitsing naar verschillende thema's, waarbij per thema is weergegeven wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen.

De vraag 'wat mag het kosten' wordt per programma inzichtelijk gemaakt voor het begrotingsjaar 2024. De meerjarenraming 2025 t/m 2027 is terug te vinden in het overzicht van baten en lasten en de bijlagen.

Per programma is daarnaast inzichtelijk gemaakt welke taakstellingen, stelposten en reservemutaties te relateren zijn aan het betreffende programma.

In hoofdstuk 3 zijn de paragrafen opgenomen. Anders dan de programma-indeling in hoofdstuk 2 geldt voor de paragrafen wel een landelijk voorgeschreven indeling. In deze paragrafen lichten wij de beleidslijnen toe en leggen de relevante beheersmatige aspecten vast voor de lokale heffingen, het weerstandsvermogen en risicobeheersing, het onderhoud aan kapitaalgoederen, de financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Vanaf de begroting 2024 is daar ook de paragraaf openbaarheid aan toegevoegd.

De financiële begroting is opgebouwd uit het overzicht van baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie.

1.5 De begrotingskaders

Het college heeft de ontwerpbegroting opgesteld op basis van de begrotingskaders zoals deze ook in voorgaande begrotingen door de gemeenteraad zijn vastgesteld:

- Wanneer zich na de vaststelling van de begroting nieuwe prioriteiten aandienen, dient het college in eerste instantie binnen het desbetreffende programma naar financiële dekking te zoeken;
- De gemeenteraad heeft altijd het recht om prioriteiten aan te passen of eerder vastgestelde kaders bij te stellen;
- Nieuw beleid of wijziging van bestaand beleid kan alleen geëntameerd worden indien direct in de dekking van de daarmee gemoeide kosten wordt voorzien;
- De post Onvoorzien mag pas worden ingezet nadat is vastgesteld dat de extra, niet in de begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van beschikking van budgetten binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen;
- Indien een tekort ontstaat als gevolg van een lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds moet een integrale afweging van alle beleid plaatsvinden;
- De in de meerjarenbegroting verwerkte ramingen voor onderhoud van kapitaalgoederen moeten met actuele onderhoudsplanningen worden onderbouwd.

Wijziging begrotingskaders

Ten opzichte van voorgaande begrotingen stelt het college voor om het volgende begrotingskader te laten vervallen:

- Doelstelling is dat de gedecentraliseerde taken worden uitgevoerd binnen de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde budgetten.

De reden hiervoor is dat de landelijk beschikbaar gestelde budgetten voor het sociaal domein inmiddels integraal onderdeel zijn van de algemene uitkering van het gemeentefonds en dus niet meer als specifiek gelabeld geld aan de gemeenten beschikbaar wordt gesteld.



1.6 Proces vaststellen van de begroting 2024

De ontwerpbegroting 2024 zal worden gepubliceerd op 5 oktober 2023. Dit is het eerste moment dat de begroting 2024 beschikbaar is voor de raadsleden en commissieleden. De begroting is dan ook publiekelijk te raadplegen.

De leden van de gemeenteraad (en van de raadscommissies) hebben de mogelijkheid om informatieve vragen in te dienen over de ontwerpbegroting. Deze schriftelijke vragen kunnen op de gebruikelijke wijze, bij voorkeur per raadsfractie, worden ingediend via de griffie. De afgesproken deadline hiervoor is op maandag 23 oktober 2023, voor 09:00u.

Het college zal op vrijdag 27 oktober de schriftelijke vragen beantwoorden.

Het sluitstuk van de begrotingscyclus is de behandeling en de vaststelling van de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025 t/m 2027 in de openbare raadsvergadering van dinsdag 7 november 2023.

Na vaststelling van de begroting zal deze vóór 15 november 2023 worden toegezonden aan het College van Gedeputeerde Staten (GS) van de Provincie Limburg.

Met dit proces wordt invulling gegeven aan de artikelen 190 en 191 van de Gemeentewet.

1.7 Status en versiebeheer

Het boekwerk van deze begroting zoals dat openbaar wordt gepubliceerd op 5 oktober 2023 betreft een ontwerpbegroting. Pas nadat de gemeenteraad de begroting vaststelt is er formeel sprake van een begroting. Het is mogelijk dat de behandeling in de raadsvergadering van 7 november leidt tot een aanpassing in dit boekwerk. Mocht dat het geval zijn, dan leidt dat er toe dat er twee verschillende versies van de begroting 2024 worden gepubliceerd. Om deze reden zullen wij op de tweede pagina van het document aangeven wat de status is van het boekwerk en op welke datum deze is gepubliceerd.

1.8 Wijzigingen van de begroting

De door de gemeenteraad vastgestelde begroting 2024 is het startpunt voor de uitvoering in 2024. Gedurende het jaar zullen er nog wijzigingen op de begroting plaats vinden. Wijzigingen die van invloed zijn op de baten en lasten op programmaniveau zijn altijd voorbehouden aan de gemeenteraad. Het college is bevoegd om binnen deze door de raad vastgestelde kaders (dus binnen het programma) wijzigingen door te voeren op taakveldniveau of op productniveau. Begrotingswijzigingen vanuit de gemeenteraad kunnen betrekking hebben op de voorjaarsnota (als onderdeel van de kadernota) of op de najaarsnota, maar kunnen gedurende het jaar ook volgen uit de financiële gevolgen van separate raadsbesluiten. Volledigheidshalve vermelden wij dat een dergelijke begrotingswijziging naast de financiële gevolgen ook de bijbehorende dekking bevat.



Hoofdstuk 2: Programmaplan

2.1 Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Omschrijving van het programma

Dit programma heeft als doel het waarborgen van veiligheid, het houden van toezicht en het handhaven van regels en wetten binnen onze gemeente.

Veiligheid is een prioriteit in elke omgeving. Veiligheid is het waarborgen van de veiligheid van onze inwoners, ondernemers en bezoekers. De gemeente is verantwoordelijk voor het handhaven van openbare orde en veiligheid. Hierbij wordt samengewerkt met de politie en andere overheidsinstanties om criminaliteit te voorkomen en te bestrijden. De gemeente verleent veel verschillende vergunningen. Vergunningverlening is een belangrijk instrument om ervoor te zorgen dat activiteiten en projecten binnen de gemeente voldoen aan de wettelijke en beleidsmatige vereisten. Het draagt bij aan het waarborgen van veiligheid, ordening en kwaliteit in de leefomgeving. Actief en systematisch toezicht op de naleving van regels en wetten vindt plaats en waar nodig wordt handhaving ingezet als de regels en wetten worden overschreden.

Wat willen we bereiken?

Het programma is gericht op het voorkomen, handhaven en oplossen van verschillende vormen van overlast, criminaliteit en onveiligheid binnen de gemeente. De ambitie van de gemeente is om een veilige leefomgeving te creëren en te waarborgen voor alle inwoners van onze gemeente. Daarnaast wil de gemeente ernstige vormen van (horeca-/evenementen-)overlast, ondermijning en onveiligheid voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Veiligheid

Op moment van schrijven van deze begrotingstekst wordt het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2024 - 2027 en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma opgesteld. Er wordt geïnventariseerd welke thema's in het IVP geprioriteerd worden. Daarbij wordt geput uit het vorige IVP, het regionale beleidsplan politie, maar ook uit de versterkingspijlers waar het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) op inzet en trends en ontwikkelingen. Denk hierbij aan thema's zoals overlast/geweld op het snijvlak van zorg en veiligheid, veilig toerisme, recreatie en evenementen en last but not least; ondermijnende criminaliteit.

Het uitvoeringsprogramma wordt een dynamisch document dat regelmatig wordt geëvalueerd en bijgesteld om in te kunnen spelen op veranderende veiligheidsproblemen en nieuwe ontwikkelingen.

Wij gaan in 2024 uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma van het nog vast te stellen Integraal Veiligheidsplan 2024-2027, en blijven wij, samen met de andere Heuvellandgemeenten, ons inzetten op alle veiligheidsthema's. Het uitvoeringsprogramma beschrijft specifieke doelstellingen, acties en maatregelen op het gebied van veiligheid die binnen de gemeente gedurende de looptijd van het programma hoog op de agenda worden gezet om op te pakken. Tot slot voeren wij de wettelijke taken uit en reageren wij op incidenten en urgente vragen vanuit de samenleving.

De veiligheidsthema's, waar wij ons op blijven inzetten, zijn specifieke gebieden of onderwerpen waarop veiligheidsbeleid en-maatregelen zich richt. Voorbeelden hiervan zijn: criminaliteitsbestrijding, openbare orde en overlast en jeugdige ondermijning. Daarbij is er aandacht en ruimte voor doorontwikkeling van de aanpak.



Ook in 2024 gaat de gemeente Valkenburg aan de Geul door met de regionale samenwerking, binnen verschillende samenwerkingsvormen, om de veiligheid te bevorderen en veiligheidsproblemen gezamenlijk aan te pakken. Het doel van deze samenwerkingsvormen is om effectiever en efficiënter op te treden door middelen, kennis en expertise te bundelen en gezamenlijke oplossingen te vinden voor regionale veiligheidsvraagstukken.

Valkenburg aan de Geul is samen met de provincie portefeuillehouder “weerbare samenleving”, gericht op het tegengaan van ondermijning. Een van de speerpunten voor de komende jaren is het vaststellen van een Limburgse basisnorm door alle Limburgse gemeenten.

Regionale ondersteuning Robuuste Driehoek

Vanuit de regionale Robuuste Driehoek (Openbaar Ministerie, Politie en de vijf Heuvellandgemeenten) is de wens uitgesproken om een regionale beleidsadviseur aan de Robuuste Driehoek te koppelen. Hierdoor wordt de voortgang van het Integraal Veiligheidsplan en bijbehorend Uitvoeringsplan beter geborgd, worden de burgemeesters in de Robuuste Driehoek beter ondersteund en wordt het efficiënter om gezamenlijk externe ketenpartners te benaderen en betrekken bij doelen uit het nieuwe IVP. Alle leden van de Robuuste Driehoek zijn het erover eens dat de regionale aanpak van ondermijning, zoals vastgelegd in de beleidsplannen en uitgevoerd via de regionale ondermijningstafel, goed werkt.

Door samen in te zetten op thema's en fenomenen kunnen we aan de voorkant een Heuvellandbrede barrière opwerpen tegen potentiële ondermijners. De incidentele financiële middelen voor ondermijning lopen binnenkort af. Daarom is nu het moment gekomen om vanaf 2024 gezamenlijk een structureel bedrag in de begroting op te nemen om te zorgen voor vaste ondersteuning van de Robuuste Driehoek en de voortzetting van de gezamenlijke aanpak van ondermijning in het Heuvelland te bestendigen.

In deze begroting doen we het voorstel om:

- Voor de ondersteuning van de Robuuste Driehoek en regievoering op het IVP regionaal een structureel budget van € 125.000 beschikbaar te stellen. Elke gemeente draagt hier structureel € 25.000 euro aan bij;
- De functie van regisseur ondermijningstafel structureel in de begroting op te nemen. Hiervoor is een regionaal budget van € 75.000 nodig. Elke gemeente draagt hier structureel € 15.000 aan bij.

De totale structurele kosten voor onze gemeente bedraagt dus € 40.000. Ook de overige Heuvellandgemeenten hebben dit bedrag opgenomen in hun begrotingsvoorstellen. Op deze wijze borgen we dus zowel de financiering van het concrete voorstel als ook de samenwerking op het thema ondermijning binnen het Heuvelland.

Formatie adviseur Openbare Orde en Veiligheid

De gemeente Valkenburg aan de Geul kent stedelijke problematieken op het gebied van openbare orde en veiligheid. Om de veiligheid en de leefbaarheid binnen onze gemeente te waarborgen is momenteel een beperkt veiligheidsdomein aanwezig. Dit domein bestaat uit een adviseur Openbare Orde en Veiligheid (OOV-er) die wordt ondersteund door een jurist Bijzondere Wetgeving, een regisseur Analist Ondermijning en door medewerkers van Toezicht en Handhaving.

De formatie voor adviseur Openbare Orde en Veiligheid van onze gemeente staat al een aantal jaren formeel voor 1,0 fte opgenomen in de begroting. Dit is geen structureel houdbare situatie. Naast de stedelijke problematieken op het gebied van openbare orde en veiligheid zien we bovendien door toenemende ondermijning een grotere werklast ontstaan in zeer complexe dossiers. Daarnaast is het OOV-domein ook in personele zin kwetsbaar.

In de kadernota 2023 is opgenomen dat wordt onderzocht of de huidige formatie adviseur Openbare Orde en Veiligheid (OOV-er) uitbreiding behoeft. Dit onderzoek is uitgevoerd en de conclusie uit dit onderzoek is dat een toevoeging van 1 fte nodig is (à € 104.000) om alle werkzaamheden op te kunnen pakken en de kwetsbaarheid van de huidige formatie OOV te kunnen ondervangen. De rapportage van het onderzoek is op te vragen via de griffie.



Afhandelen vergunningaanvragen

Alle binnenkomende vergunningaanvragen (o.a. omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen, alcoholvergunningen, standplaatsvergunningen) worden zoveel mogelijk binnen de geldende wettelijke termijn afgehandeld. De vergunningprocedures worden digitaal doorlopen middels het programma RxMission.

Invoering Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb)

Met ingang van 1 januari 2024 wordt de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen geleidelijk ingevoerd. Het doel van deze wet is om de kwaliteit en het toezicht op bouwprojecten te verbeteren. De invoering van deze wet heeft gevolgen voor verschillende partijen in de bouwsector, waaronder gemeenten. De toezichtsrol verandert, deze wordt verschoven naar private kwaliteitsborgers. Wij gaan toezicht houden op het functioneren van deze kwaliteitsborgers en op de naleving van de wet. Daarnaast leidt de invoering van de Wkb tot een aanpassing van interne processen en het inrichten van een klachtenloket waar consumenten terecht kunnen met klachten over de bouwkwaliteit.

Meldpunt Wet Goed Verhuurderschap

Per 1 juli 2023 is de Wet Goed Verhuurderschap in werking getreden. Deze wet introduceert een landelijke basisnorm voor goed verhuurderschap en helpt de rechten van de huurder beter te beschermen. Inhoudelijk wordt de wet opgeknipt in een verplicht deel en een optioneel deel, vast te leggen in de gemeentelijke verordening. Het verplichte deel voorziet in algemene regels die voorschrijven wat minimaal verstaan wordt onder goed verhuurderschap. Iedere verhuurder of verhuurbemiddelaar dient zich aan die algemene regels te houden en de gemeente kan daarop toezien en handhaven.

De wet schrijft voor dat gemeenten een laagdrempelig meldpunt moeten inrichten waar huurders, woningzoekenden en anderen (anoniem en kosteloos) terecht kunnen met signalen en klachten over ongewenst verhuurgedrag. De gemeente kan naar aanleiding van een melding vervolgens zelf tot handhaving overgaan, of, indien handhaving niet mogelijk is, de melder hulp bieden bij het vinden van de juiste instantie waar hij of zij verder geholpen kan worden. Het meldpunt dient uiterlijk per 1 januari 2024 te zijn ingevoerd. De insteek is om de werkzaamheden die het Meldpunt gaan opleveren zoveel als mogelijk weg te zetten bij het Huurteam Zuid-Limburg. Uitzondering hierop zijn de meldingen waarop handhavend opgetreden moet worden. Het is nog niet duidelijk om hoeveel zaken dit op jaarbasis zal gaan. Mogelijk leidt dit tot een aanvullend voorstel in de kadernota van 2024.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
1.1	Verwijzingen Halt	aantal per 1.000 jongeren	2022	6	8	Stichting Halt
1.2	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2022	0,9	2,3	CBS
1.3	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2022	3,1	4,6	CBS
1.4	Diefstallen uit woningen	aantal per 1.000 inwoners	2022	1,5	1,4	CBS
1.5	Vernielingen en beschadigingen	aantal per 1.000 inwoners	2022	4,9	6	CBS

Bron: waarstaatjegemeente.nl.



Wat mag het kosten?

Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.577	78	-1.499
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.947	91	-1.856
Subtotaal programma	3.524	169	-3.355
Gereserveerde middelen gemeentefonds (taakveld 0.7)	0	0	0
Taakstellingen (taakveld 0.8)	0	0	0
Meerjarenbeleidsplan (taakveld 0.8)	40	0	-40
Reservemutaties (taakveld 0.10)	0	22	22
Totaal programma	3.564	191	-3.373



2.2 Programma Economie en Toerisme

Omschrijving van het programma

De kern waarop de beleidsvoornemens zijn gebaseerd, zijn op regionaal niveau:

- Provinciale Omgevingsvisie (POVI)
- Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030
- Visie & Strategisch actieplan Groene Long Middengebied Zuid-Limburg (hierna: Visie & actieplan Middengebied)
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (hierna: SVREZL)

Op gemeentelijk niveau sluit dit programma aan bij:

- Omgevingsvisie 2050 (in ontwikkeling)
- Coalitieakkoord 2022-2026 “Valkenburg aan de Geul veert op”
- Gebiedsvisie Buitengoed Geul en Maas;
- Gebiedsvisie Valkenburg Ontwikkelt Oost;
- Gebiedsvisie Valkenburg Werkt aan West;
- Visie Vrijetijdseconomie Gemeente Valkenburg aan de Geul 2035 (in ontwikkeling).

Binnen het programma economie en toerisme wordt beleid geformuleerd en worden activiteiten uitgevoerd die gericht zijn op het (versterken van het) economisch functioneren van onze gemeente. De focus ligt daarbij met name op het onderdeel Vrijetijdseconomie (toerisme en recreatie); de kurk waarop de economie in Valkenburg aan de Geul op drijft.

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:

1. Economie, waaronder:
 - a. Vrijetijdseconomie
 - b. Citymarketing & Evenementen
 - c. Ruimtelijke economie & Werklocaties
 - d. Ondernemerscontact
2. Toeristische heffingen en parkeren

Wat willen we bereiken?

We willen de economie in onze gemeente versterken en verduurzamen. Daarvoor is een brede programmatische aanpak nodig. Dat lukt niet zomaar van vandaag op morgen, dat vergt tijd, voldoende capaciteit, gedegen onderzoek, geld en vooral samenwerking (met ondernemers, inwoners, regio-gemeenten, provincie Limburg, grond- en pandeigenaren en meer). Prioriteit is gegeven aan het versterken en verduurzamen van de vrijetijdseconomie en de inbedding daarvan binnen de leefomgeving van de gemeenschap.

Wij zijn een gastvrije gemeente, waar zowel inwoners, bezoekers (van binnen en buiten de regio Zuid-Limburg) en zelfs internationale toeristen komen genieten van al het moois dat Valkenburg aan de Geul en omstreken te bieden heeft. Denk hierbij aan onder andere het hooggewaardeerde landschap, het bruisende historische centrum, attracties en de evenementen zoals Kerststad en de Amstel Gold Race. Valkenburg aan de Geul wordt genoemd als de “toeristische hoofdstad van Zuid-Limburg”. Dat willen we graag behouden en versterken, zonder dat dit ten koste gaat van een fijne leefomgeving. We werken aan een economisch gezonde gemeente, waarbij toerisme en recreatie de economische motor van de gemeente zijn. Wij willen activiteiten ontplooiën die voorwaardenscheppend zijn voor een kwaliteitsvolle vrijetijdsector, die een bijdrage levert aan de leefbaarheid.

Onze gemeente heeft een groot ondernemersklimaat met veel dynamiek; vergelijkbaar met een stad. Met name veel bedrijven bevinden zich in de brede vrijetijdseconomie-sector. Denk hierbij



aan vakantieparken, campings, hotels, B&B's, restaurants, cafés, attracties, detailhandel, fietsverhuur etc. Maar ook ondernemers in andere sectoren (zorg, agrarisch, onderwijs, financieel). Graag willen wij onze ondernemers op een laagdrempelige en snelle manier te woord te staan en hen voorzien van de juiste informatie die zij nodig hebben om te starten, te ondernemen of, op een verantwoorde manier te stoppen. Valkenburg aan de Geul gastvrij maken, niet alleen voor bezoekers, maar ook voor haar bestaande en nieuwe ondernemers. We willen immers een aantrekkelijk vesting klimaat creëren voor nieuwe ondernemers en werknemers.

Ook de agrarische sector vraagt om aandacht. Gezien de landelijke problematiek met opvolging, verduurzaming en stikstof is het aan te nemen dat onze eigen agrariërs hier ook mee kampen. Wij willen verder inzicht krijgen in wat onze lokale problematiek in deze is.

Met de inkomsten uit de toeristische heffingen en parkeren worden diverse lasten van de gemeente gedekt, met name lasten die betrekking hebben op de toeristische/recreatieve functies. Zo wordt de helft van de verhoging van de toeristenbelasting (per 2024) gebudgetteerd voor het uitvoeringsprogramma van de Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg. Doel is een evenwichtige verdeling van de toeristisch-economische lasten door een samenstel van toeristische heffingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Thema 1a: Vrijetijdseconomie

De Vrijetijdseconomie¹ levert de maatschappij, de gemeente en de regio veel op. Denk aan de brede welvaart, werkgelegenheid, het ruime voorzieningenniveau en dus de algehele leefbaarheid. Anderzijds zorgen bepaalde activiteiten ook voor druk op diezelfde leefbaarheid. De vrijetijdsector staat onder druk, verouderde voorzieningen, gebrek aan personeel en geen bedrijfsopvolging bij vele van oudsher familiebedrijven. Beleidsmatig ligt daarom de focus op het (kwalitatief) versterken van de vrijetijdsector ter bevordering van een sterke, florerende economische, werkgelegenheid en het welzijn en welbehagen van onze inwoners en bedrijven.

Visie Vrijetijdseconomie Valkenburg aan de Geul 2035

In 2023 zijn diverse onderzoeken uitgevoerd ten behoeve van de Visie Vrijetijdseconomie 2035 Valkenburg aan de Geul (hierna: Visie VTE). De Visie VTE wordt in 2024 ter vaststelling aangeboden, met daarin al een eerste opzet voor een bijbehorend uitvoeringsprogramma. Na vaststelling van deze visie volgt een uitvoeringsprogramma met concrete maatregelen en beleidsvoornemens ten einde de, in de visie gestelde ambities, te behalen. Naar aanleiding van de eerste conclusies uit de onderzoeken, is gebleken dat er onder andere prioriteit gegeven dient te worden aan verdere (herijking van) beleidsvorming: het herijken van het Evenementenbeleid, opstellen van Cultuurbeleid en het vaststellen van het nieuwe Logiesaccommodatiebeleid. Maar ook steviger inzetten op citymarketing en promotie. Om snel aan de slag te kunnen met het uitvoeren van de Visie VTE, is al budget gereserveerd in de begroting 2024. Na verdere uitwerking en afronding van het visiedocument wordt duidelijk of dit budget toereikend is en welke vervolgstappen zullen plaatsvinden.

Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030 (afgekort: Visie VTE ZL)

De Visie VTE ZL is in 2020 vastgesteld door alle Zuid-Limburgse gemeenten. Deze visie bevat een beschrijving van de positie, kansen en ambities van Zuid-Limburg op toeristisch-recreatief gebied voor de (middel)lange termijn. De uitwerking van deze visie gebeurde tot en met 2023 op projectniveau (coalition of the willing) binnen de samenwerkingsvormen Themagroep VTE Zuid-Limburg, Economische Samenwerking Zuid-Limburg (afgekort: ESZL) en Middengebied Zuid-Limburg.

In deze samenwerkingsvormen en bijbehorende projecten zullen we ook in 2024 blijven meewerken, alleen dan gestructureerder binnen een nieuw samenwerkingsverband, specifiek voor het uitvoeren

¹ Vrijetijdseconomie omvat recreatie en toerisme en staat voor het geheel van dag- en verblijfgasten. Het omvat dus zowel recreatie als toerisme, van zowel de lokale, als de regionale en als de (intern)nationale gast.



van de Visie VTE ZL 2030: Programma Visie VTE Zuid-Limburg. Het programma gaat zich de komende 4 jaar bezig houden met voorbereiding en uitvoering van diverse (regionale) projecten die bijdragen aan de ambities uit de visie. De volgende 4 projecten zijn daarin reeds benoemd:

- Uitrol Knopen Lopen wandelnetwerk Zuid-Limburg (loopt);
- Ontwikkeling DataPortaal Toerisme Limburg;
- Vitalisering verblijfsaccommodaties (vervolg op project dat in 2023 is afgerond);
- Duurzame Toeristische mobiliteit (in samenwerking met o.a. Zuid-Limburg Bereikbaar).

Thema 1b: Citymarketing & Evenementen

Al jaren vinden er in onze gemeente enkele honderden kleine en grote evenementen plaats. Deze zijn een steeds belangrijker onderdeel geworden van onze vrijetijdseconomie. De noodzaak van het behoud van dit brede scala aan evenementen, doch met name de Amstel Gold Race en Kerststad wordt door de stakeholders voor wat betreft de Visie VTE als zeer belangrijk beschouwd. Een vernieuwd Evenementenbeleid, gebaseerd op de visie VTE, wordt dan ook in 2024 ontwikkeld.

Uit de eerste resultaten van het Visie VTE traject is daarnaast gebleken dat Citymarketing, gerichte promotie en de kenmerkende evenementen (denk aan Kerststad in de gemeentegrot) van meerwaarde zijn voor (het behoud en versterking van) de vrijetijdseconomie in onze gemeente.

Bij de Kadernota is reeds een bedrag van € 50.000 gereserveerd voor het doorontwikkelen van een Evenementenbeleid en een structureel bedrag van € 30.000 voor promotiecampagnes. Wat betreft toeristische marketing van Zuid-Limburg wordt regionaal samengewerkt vanuit het gesloten convenant met Visit Zuid-Limburg (2021-2026). Vanuit de visie VTE zal met name ook een voorstel gedaan worden met betrekking tot de verdere ontwikkeling van gericht citymarketingbeleid van onze eigen gemeente. Ook wordt het lopende convenant met Visit Zuid-Limburg geëvalueerd.

De afgelopen periode is daarnaast een lobby gevoerd gericht op het binnenhalen van grote internationale wielerevenementen. Op zeer korte termijn verwachten wij helderheid te krijgen over onze kandidatuurstelling voor een van deze evenementen. Dat betekent dat bij een positieve uitkomst er aansluitend overeenkomsten met partijen gesloten dienen te worden over de verdere uitvoering en (financiële) randvoorwaarden. De gemeenteraad zal hierbij ook in positie worden gebracht door middel van besluitvorming over de financiering. Wij verwachten in de raadsvergadering van december 2023 een concreet voorstel in te kunnen brengen.

Thema 1c: Ruimtelijke economie & Werklocaties

Onze economie vraagt om een brede programmatische aanpak. Maar hoe pakken wij dat aan? Het komende jaar zal hier, parallel aan de (uitvoering van de) visie Vrijetijdseconomie, verder inhoud aan gegeven worden (voor zover de capaciteit dat toelaat).

Regionale economische samenwerking

Op het gebied van regionale economische samenwerking in Zuid-Limburg lopen diverse programma's (SVREZL, ESZL, Middengebied, NOVI). Doel hiervan is om een aantal gemeenschappelijke thema's en opgaven op te pakken en vorm te geven.

Vanuit deze samenwerking komen meerdere projecten naar voren, onder andere:

- Agrarische scan (Middengebied project scan agrarische bouwkavels en inzet vitaliteitsmanager agrarische bedrijven) (loopt sinds eind 2023): dit project brengt de huidige agrarische sector in kaart, waarmee we meer zicht krijgen op de kansen en uitdagingen in de agrarische sector. Van het Middengebied samen, maar ook van alle gemeentes specifiek. De uitkomsten worden in 2024 verwacht waarna we een beter beeld hebben van de sector en eventueel gewenst beleid of maatregelen;
- Yuverta (loopt sinds eind 2022): dit project ziet toe op onderwijs op MBO niveau op het gebied van een duurzame samenleving. Momenteel draagt het project nog de werktitel "fauna en biodiversiteit". In 2022 heeft het college besloten bij te dragen aan een cofinanciering voor 4 jaar en actief in te zetten op een locatie in Valkenburg aan de Geul.
- Diverse regiodeals voor versterking van de regionale economie.



Lokale projecten op het gebied van economie

- Verkennen mogelijkheid tot aanvraag voor bijdrage “Impulsaanpak winkelgebieden”;
- Vervolg (pilot) ondernemersdesk. Zie ook thema 1d.

Structurele kosten

Bedrijveninvesteringszone Valkenburg (BIZ): hoewel de BIZ als post op de gemeentelijke begroting staat, is het dat niet. De gemeente functioneert als het ware als ‘doorgeefluik’ voor de gelden betreffende de BIZ. Uiteraard heeft de gemeente, evenals met andere samenwerkingsvormen, intensief contact met het bestuur.

2024 is het laatste jaar van de looptijd van de BIZ-verordening. In overleg met het bestuur van de BIZ moet uiterlijk 3 maanden voor de einddatum besloten worden over een mogelijke verlenging. In de eerste helft van 2024 zal daarom het gesprek hierover worden opgestart, mocht de wens van verlenging er zijn, dan zal een nieuwe draagvlakmeting noodzakelijk zijn.

Jaarlijkse subsidies: jaarlijks subsidieert de gemeente diverse organisaties die onze ondernemers op verschillende wijzen ondersteunen. Denk hierbij aan het StartersCentrum Limburg, 155 red mijn bedrijf, MKB Nederland etc.

Thema 1d: Ondernemerscontact

Valkenburg aan de Geul kent een groot ondernemersklimaat, vergelijkbaar met een stad. Veel ondernemers in Valkenburg aan de Geul leven anno 2023 nog met de gevolgen van de Coronacrisis, de watersnoodramp van 2021 en de meer recentere overlast door de hevige regenval. Daarnaast ondervinden zij ook tegenslagen vanwege de hoge grondstof- en energieprijzen, personeelstekorten en steeds strenger wordende wet- en regelgeving. Dat geldt ook voor (lokale, regionale, nationale en internationale) evenementenorganisatoren. Als gemeente kunnen wij niet alle lasten en zorgen van ondernemers weghalen. Wat we wel kunnen doen is onze ondernemers op een laagdrempelige en snelle manier te woord te staan en hen voorzien van de juiste informatie en contacten die zij nodig hebben om te starten, te ondernemen of, op een verantwoorde manier te veranderen of stoppen. In 2023 loopt de pilot ‘Ondernemersdesk’ dat hierop inzet. Eind 2023 wordt een voorstel verwacht hoe ondernemerscontact structureel ingericht kan worden. De middelen voor een continuering van de pilot zijn vooralsnog (in afwachting van definitieve besluitvorming) wel opgenomen in deze begroting.

Thema 2: Toeristische heffingen en parkeren

De gemeente kent de volgende toeristische heffingen, die grotendeels aan de toeristische functie kunnen worden gelinkt:

- toeristenbelasting;
- gemaklijkhedenretributie;
- parkeergelden.

Met deze toeristische heffingen worden de investerings- en overige exploitatielasten afgedekt. Ook de komende jaren willen wij blijven inzetten op een evenwichtige verdeling van de inkomsten en uitgaven en zullen daarbij de verschillende toeristische heffingen betrekken.

Bij de besluitvorming over de kadernota 2023 en met het vaststellen van de verordening Toeristenbelasting 2024 is bepaald dat de tarieven voor de Toeristenbelasting in 2024 stijgen met € 0,50. De besteding van deze meeropbrengsten is conform de besluitvorming bij de kadernota in deze begroting verwerkt.



Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
2.1	Funcziemenging	% verhouding banen en woningen	2022	43,3	53,8	CBS BAG/LISA
2.2	Vestigingen van bedrijven	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2022	194,1	174,1	LISA

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Economie en Toerisme

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
0.63 Parkeerbelasting	10	2.931	2.921
2.2 Parkeren	1.283	7	-1.276
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	184	153	-31
3.4 Economische promotie	2.808	4.467	1.659
Subtotaal programma	4.285	7.558	3.273
Gereserveerde middelen gemeentefonds (taakveld 0.7)	0	0	0
Taakstellingen (taakveld 0.8)	0	0	0
Meerjarenbeleidsplan (taakveld 0.8)	547	0	-547
Reservemutaties (taakveld 0.10)	0	28	28
Totaal programma	4.832	7.586	2.754



2.3 Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Omschrijving van het programma

Binnen het programma verkeer, volkshuisvesting en ruimtelijke ordening zijn verschillende onderdelen vanuit het ruimtelijk domein opgenomen. Het ruimtelijk domein kent vele raakvlakken met andere beleidsvelden, bijvoorbeeld het sociaal domein of het economisch domein. Het aanpakken van maatschappelijke en economische opgaven vraagt om verbinding tussen beleidsterreinen. Met dit programma leggen wij de noodzakelijke verbindingen tussen relevante programma's.

Een duurzame en haalbare aanpak van maatschappelijke en ruimtelijke opgaven vraagt om samenwerking. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken wij aan ons ruimtelijke/fysieke domein. Wij willen nieuwe initiatieven de ruimte bieden. Vooral ook op de steeds belangrijker wordende thema's als duurzaamheid en milieu. De rol van de gemeente is daarbij wisselend, van faciliterend tot aanjagend en regisserend, maar steeds meer opgavegericht.

Thema's programma

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:

1. Openbare ruimte en mobiliteit
2. Ruimtelijke ordening;
3. Gebiedsontwikkelingen;
4. Wonen en Bouwen.

Thema 1: Openbare ruimte en mobiliteit

Dit thema is gericht op de openbare ruimte beslaat de disciplines cultuurtechniek, civiele techniek, water, verkeer en mobiliteit. Aandachtspunten zijn voor een belangrijk deel bepaald door het Coalitieakkoord 2022-2026, het gemeentelijk mobiliteitsplan en de reguliere beheer- en onderhoudscyclus. Ook provinciaal beleid zoals de Omgevingsvisie Limburg (2021), het mobiliteitsplan "Slim op weg naar morgen", en het uitvoeringsprogramma Middengebied hebben gevolgen voor dit thema. Daarnaast is er nog landelijke, regionale en lokale wetgeving, alsook regionale samenwerkingsverbanden, die op een dynamische wijze steeds weer hun doorwerking hebben.

Wat willen we bereiken?

Het gebruik, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn (beeld)bepalend voor de aantrekkelijkheid van onze gemeente. Voor alle gebruikers van de openbare ruimte is het van groot belang dat we een veilige en leefbare omgeving kunnen bieden en dat de leefbaarheid en (economische) aantrekkelijkheid van de gemeente gehandhaafd blijft dan wel verbeterd. Dit doen we vanuit goed beheerderschap en beleidsvorming.

Concrete doelen zijn:

- Een optimaal verblijfsklimaat in de openbare ruimte.
- Voldoende belevingswaarde van de openbare ruimte.
- Een zo duurzaam en veilig mogelijk gebruik van de openbare ruimte.
- Een openbare ruimte die bijdraagt aan klimaatadaptatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

De agenda voor de komende vijf jaar bestaat uit werk met werk maken door de opgaven gelegen bij cultuurtechniek (beheer en onderhoud en groenbeleid), civiele techniek, water en riolering (beheer en onderhoudsprogrammering en het programma water en rioleringen) en mobiliteit (uitvoeringsprogramma mobiliteitsplan) met elkaar te combineren. Dit resulteert in een integrale aanpak van actualiteiten, de uitvoeringsprogramma's van vigerende beleidsplannen, het regulier beheer en onderhoud en het coalitieprogramma. De grotere projecten zijn geprioriteerd en hebben een plek gekregen in het programma Water en Rioleringen dan en krijgen een plek in het nieuwe het onderhoudsprogramma wegen. Naast deze integrale aanpak in de vorm van projecten zullen de locaties waar beheer en onderhoud nodig en gepland is ook doorlopen.

In 2024 starten we met voorbereiding van project Neerhem - Oud Valkenburgerweg, Pastoor Sartonsstraat - van Tillstraat en Broekhem fase 2 zoals opgenomen in het programma water en riolering. Ook zal groot onderhoud aan wegen plaatsvinden en zal de reconstructie Vroenhof-Strabeek (voormalig provinciale weg Houthem) starten.

Voor een optimale integrale aanpak van de inrichting van de openbare ruimte is het cruciaal alle ontwikkelingen zo goed mogelijk af te stemmen. Daarom vindt regelmatig afstemming plaats tussen projecten zoals gebiedsvisie Oost en West, het groenbeleidsplan en de Visie vrijetijdseconomie.

Klimaatadaptatiestrategie

De hele wereld ervaart de gevolgen van klimaatverandering. Dit brengt een opgave met zich mee dat binnen de gemeente vele beleidsvelden raakt. Om dit aan te pakken, boven op de reguliere taken, is capaciteit en nieuwe kennis nodig wetende dat het een onberekenbaar fenomeen is dat zich steeds duidelijker manifesteert. Ook in de openbare ruimte ervaren we duidelijk deze veranderingen en het effect ervan op deze gezamenlijke leefomgeving. De groei in de frequentie van meer en hevige regen maar ook de toenemende hittestress en droogte betekent dat werkprocessen ten aanzien van beheer en onderhoud en keuzes hierin moeten veranderen zodoende beter de uitdagingen en effecten op te kunnen vangen. Vanuit het waterprogramma van de GR Maas en Mergelland is een klimaatadaptatiestrategie voor de werkregio opgesteld. Deze strategie werken we op gemeentelijk niveau nader uit. De nadruk in dit plan ligt momenteel op het zoveel mogelijk voorkomen van wateroverlast bij extreme buien en hoe we hier op korte en lange termijn mee omgaan en hoe deze opgave belegd kan worden in de organisatie.

Mobiliteit

Uitvoering bestaand beleid

Vanuit het uitvoeringsprogramma worden in 2024 diverse onderzoeken opgestart en activiteiten uitgevoerd:

- Het onderzoek naar haalbaarheid alternatieve veilige fietsroutes, waaronder een tunnel onder het spoor;
- Deelfiets onderzoek (met Maastricht en Heerlen);
- Realiseren fietsenstallingsvoorzieningen en e-laadpunten fiets (looptijd 4 jaar);
- Aanpak fysieke verkeersveiligheidsknelpunten;
 - Aanvullend vindt er een inventarisatie plaats van de zebrapaden in de gemeente;
- Parkeerbeleidsplan - uitvoeringsprogramma opstarten. Het parkeerbeleidsplan en uitvoeringsprogramma zal in 2023 worden vastgesteld voor de komende 5 jaar inclusief de benodigde investeringen voor het tot uitvoering kunnen brengen van het parkeerbeleid, de parkeerorganisatie en onder andere de evaluatie van het autoluw centrum en vergunningparkeren.



Thema 2: Ruimtelijke ordening

Het thema Ruimtelijke Ordening richt zich op het ordenen van de aanwezige ruimte in de gemeente voor wat betreft de fysieke leefomgeving. Hiermee wordt zowel de bebouwde als de onbebouwde ruimte bedoeld.

Met de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2024, zal de huidige Wet algemene bepalingen omgevingswet (Wabo) en de Wet ruimtelijke ordening komen te vervallen. De Omgevingswet kent een nieuw systeem waarbij het integrale werken een belangrijk onderdeel is. De Omgevingswet heeft als doel een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het raakvlak een goede fysieke leefomgeving van deze wet gaat net iets verder dan de goede ruimtelijke ordening van voorheen. Zo zijn ook de gevolgen van de gezondheid van de mens onderdeel van een goede fysieke leefomgeving. Omdat het een grote wetswijziging is, hebben gemeenten tot en met december 2031 om de totale transitie in te vullen. Deze periode wordt de transitieperiode genoemd. Tijdens deze periode zijn enkele tussentijdse wettelijke mijlpalen benoemd. Deze nieuwe wet zal tijdens de transitiefase veel inzet vragen van onze ambtelijke organisatie.

Wat willen we bereiken?

Wij moeten kunnen beschikken over een actueel beleid voor de fysieke leefomgeving voor het totale grondgebied van de gemeente. In dit beleid moet zijn vastgelegd hoe gebouwen en (onbebouwde) gronden gebruikt mogen worden (welke functies zijn waar toegestaan) en hoe mogen gronden bebouwd worden (wat, waar en hoe groot/hoog). Verder dient het ruimtelijk beleid duidelijkheid te verschaffen over de beleidsvrijheid van de gemeente binnen de vigerende wet- en regelgeving. Met andere woorden, uit het ruimtelijk beleid moet duidelijk zijn op welke onderdelen maatwerk mogelijk is, uitgaande van de lokale problematiek en behoeften.

Het definitieve omgevingsplan dient past uiterlijk gereed te zijn in 2032. In de tussenliggende periode zullen we een omgevingsplan van rechtswege hebben. Dit bestaat onder andere uit de huidige reeds samengevoegde bestemmingsplannen en de regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving (VO FL). Het “tijdelijk” omgevingsplan geeft aan waar welke activiteiten zijn toegestaan en is nog geactualiseerd in 2023. Het komen tot een echt omgevingsplan gaat een werk zijn van vele jaren met name omdat het systeem heel anders werkt dan het huidige bestemmingsplan.

Wat gaan we daarvoor doen?

De komende jaren zullen nog in het teken staan van het implementeren van de nieuwe wet, die organisatiebreed ingrijpende gevolgen heeft voor de manier van werken. Aan de hand van het eind 2019 geactualiseerde projectplan implementatie Omgevingswet, het door de gemeenteraad in februari 2020 vastgestelde ambtiedocument implementatie Omgevingswet en het transitieplan en raamwerk Omgevingsplan wordt dit uitgerold.

Met het opstellen van de Omgevingsvisie, welke formeel pas gereed dient te zijn op 1 januari 2027, zijn we reeds gestart. Beoogd wordt om de Omgevingsvisie eind 2023 in ontwerp te brengen en vast te stellen in 2024.

Sinds 2020 beschikken wij over één Initieel Omgevingsplan (in 2023 geactualiseerd). Dit initieel Omgevingsplan vormt samen met de verordening voor de fysieke leefomgeving, enkele losse verordeningen en de bruidsschat, het tijdelijke omgevingsplan van onze gemeente. Door te werken met het initieel omgevingsplan onder de Omgevingswet komt naar voren waar we in de praktijk tegenaan lopen en verzamelen we belangrijke input waar we rekening mee kunnen/ moeten houden bij het opstellen van het definitieve Omgevingsplan (beleidscyclus Omgevingswet). Het definitieve omgevingsplan dient pas uiterlijk gereed te zijn in 2032. We starten echter alvast hiermee nadat de Omgevingsvisie en dus de kaders zijn vastgesteld, middels een pilot-gebied.



Thema 3: Gebiedsontwikkelingen

Gebiedsontwikkeling Valkenburg-Oost

Op basis van de vastgestelde gebiedsvisie (2021) wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit bestaat uit een Programma van Eisen, stedenbouwkundige en landschappelijke schetsen en projectplannen met businesscase. In 2024 is dit uitvoeringsprogramma gereed en zal dit aangeboden worden aan het college van B&W en de gemeenteraad ter besluitvorming voor de uitvoering van de visie Valkenburg-Oost. Dan wordt met een bandbreedte aangegeven wat de verwachte kosten gaan zijn voor de uitvoering.

Gebiedsontwikkeling Valkenburg-West

In december 2022 heeft de gemeenteraad de gebiedsvisie Valkenburg-West vastgesteld. De volgende stap is het opstellen van concrete en haalbare ambities voor het gebied die vertaald worden naar projectplannen. Om tot deze uitwerking te kunnen komen, wordt eind 2023 een projectteam en een aanpak opgesteld. Onderdeel van dit projectteam vormen twee kwartiermakers, die reeds een concept en ambitiedocument voor Valkenburg-West ontwikkelen. In 2024 zal deze nadere uitwerking plaatsvinden en verwachten wij de eerste resultaten en voorstel voor vervolg aanpak van het gebied.

Thema 4: Wonen en bouwen

Het thema Wonen en Bouwen richt zich op een kwalitatief en kwantitatief evenwicht op de regionale en dus ook op de lokale woningmarkt. Het huidige beleid op het gebied van wonen en bouwen is gebaseerd op de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL), de 'Woonvisie 2020 - 2025 en de Beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen'. Dit beleid moet in samenhang worden gezien (o.a. ook op het gebied van bouwen) met de geldende bestemmingsplannen (vanaf 1 januari 2024 tijdelijk omgevingsplan geheten), de toekomstige Omgevingsvisie, het toekomstige Omgevingsplan en het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving.

Wonen is als maatschappelijk thema de laatste jaren in omvang/breedte, complexiteit en politieke urgentie gegroeid, een ontwikkeling die zich de komende jaren zal doorzetten. De rol van de gemeente is primair die van regisseur. Wij brengen partijen bij elkaar om in onderlinge samenwerking te komen tot de oplossing van gemeenschappelijke vraagstukken. Voor de uitvoering van ons woonbeleid zijn we dus sterk afhankelijk van onze ontwikkelende, bouwende en huisvestingspartners.

De gemeente Valkenburg aan de Geul krijgt, net als alle andere gemeenten in Nederland, te maken met een snelgroeiend aantal uitdagende opgaven op het gebied van opvang en huisvesting van diverse doelgroepen. Het aantal arbeidsmigranten dat naar Nederland komt om te werken zal naar verwachting verder stijgen. Ook de wettelijke taakstelling huisvesting statushouders neemt steeds verder toe, waaronder ook de huisvesting van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV) met een verblijfsstatus. Daarnaast dienen er ook andere doelgroepen, zoals ontheemden uit Oekraïne, opgevangen te worden.

Wat willen we bereiken?

Op dit moment is de grootste uitdaging om samen met alle betrokken partijen de juiste woningen toe te voegen voor de juiste doelgroepen (o.a. betaalbare levensloopbestendige woningen en woningen voor starters) zodat de instroom en doorstroming op de woningmarkt wordt bevorderd en de woningmarkt wat meer ontspant. Een ander bijzonder punt van aandacht is de taakstelling voor de corporaties met betrekking tot de huisvesting van statushouders en de toenemende behoefte in Zuid-Limburg voor de huisvesting van buitenlandse werknemers.

Door de activiteiten op het gebied van de volkshuisvesting willen we een passende regionale woningvoorraad, die aansluit bij de wensen van de huidige bevolking en in staat is toekomstige ontwikkelingen op te vangen. Voor de regio Maastricht en Heuvelland betekent dit het transformeren van de bestaande woningvoorraad naar de toekomstige gewenste kwaliteit en



samenstelling. Voor onze gemeente betekent dit het kritisch omgaan met nieuwe initiatieven en het goed monitoren van de lopende projecten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan Lokale woonvisie (op basis van actieprogramma)

De beschreven speerpunten van beleid uit de woonvisie en de aanpak daarvan zijn vastgelegd in een (eind 2022 geëvalueerd en bijgesteld) actieplan op hoofdlijnen met een doorlooptijd tot 2025 (looptijd lokale woonvisie). In 2024 geven wij verdere uitvoering aan dit actieplan.

Gevarieerd aanbod woningen toevoegen (permanent en tijdelijk)

We werken in goed overleg met ontwikkelaars en onze inwoners verder aan plannen die woningbouw mogelijk maken op tenminste de volgende locaties: de schoollocaties van de voormalige basisschoollocaties in Houthem, Vilt, Valkenburg (Bosstraat), de middelbare school in Broekhem-Noord en het Villa Via Nova terrein. Ook in de gebiedsontwikkelingen in Valkenburg Oost en West is wonen en het toevoegen van de juiste categorieën een van de belangrijkste hoofdonderdelen. We zorgen daarbij voor een gevarieerd aanbod van woningen in uiteenlopende prijsklassen. Een programma dat kansen biedt aan verschillende groepen actief woningzoekenden om een eerste of een volgende stap in hun wooncarrière te zetten.

Daarnaast inventariseren we de mogelijkheden voor de realisatie van Flexwoningen voor verschillende (urgente en kwetsbare) doelgroepen. Binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) participeren wij hiertoe in de Pilot Flexwonen met als doel het versnellen van de realisatie van (eventuele) flexwoningen. Hiertoe zijn inmiddels de verschillende vooronderzoeken gestart. Afhankelijk van de uitkomsten van de onderzoeken zal worden bepaald welke procedures doorlopen moeten worden. Vooralsnog zetten wij in op circa 60 tijdelijke woningen voor de huisvesting van verschillende doelgroepen, waaronder de huisvesting van statushouders, maar ook starters, arbeidsmigranten.

Kansenkaart wonen

Per woonkern zijn we aan de slag met het opstellen van een kansenkaart voor vergunde en potentiële woningbouwlocaties. Deze kansenkaart zal op hoofdlijnen worden vertaald in de Omgevingsvisie. Een van de onderdelen betreft het inzichtelijk maken van mogelijkheden voor transformatie van verouderde hotels naar gewenste nieuwe woningtypes. Hierbij zal met name ook een koppeling gelegd worden met het in 2019 vastgestelde hotelbeleid.

Visie arbeidsmigranten

In juli 2023 zijn we gestart met het opstellen van een visie arbeidsmigranten. Ook dit betreft de uitvoering van een onderdeel van het actieprogramma van de woonvisie. Het voorstel voor deze visie, bestaande uit een visiedeel, een verordening, een beleidsregel en een actieprogramma, willen we in voorleggen aan de gemeenteraad.

Klankbordgroep uitvoering woonvisie (KUW)

In het kader van informatie-uitwisseling met de raad is in 2020 een Klankbordgroep Woonvisie geformeerd. Vanuit iedere fractie neemt een raads- of SOB burgerlid deel aan de Klankbordgroep. Ook in 2024 zal de klankbordgroep worden voortgezet om o.a. de fracties te informeren over actuele ontwikkelingen op het gebied van het thema wonen en lopende projecten.

Opzetten adaptieve woningbouwprogrammering en monitoring

Een ander actiepunt is het opzetten van een monitoringsysteem en een adaptieve woningbouwprogrammering. In 2024 wordt eerst bekeken of dit naar aanleiding van de opzet van de gemeente Maastricht, eventueel in samenwerking met de andere gemeenten in onze sub regio kan worden opgepakt.



Visie wonen en zorg

Sinds 2022 is gewerkt aan het opstellen van een visie voor wonen en zorg waaruit blijkt hoe we omgaan met initiatieven voor huisvesting van kwetsbare mensen die zorg of een andere vorm van ondersteuning nodig hebben. Naar verwachting wordt de visie begin 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Vanaf 2024 gaan we aan de slag met het uitvoeren van de in de visie geformuleerde opgaven en ambities op het gebied van wonen en zorg en het bij de visie behorende uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen.

Uitvoering Limburgse Woondeal

In 2022 is door de provincie - in samenwerking met de Limburgse gemeenten- het bod aan de Rijksoverheid uitgewerkt dat betrekking heeft op de bijdrage die Limburg gaat leveren aan de landelijke behoefte voor de realisatie van 900.000 woningen. In oktober 2022 is een indicatief bod gedaan dat in 2023 wordt uitgewerkt in prestatieafspraken tussen Provincie en Rijk en regiodeals met de verschillende Limburgse 'woonregio's', in ons geval dus Maastricht-Heuvelland. Deze regiodeals moeten vervolgens o.a. worden opgenomen in de prestatieafspraken die we jaarlijks maken met de woningcorporaties. De Limburgse woondeal is gesloten in maart 2023. De komende jaren wordt door alle partijen samengewerkt aan de verdere uitvoering en aanscherping hiervan.

Huisvesting statushouders (in het bijzonder huisvesting Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen)

Ook in 2024 zetten we, in samenwerking met de woningcorporaties, onverminderd in op de huisvesting van statushouders. Eerder werd reeds aangegeven dat de gemeente inzet op een gevarieerd aanbod woningen toevoegen (permanent en tijdelijk).

Binnen de pilot Flexwonen wordt ingezet op de huisvesting van verschillende doelgroepen, waaronder de huisvesting van statushouders. Daarnaast willen we in 2024 inzetten op de realisatie van een kleinschalige opvanglocatie voor AMV. Hoewel de begeleiding, uitvoering en verantwoordelijkheden bij Stichting Nidos en haar contractpartner Zorggroep Hilzijn liggen, zullen wij als gemeente de regie behouden op de locatie die gekozen wordt en denken wij mee in het realiseren van een maatwerktraject voor deze jongeren.

Opvang van ontheemden uit Oekraïne

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in februari 2022 heeft de gemeente Valkenburg aan de Geul een drietal gemeentelijke opvanglocaties gerealiseerd voor de opvang van circa 150 ontheemden uit Oekraïne. De ontheemden worden op dit moment opgevangen in drie verschillende locaties binnen de gemeente. Hiertoe zijn verschillende (huur)overeenkomsten gesloten. Deze doelgroep valt onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Deze tijdelijke bescherming op Europees niveau is momenteel verlengd tot 4 maart 2024. Naar verwachting zal de tijdelijke bescherming nog eenmalig met één jaar verlengd worden tot 4 maart 2025 en zal de opvang van deze doelgroep onderdeel uitmaken van de gemeentelijke taken. Mocht de verlenging een feit worden, dan zal tijdig met de opvanglocaties, niet in eigendom bij de gemeente, in overleg worden getreden, dan wel zal gezocht worden naar alternatieve locaties.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
7.1	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	duizend euro	2023	319	369	CBS
7.2	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2022	0,6	9,3	BAG-ABF Research
7.3	Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishouden	Euro	2022	827	823	COELO Groningen
7.4	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	Euro	2022	1.062	905	COELO Groningen

Bron: waarstaatjegemeente.nl.



Wat mag het kosten?

Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	3.691	8	-3.683
8.1 Ruimte en leefomgeving	711	35	-676
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	158	0	-158
8.3 Wonen en bouwen	1.875	781	-1.094
Subtotaal programma	6.435	824	-5.611
Gereserveerde middelen gemeentefonds (taakveld 0.7)	0	0	0
Taakstellingen (taakveld 0.8)	0	0	0
Meerjarenbeleidsplan (taakveld 0.8)	34	0	-34
Reservemutaties (taakveld 0.10)	438	489	51
Totaal programma	6.907	1.313	-5.594

2.4 Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Omschrijving van het programma

Het programma sport, cultuur en recreatie omvat verschillende maatschappelijke voorzieningen die vanuit de gemeente worden gefaciliteerd of ondersteund. Voor sport betreft dit het beheer en onderhoud van de sportvoorzieningen in gemeentelijk eigendom, maar ook de financiële ondersteuning aan de diverse verenigingen in de vorm van subsidies. Binnen cultuur valt het museum, monumenten alsmede subsidies aan verenigingen en instellingen met een culturele insteek. Recreatie bestaat uit openbaar groen en (openlucht) recreatie. Hieronder valt het beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen binnen de gemeente, maar bijvoorbeeld ook het openluchttheater en de gemeentegrot. Binnen het programma sport, cultuur en recreatie komen zo diverse aspecten vanuit het ruimtelijk domein, het sociaal domein en het economisch domein samen.

Thema's binnen dit programma

- Sport
- Cultuur
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Thema Sport

Gemeente Valkenburg aan de Geul ondersteunt een gezonde leefstijl, met een passend voorzieningenniveau, met een beweegvriendelijke inrichting van de gemeente en met vitale 'open' sportverenigingen die maatschappelijk actief zijn. We willen zoveel mogelijk inwoners van Valkenburg aan de Geul laten sporten en/of bewegen om op deze wijze bij te dragen aan ontspanning, ontmoeting, gezonde leefstijl en meedoen met plezier. Samen met ouders, scholen en sportverenigingen zorgen we ervoor dat kinderen opgroeien in een gezonde en sportieve leefomgeving. Dit draagt bij aan de kwaliteit van leven en aan een vitale samenleving. De doelgroep ouderen neemt toe en daarmee ook de vraag naar zelfredzaamheid en vitaliteit. Iedereen moet mee kunnen doen in Valkenburg aan de Geul met bijzondere aandacht voor inwoners waarbij dit niet vanzelfsprekend is. Sport en bewegen zetten we in als middel en verbindende schakel om mensen samen te brengen.

Wat willen we bereiken?

In Valkenburg aan de Geul gebeurt al veel op het gebied van sport en bewegen. De gemeente levert hieraan een bijdrage door te ondersteunen in onderhoud en beheer van sportlocaties, door verenigingen te subsidiëren en op andere wijzen te ondersteunen en door te investeren in sportstimulering. Veel verenigingen bieden een veelzijdig aanbod. Het ongeorganiseerd sporten en bewegen, met name wandelen en fietsen, neemt in populariteit toe. Op de scholen is aandacht voor sporten en bewegen en wordt een gezonde en actieve leefstijl gestimuleerd. Er zijn ook uitdagingen. Het ledenaantal bij de sportverenigingen staat onder druk. Bovendien zorgen de demografische ontwikkelingen ervoor dat Valkenburg aan de Geul verandert en dat heeft invloed op de toekomstige sportbeoefening. Een meerderheid van de inwoners voldoet niet aan de beweegerichtlijn en beweegt onvoldoende. Ook de motorische ontwikkeling van kinderen vraagt om aandacht. Wij streven het volgende na:

- In Valkenburg aan de Geul groeien kinderen gezond en actief op. Sport, bewegen en spelen worden vanzelfsprekende onderdelen in het dagelijkse leven van kinderen;
- In Valkenburg aan de Geul doet iedereen mee. Sport en bewegen zorgen voor ontmoeting en activering met speciale aandacht voor inwoners die nog niet meedoen;
- In Valkenburg aan de Geul zijn sportverenigingen belangrijk voor de sociale cohesie. Ze dragen bij aan de leefbaarheid in de kernen en de dorpen.



Wat gaan we daarvoor doen?

De komende jaren zullen we uitvoering blijven geven aan de sport- en beweegnota 'Valkenburg aan de Geul Beweegt!' middels de vastgestelde kaders op het gebied van sportaccommodaties, verenigingsondersteuning en stimulering van sport en bewegen. Zo geven we bijvoorbeeld uitvoering aan de opstalregeling sportaccommodaties door aanvragen vanuit de verenigingen te toetsen en te beoordelen. Eén van de bouwstenen van de beleidsnota is het Regionaal Sportakkoord 'Heuvelland in Beweging' (HIB). Binnen het programma 'Sterk & Vitaal verenigen' van HIB is integriteit en het tegengaan van ongewenst gedrag een belangrijk agendapunt. Zodoende blijven we verenigingen ondersteunen bij thema's als de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR), Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) en de Vertrouwenscontactpersoon (VPC). Daarnaast blijven we binnen het programma 'Meedoen door bewegen' van HIB de interventie 'In Beweging' voor inactieven in het Heuvelland voortzetten. In samenwerking met de 1e lijnszorg worden inactieven begeleid en getraind om vervolgens blijvend deel te nemen aan het lokale beweegaanbod. Dit geldt ook voor de interventie 'Valpreventie'. Doordat mensen via valpreventie cursussen weer meer vertrouwen krijgen om mee te doen, groeit het aantal mensen dat in beweging komt. Door het programma 'Sportief en gezond opgroeien' is op scholen veel aandacht voor de motorische ontwikkeling van kinderen. Kinderen die zich motorisch minder ontwikkelen, krijgen extra beweglessen aangeboden zodat ze het plezier, de vaardigheid in sport en bewegen weer ontdekken en daardoor weer gaan sporten.

Tezamen met de verenigingen, inwoners en omwonenden kijken we tevens naar de diverse gebiedsontwikkelingen om sport en bewegen in Valkenburg aan de Geul zo optimaal mogelijk te faciliteren binnen de kaders en financiële mogelijkheden die er liggen.

Thema cultuur

Wat willen we bereiken?

Een leefbaar Valkenburg aan de Geul met meer aandacht voor het (beleidsmatig) integreren van kunst en cultuur en het uitvoeren van het erfgoedbeleid dat in december 2021 vastgesteld is door de raad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Na het aanwijzen van de gemeentelijke monumenten in 2023 gaan we in 2024 aan de slag met de beeldbepalende panden en objecten (conform raadsbesluit juni 2023). In aansluiting op deze stappen willen we ook een uitvoeringsprogramma opstellen, dat hoort bij het erfgoedbeleid en dat inzicht geeft in de aankomende taken en projecten als gevolg van het gewijzigd beleid. Hiervoor willen we een projectbudget van € 10.000 putten uit de Investeringsreserve instandhouding monumenten.

Inzake het thema kunst en cultuur ontbreekt het aan duidelijke kaders en richting voor verdere ontwikkeling. In lijn met de vast te stellen Visie VTE en als nadere uitdieping daarvan gaan we in 2024 aan de slag met het opstellen van een cultuurbeleidsplan. Dit om vervolgens weloverwogen keuzes te maken richting de toekomst.

In afwachting van de besluitvorming over de uitwerking van deze visie hebben wij in 2023 ingezet op het stimuleren van kunst en cultuur activiteiten voor kinderen, middels subsidieverlening voor het project Kind en Kunst van de KCR. Wij evalueren dit project en overwegen dit bij een positieve uitkomst ook in 2024 wederom te stimuleren. Voor wat betreft de dekking zien wij daartoe mogelijkheden binnen bestaande budgetten. Daarbij denken wij aan de in de begroting van 2023 reeds voorziene reservering van € 50.000 per jaar (voor 2023, 2024 en 2025) voor initiatieven op het gebied van economie, kunst en cultuur.



Thema openbaar groen en (openlucht) recreatie

Ontzorgingscontract onderhoud gemeentelijke bomen

In lijn met de lopende ontzorgingscontracten aangaande afval en reiniging en onderhoud openbaar groen, welke in 2023 opnieuw zijn aanbesteed, vindt in 2024 ook een aanbesteding plaats voor het onderhoud van gemeentelijke bomen.

Uitvoering groenbeleidsplan

Op 3 april 2023 heeft de gemeenteraad het groenbeleidsplan vastgesteld. Tevens is er vanaf 2024 structureel een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering. Hiermee worden de onderzoeken en investeringen gedekt die voortkomen uit het uitvoeringsprogramma van het groenbeleidsplan.

Mochten er vanuit deze uitvoeringsprojecten structurele consequenties voor onderhoudsbudgetten volgen, dan worden deze jaarlijks via de jaarcyclus separaat aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

Eind 2023 en in 2024 wordt uitvoering gegeven aan de een aantal zaken van het uitvoeringsprogramma, waaronder de klimaatrobuuste berm Vilterweg en Kenkersweg, het opstellen van een (beschermingswaardige) bomenlijst buitengebied en kernen, het opstellen van een quoteringsysteem t.b.v. beoordelen kapvergunning; € 5.000, het project "Valkenburg invalswegen", het deelproject "Nieuweweg" en de werkzaamheden "Aanplanten plantvakken platanen met vaste planten". Daarnaast zal de Quicksan voor het vergroenen van 5 pleinen worden afgerond. Dit betreft de Beckerswei, het Ljubljana-plein, het Kerkplein, het St. Gerlachplein en het Centrum van Valkenburg. Het besluit over de uitvoering zal worden voorgelegd. Ten slotte stimuleren we het vergroenen van voortuinen en geveltuinen voor heel de gemeente. Hiervoor wordt een kader opgesteld, waarbij ook wordt gekeken naar een eventuele financiële bijdrage.

Speelruimteplan - Visie voor speelplekken in de openbare ruimte

In 2024 wordt de visie voor speelplekken in de openbare ruimte aan de gemeenteraad voorgelegd. In deze visie staat beschreven hoe het staat met de huidige mogelijkheden om te spelen en bewegen in de openbare ruimte. Tevens worden de ambities en kaders voor de speelruimte gesteld met daaruit voortvloeiend verbetermogelijkheden en aanbevelingen voor uitvoering. Als onderdeel van het raadsvoorstel zullen we inzichtelijk maken welke middelen nodig zijn voor de verdere uitvoering.

Gemeentegrot

Doordat de exploitatie van de Gemeentegrot is ondergebracht in de Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V. vinden besluiten betreffende de Gemeentegrot in nauwe afstemming met de Polfermolen plaats. Er is gestart met de visievorming Valkenburg-West. Het is wenselijk om vanuit de hoofdkaders van deze nieuwe gebiedsvisie ook een ontwikkelrichting voor de Gemeentegrot te bepalen. De mogelijkheden m.b.t. exploitatie van de gemeentegrot zijn afhankelijk van een aantal vergunningen/ontheffingen. Een belangrijke (tijdelijke) ontheffing vanuit de Wet Natuurbescherming heeft een looptijd t/m oktober 2025. De komende periode zal het overleg opgestart worden met de Provincie Limburg om meer zicht te krijgen op de mogelijkheden op langere termijn. Aansluitend daarop zal een voorstel uitgewerkt worden voor de lange termijn exploitatiemogelijkheden.

Voor de korte termijn doorontwikkeling is in 2022 de aanvraag ingediend om de Gemeentegrot vanaf medio 2024 de landelijke museumstatus te verlenen. Met de museumstatus wordt een verhoging van het aantal bezoekers verwacht. Daarnaast worden extra themagerichte rondleidingen ontwikkeld, is het team op sterkte gebracht en werkt de Gemeentegrot mee aan het verder toegankelijk maken voor mensen met een beperking. Daarnaast wordt in 2024 de opening verwacht van het Vleermuis Educatief Centrum.

Verstevigingsmaatregelen / herinrichting Plenkertgroeve en Monstergrot

Bij de Plenkertgroeve, achter de parkeerplaats in de Plenkertstraat, is nader onderzoek gedaan naar de noodzaak om stabiliteitsvoorzieningen te treffen aan mergelsteilwand bij de ingangen van de groeve. Uit het onderzoek blijkt dat stabiliteitsvoorzieningen aan de steilwand niet nodig zijn. Het voorterrein en afsluiting van de groeve is inmiddels heringericht. In het investeringsprogramma bij de begroting 2019-2023 is een krediet van € 146.500 opgenomen voor de herinrichting Plenkertgroeve. De voorbereiding is gedaan in 2022 en de uitvoering is gedaan in 2023. Inmiddels is gebleken dat er in de groeve nood is aan stabiliteitsverbeteringen teneinde de hellingrand van het Kuurpark en het fundament van het waterbassin aldaar te verstevigen. Inmiddels is gebleken dat het waterbassin mogelijk in de ondergrond lekt. In het instortingsgebied onder, en in de buurt van, het bassin, kent bij zware regenval instroom van oppervlaktewater, hetgeen op den duur de ondergrondse stabiliteit bedreigt. Het aanpakken van deze problematiek zal deels plaatsvinden in 2024.

Openluchttheater

Bij de behandeling van de kadernota 2021 zijn middelen gereserveerd voor de realisatie van een geluidswand voor het openluchttheater. In 2023 zijn de voorbereidingen om te komen tot de geluidswand opgestart en is er aanvullend geluidsonderzoek uitgevoerd om de effecten inzichtelijk te maken en zijn voorbereidingen om te komen tot de juiste vergunningverlening opgestart. In dit kader vindt er nadere afstemming plaats met de Provincie Limburg inzake o.a. de natuurwetgeving (Flora/Fauna/Stikstof). Zodra de uitkomsten bekend zijn worden de verdere stappen gezet in dit dossier. De door het bestuur van het openluchttheater gewenste overige opwaardering van het openluchttheater zal als onderdeel van de gebiedsvisie Valkenburg-West worden beoordeeld.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
4.1	Niet-sporters	% aantal inwoners	2020	55,6	49,2	Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	103	0	-103
5.2 Sportaccommodaties	2.283	133	-2.150
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	381	8	-373
5.4 Musea	70	51	-19
5.5 Cultureel erfgoed	612	76	-536
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.795	1.410	-1.385
Taakstelling(en) opgenomen binnen programma	-738	0	738
Subtotaal programma	5.506	1.678	-3.828
Gereserveerde middelen gemeentefonds (taakveld 0.7)	0	0	0
Taakstellingen (taakveld 0.8)	0	0	0
Meerjarenbeleidsplan (taakveld 0.8)	448	0	-448
Reservemutaties (taakveld 0.10)	105	668	563
Totaal programma	6.059	2.346	-3.713



2.5 Programma Onderwijs

Omschrijving van het programma

Onderwijs is een groot goed, alle kinderen kunnen zich hier ontwikkelen en voorbereiden op de toekomst. Ieder kind heeft het recht om te leren, om zich optimaal te ontwikkelen en om volwaardig mee te doen (Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, Salamanca). Ook kinderen die (soms tijdelijk) wat meer zorg nodig hebben en kinderen met een (levenslange) beperking moeten kunnen meedoen in de samenleving, en dus zeker ook binnen onderwijs en opvang.

Om volwaardig te kunnen deelnemen aan de maatschappij moeten taal, rekenen en digitale vaardigheden geen obstakel vormen, maar juist kansen bieden. Een goede kennis van de Nederlandse taal is belangrijk om onderwijs te kunnen volgen. Maar ook voor de communicatie met anderen, en bij het vinden van een baan. Achterstanden in de Nederlandse taal worden zo vroeg mogelijk aangepakt. De thuisomgeving speelt hier naast het onderwijs een grote rol in, maar ook faciliteiten als een bibliotheek. En dit is niet alleen van belang voor kinderen, maar ook voor volwassenen. Daarom wordt er volwassenenonderwijs georganiseerd en zijn er activiteiten om laaggeletterdheid op te sporen en tegen te gaan.

Het programma Onderwijs bestaat uit het thema's onderwijs, educatie, volwassenenonderwijs, kinderopvang, laaggeletterdheid, bibliotheekwerk, leerplicht, leerlingenvervoer en huisvesting onderwijs.

Wat willen we bereiken?

- We bieden jeugdigen (van 0 tot 23 jaar) gelijke kansen op het gebied van voorschoolse voorzieningen, onderwijs en naschoolse activiteiten. Ieder kind moet zich optimaal kunnen ontwikkelen in een kansrijke, veilige en stimulerende omgeving. Hierbij hebben we extra oog voor de kinderen in achterstandssituaties en geven hen, indien nodig, extra ondersteuning.
- We bevorderen inclusie en gaan segregatie tegen.
- We streven ernaar dat zoveel mogelijk jongeren de school verlaten met een passend vervolgtraject, binnen het onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma en/of startkwalificatie.
- We zetten in het op verbeteren van (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen.
- We realiseren gezonde, veilige en toekomstbestendige onderwijshuisvesting.

Daar waar nodig of waar het meerwaarde oplevert, worden de activiteiten in dit programma vormgegeven in samenhang en afstemming met het programma Sociaal Domein en het programma Sport, Cultuur en Recreatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Toekomst bibliotheekwerk

Op 1 januari 2025 geldt voor alle gemeenten in Nederland de zogenoemde Zorgplicht. Dit houdt in dat gemeenten de wettelijke taak krijgen om te zorgen dat de inwoners binnen een redelijke afstand toegang hebben tot een volwaardige bibliotheek. Het is dan niet meer mogelijk dat in een gemeente een bibliotheekvoorziening ontbreekt of niet voldoet aan de wettelijke voorschriften.

De zorgplicht heeft als doel dat het netwerk kwantitatief en kwalitatief in stand blijft en kan bijdragen aan lokale maatschappelijke opgaven. Goed kunnen lezen is essentieel. Het geeft toegang tot de basisvoorzieningen in onze samenleving. Het aanwakkeren van leesplezier is een belangrijke succesfactor om leesvaardigheid te bevorderen. Lezen en schrijven gaat hand in hand met inlevingsvermogen, culturele ontwikkeling, versterken van basisvaardigheden en burgerschapsvorming. Bibliotheken spelen hierbij een belangrijke rol.



Als gemeente Valkenburg aan de Geul zijn wij samen met de gemeenten Eijsden-Margraten en Vaals een traject gestart om ons goed voor te bereiden op de aanstaande Zorgplicht. Hiervoor is een externe procesbegeleider ingeschakeld. Er wordt in kaart gebracht wat goed gaat, maar ook wat nog niet goed (genoeg) gaat en verbetering behoeft. Uitkomst is dat er gebouwd wordt aan een solide bibliotheekorganisatie met gedeelde ambities zodat wij als gemeente voldoen aan de zorgplicht en we ons voorliggend veld verder versterken. Daarbij is extra aandacht voor samenwerking tussen de betrokken en gemeenten en voor welk besturingsmodel/governance het beste aansluit op de taken en ambities van de bibliotheek en gemeenten richting de toekomst. In 2024 wordt een plan van aanpak opgeleverd waarin is uitgewerkt welke richting we uit gaan en welke stappen hiervoor gezet moeten worden.

Nieuwbouw Samenwerkend Kindcentrum Berg

Op 13 december 2021 heeft de gemeenteraad een krediet van € 3.658.678 beschikbaar gesteld voor nieuwbouw van de openbare basisschool Berg. Tegelijkertijd zijn kredieten beschikbaar gesteld voor het realiseren van huisvesting voor kinderopvang en bibliotheek in het Samenwerkend Kindcentrum Berg. Gezien de enorme stijging van bouwkosten zal, naar verwachting, bijstelling van deze kredieten noodzakelijk zijn. Wij hebben u eerder laten weten dat we zijn gestart met de voorbereiding van de nieuwbouw en de voorbereidingen voor de herinrichting van de omgeving SKC Berg.

In deze fase wordt het participatietraject voor de omgevingsvergunning inclusief bestemmingsplanwijziging voor de nieuwbouw SKC Berg en de inrichting van de omgeving gestart. Vervolgens wordt een schetsontwerp met bijbehorende raming voor de inrichting van de omgeving opgesteld. Het schetsontwerp en de raming voor de inrichting van de omgeving wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Het project heeft vertraging opgelopen omdat de aanvraag omgevingsvergunning natuur en de aanvraag omgevingsvergunning incl. bestemmingsplanwijziging aanzienlijk meer tijd in beslag nemen dan voorzien. De reden hiervan is dat de regelgeving een stuk strenger is geworden. Zo bleek de stikstofdepositie tijdens de bouw veel hoger te zijn dan toegestaan. Er is nader onderzoek nodig geweest naar te nemen maatregelen om de stikstofdepositie te reduceren. Dit heeft geleid tot een aanzienlijke reductie van de stikstofdepositie. Na indiening van de vergunningen wordt een nieuwe planning voor de nieuwbouw Samenwerkend Kindcentrum gemaakt en wordt u hiervan op de hoogte gesteld.

Uitbreiding openbare basisschool Broekhem

Op 11 oktober 2021 is een voorlopig krediet van € 622.164 beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van de openbare basisschool Broekhem. De uitbreiding heeft vertraging opgelopen vanwege complicaties met de te slopen verbindinggang tussen de openbare basisschool en het Stella Maris College. Gezien de enorme stijging van bouwkosten verwachten wij dat bijstelling van het krediet nodig zal zijn. Volgens de planning wordt in 2024 gestart met de werkzaamheden. De oplevering van de uitbreiding is voorzien in augustus 2024.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
3.1	Absoluut verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2019	2,8	2,4	DUO/Ingrado
3.2	Relatief verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2022	12	24	DUO/Ingrado
3.3	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	% totaal aantal leerlingen 12- 23 jaar	2021	2,1	1,9	DUO/Ingrado

Bron: waarstaatjegemeente.nl.



Wat mag het kosten?

Programma Onderwijs

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	59	0	-59
4.2 Onderwijshuisvesting	595	3	-592
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	717	106	-611
5.6 Media	353	0	-353
Subtotaal programma	1.724	109	-1.615
Gereserveerde middelen gemeentefonds (taakveld 0.7)	0	0	0
Taakstellingen (taakveld 0.8)	0	0	0
Meerjarenbeleidsplan (taakveld 0.8)	190	0	-190
Reservemutaties (taakveld 0.10)	236	0	-236
Totaal programma	2.150	109	-2.041

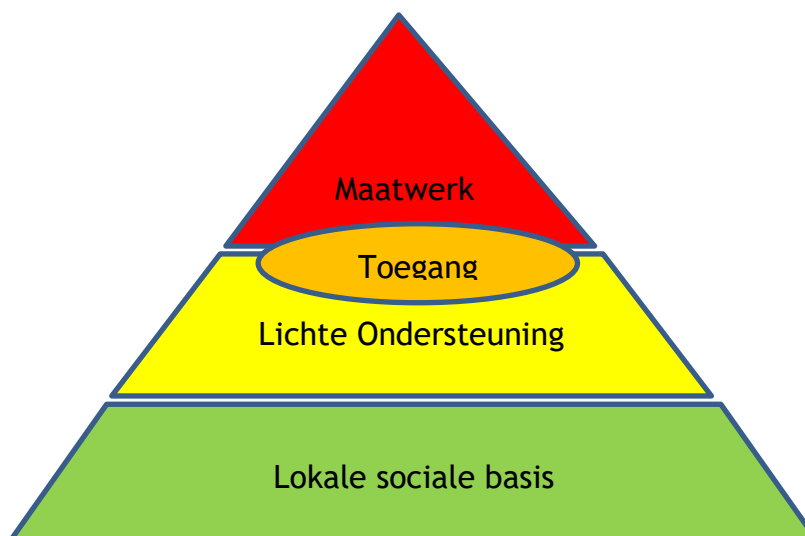
2.6 Programma Sociaal Domein

Omschrijving van het programma

Het programma sociaal domein gaat over alle ondersteuning en zorg waar wij als gemeente in meer of mindere mate bij betrokken zijn of waarvoor wij aan de lat staan om iedere inwoner van Valkenburg aan de Geul een veilige en gezonde omgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om naar vermogen mee te doen. Iedereen telt mee en niemand staat buitenspel! Iedereen heeft een aantal behoeften zoals veiligheid, gezondheid, meedoen en ontwikkeling. Deze behoeften zien wij als de hoekstenen van Valkenburg aan de Geul. Kernwaarden hierbij zijn vertrouwen, betrokkenheid, toegankelijkheid, gelijkwaardigheid en wederkerigheid. Onze gemeente richt zich vooral op zelfredzaamheid en participatie van inwoners, op versterking van informele netwerken en een goede afstemming van maatschappelijke organisaties op behoeftes en vragen van burgers. Pas als inwoners niet op eigen kracht of door middel van hun netwerk in hun vraag naar ondersteuning kunnen voorzien volgt maatwerkondersteuning.

Wij leveren ondersteuning en zorg op een drietal niveaus, namelijk in de lokale sociale basis, lichte ondersteuning en maatwerkvoorzieningen, en op verschillende terreinen zoals de Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning, participatie en re-integratie, inkomensondersteuning, armoede en burgerkracht. De taken die we hebben uitbesteed aan Sociale Zaken Maastricht - Heuvelland van de gemeente Maastricht maken onderdeel uit van dit programma. Op het gebied van de Jeugdwet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Participatiewet en de Nieuwe Wet Inburgering zijn vanuit Valkenburg aan de Geul de toegang en de uitvoering van de maatwerkvoorzieningen daar belegd en hier wordt het grootste deel van de budgetten van het sociaal domein uitgegeven.

Het sociaal domein staat in deze afbeelding schematisch weergegeven. Een driehoek die beoogt duidelijk te maken dat hoe dichter je de top van de driehoek nadert, hoe minder mensen het betreft en hoe zwaarder en specialistischer de ondersteuning/zorg voor onze inwoners. Kijken we naar onze uitgaven, dan moeten we de driehoek omdraaien: aan die weinige inwoners in de top van de driehoek wordt het meeste geld besteed.



Het begrotingsprogramma sociaal domein volgt in de opbouw de 3 niveaus van de piramide. We beginnen met de activiteiten in de lokale sociale basis (basisaanbod), hiervan kan iedereen zonder indicatie gebruik maken, en gaan via de lichte ondersteuning naar de maatwerkvoorzieningen. De toegang is een belangrijke schakel in het proces. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners indien nodig toegang hebben tot maatwerkondersteuning. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners indien nodig toegang hebben tot maatwerkondersteuning. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners indien nodig toegang hebben tot maatwerkondersteuning. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners indien nodig toegang hebben tot maatwerkondersteuning. Dit gebeurt in Maastricht. Het goed functioneren van de toegang is van wezenlijk belang voor een brede integrale vraagverheldering. Dit draagt bij aan het leveren van ondersteuning en zorg op de juiste plek en het betaalbaar houden van het sociaal domein.

Wat willen we bereiken?

Wij zijn een gemeente met een sterke en betaalbare sociale basis waar inwoners veilig en gezond wonen. De inzet van inwoners staat centraal. Inwoners zorgen voor elkaar en kijken naar elkaar om. Deze sterke samenleving wordt vanuit de gemeente ondersteund als de onderlinge zelfredzaamheid

en participatie geen oplossing biedt. Wij streven naar een optimale dienstverlening aan onze inwoners en naar het tijdig leveren van de juiste zorg en ondersteuning op de juiste plek, binnen een financieel houdbare gemeentebegroting.

We stellen onszelf hierbij de volgende ambities:

- Een kwalitatief goed en betaalbaar welzijn- en zorgstelsel;
- De inwoner wordt centraal gesteld;
- Inwoners zorgen voor elkaar (voor zover dat mogelijk is), iedereen doet naar vermogen mee, een sterke samenleving is het streven;
- Een krachtig voorliggend veld;
- Normaliseren is de basis, normale problemen horen bij het leven en worden niet standaard middels zorgtrajecten via de gemeente vergoed;

Daar waar nodig of waar het meerwaarde oplevert, worden de activiteiten in dit programma vormgegeven in samenhang en afstemming met het programma Onderwijs en het programma Sport, Cultuur en Recreatie.

Niveau 1: Lokale sociale basis

De lokale basis is hét terrein van onze inwoners. De regie ligt bij de inwoners en de gemeente creëert hiervoor de benodigde randvoorwaarden. De lokale basis dat zijn onze inwoners, de dorpen en wijken die zich op verschillende manieren organiseren. Vaak informeel, soms formeel in verenigingen. Ook gemeentelijke of door de gemeente ingezette professionals opereren in de lokale basis. In het onderstaande schema deze professionals:

Opbouwwerk, Jeugd- en jongerenwerk, straatcoach, combinatiefunctionaris, (jeugd)BOA, beweegmakelaar, dorpen, wijken, verenigingen, inwoners, gemeenschapshuizen, vrijwilligerscentrale, scholen, kernoverleggen, kinderopvang

We scheppen een basis voor zelfredzaamheid, eigenaarschap en eigen verantwoordelijkheid. Ons handelen is gericht op het versterken van

onze inwoners, de samenleving en het aanspreken van de eigen kracht van de burger. We activeren en ondersteunen zelfsturende gemeenschappen. We verwelkomen initiatieven.

De opgave van de gemeente in de lokale sociale basis is:

- het investeren in gemeenschappen waar mensen voor zichzelf en elkaar zorgen waarbij iedereen naar vermogen zijn steentje bijdraagt;
- randvoorwaarden scheppen die het onze burgers mogelijk en makkelijker maken zich in te zetten als vrijwilliger of mantelzorger;
- het stimuleren van gezondheidsbewustzijn en bewustzijn van eigen gedrag en investeren in preventie;
- het ondersteunen van het verenigingsleven dat het cement is tussen onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Implementatie en start nieuw beleid Burgerkracht

In het najaar van 2023 is het nieuwe beleid Burgerkracht vastgesteld door de gemeenteraad. Gevolg van het nieuwe beleid is dat onze organisatie anders gaat werken. Het jaar 2024 staat in het teken van implementatie en starten met werken met het nieuwe beleid. Concreet betekent dit onder andere dat er een training en/of een handleiding voor betrokken medewerkers wordt georganiseerd, er een speciale pagina op de gemeentelijke website moet worden ingericht en er een communicatiestrategie voor dit thema wordt ontwikkeld. Voor de uitvoering is daarnaast extra capaciteit nodig in de persoon van een opbouwwerker vrijwilligerswerk. De kosten hiervan worden geraamd op € 32.000 op jaarbasis. Hiervan kan € 16.000 worden gedekt uit de bestaande budgetten en vragen we aanvullend om een ophoging van het budget van € 16.000.



Meer betrekken jeugdigen en jongeren bij lokaal jeugdbeleid

De gemeente Valkenburg aan de Geul wil een gemeente zijn waarin er voldoende te doen is voor jeugdigen en jongeren. We zien graag dat zij daar zelf een actieve bijdrage aan leveren. Het is tot nu toe lastig gebleken om jeugdigen en jongeren te ontmoeten en hen hiertoe te motiveren. Eind 2023 zijn we gestart met een social media campagne om de jongeren in onze gemeente beter te bereiken. In 2024 evalueren we deze aanpak en besluiten we of we hiermee doorgaan of dat er andere keuzes gemaakt moeten worden.

Opstellen beleid gemeenschapshuizen en gemeenschapsvoorzieningen

Het huidige beleid voor gemeenschapshuizen is niet meer actueel en dient opnieuw tegen het licht gehouden en aangescherpt te worden. We starten met de ontwikkeling van nieuw beleid voor gemeenschapshuizen en gemeenschapsvoorzieningen en leggen dit in 2024 ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.

Versterken aanpak eenzaamheid

In het kader van de reeds lopende aanpak tegen eenzaamheid, zetten we vanaf 2024 voor het eerst meer in op individuele ondersteuning. Met behulp van vrijwilligers en met de inzet van het maatschappelijk werk van Trajekt worden mensen die dat willen bezocht om een praatje te maken. Ook zullen wij onze netwerkpartners nog meer bewust maken van eenzaamheid onder volwassenen en dan met name de doelgroep senioren. In de subsidieverlening aan Trajekt, MEE en het Steunpunt Mantelzorg nemen we als subsidieverplichting op dat het een taak wordt om eenzaamheid op te sporen in de contacten met cliënten. We gaan verder met de aanpak eenzaamheid onder de naam 'ontmoeten'.

Opstellen Lokale Inclusie Agenda (LIA)

Omdat Nederland het VN-Verdrag voor mensen met een handicap heeft geratificeerd zijn gemeenten verplicht om een Lokale Inclusie Agenda op te stellen. De samenleving moet ervoor zorgen dat de achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, worden weggenomen. Voor de gemeente betekent dit dat zij passende maatregelen moet nemen zodat personen met een handicap zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk kunnen leven. Samen met een klankbordgroep waarin externe partijen en ervaringsdeskundigen zitting hebben zullen wij voor Valkenburg aan de Geul een Lokale Inclusie Agenda opstellen en deze voor de zomer aan de gemeenteraad voorleggen.

Ongehinderd

In 2020 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin u het college opdraagt om het bedrijf 'Ongehinderd' in te schakelen om de toegankelijkheid te toetsen van de gemeentelijke gebouwen en de gemeenschapshuizen. In mei 2023 heeft deze toets plaatsgevonden. Ongehinderd is gevraagd om naar aanleiding van deze rapporten een kostenraming voor aanpassing op te stellen en om een kosten-baten analyse uit te voeren conform wet- en regelgeving. Tevens is Ongehinderd gevraagd om in het kader van de bewustwording een presentatie en een ervaringsronde met de gemeenteraad, college, ambtenaren en met de Adviesraad Sociaal Domein te organiseren. Door de ervaringsronde ontdekken de deelnemers welke obstakels personen met een handicap hier dagelijks tegenkomen. Tenslotte zal Ongehinderd de gemeente adviseren bij het opstellen van de LIA waarin ook de bevindingen van de toegankelijkheidstoetsen door Ongehinderd worden meegenomen. Om inwoners en bezoekers te wijzen op de mate van toegankelijk van de locaties die zijn getoetst is het noodzakelijk om als gemeente een abonnement te nemen op een app. In de kosten van deze app is meegenomen dat er iedere 3 jaar een hertoetsing plaatsvindt van de locaties.

Niveau 2: Lichte ondersteuning

Het gros van onze inwoners kan het prima zelf af. Zelf en ondersteund door familie, vrienden of burens. Het gros, niet allemaal. Soms hebben mensen het tijdelijk even lastig en is er niemand in de directe omgeving die kan ondersteunen en is de ondersteuning nodig van een professional. Iemand die je helpt zodat je het weer zelf in je eigen omgeving af kunt. Lichte ondersteuning bij problemen en moeilijkheden die onze inwoners kunnen ondervinden in hun leven. Vrij toegankelijke ondersteuning bij opgroeien, opvoeden en andere uitdagingen in het leven. Deze ondersteuning wordt in Valkenburg aan de Geul geboden door de volgende (mede) door de gemeente gefinancierde functies:

Gezins- en jongerencoaching,
praktijkondersteuner huisarts,
maatschappelijk werk,
jeugdgezondheidszorg, algemene
preventieve gezondheidszorg, CJG,
MEE, clientondersteuning,
ondersteuning mantelzorgers

De gemeente zorgt ervoor dat deze lichte ondersteuning beschikbaar is. Daartoe formuleert en verstrekt zij de integrale opdracht voor het invullen van de lichte ondersteuning op een zodanige manier dat de inwoners die het betreft tevreden zijn en het beroep op geïndiceerde ondersteuning vermindert.

De opgave van de gemeente op het gebied van lichte ondersteuning is:

- Kwalitatief en kwantitatief voldoende vrij toegankelijke ondersteuning beschikbaar hebben;
- Investeren in randvoorwaarden waardoor mensen zo lang als ze willen zelfstandig kunnen blijven functioneren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Continueren inzet gezins- en jongerencoaches

Na ruim anderhalf jaar inzet van gezins- en jongerencoaches is in de evaluatie in 2023 aangetoond dat er een lichte daling in de instroom jeugdhulp te zien is en tevens een lichte daling in de lage begeleidingstrajecten jeugdhulp. We continueren daarom deze aanpak, maar gaan daarbij op zoek naar het punt van maximaal rendement zodat onze (financiële) inzet een maximale opbrengst heeft.

Aanpak artsenroute

Artsen hebben de mogelijkheid om buiten de toegang om jeugdhulp in te zetten. De gemeente betaalt in die gevallen enkel de rekening en heeft geen tot marginale invloed op welke vorm van jeugdhulp wordt ingezet en de duur ervan. Veel begeleiding en behandeling kan ook gegeven worden door de praktijkondersteuner huisartsen en/ of de gezins- en jongerencoaches. Daarom willen we het gesprek met de huisartsen aan om meer door te verwijzen naar de praktijkondersteuner. Doel is om zoveel mogelijk hulpvragen op te lossen in de lichte ondersteuning. Deze praktijkondersteuner dient de gezins- en jongerencoaches optimaal in te zetten om wachttijden te voorkomen. Dit project start eind 2023 en loopt door in 2024.


Opstellen regiovisie geweld hoort nergens thuis

Geweld hoort nergens thuis, maar toch is geweld in afhankelijkheid, waaronder kindermishandeling, het grootste geweldsprobleem in onze samenleving. Een effectieve aanpak kan alleen door een gezamenlijke inspanning van burgers, professionals en gemeenten worden bereikt. Ook de inbreng van ervaringsdeskundigen is hierin waardevol. Een nauwe en effectieve samenwerking is dus essentieel. Gemeenten hebben hierin de regierol voor wat betreft het sociale domein. Aan deze rol wordt inhoud gegeven door het vaststellen van een samenhangende visie. De nieuwe regiovisie ligt eind 2023 ter inspraak voor en zal in de loop van 2024 worden voorgelegd aan de gemeenteraad. De regiovisie wordt op schaal van Zuid-Limburg opgesteld. Middelen voor een visie en bijbehorende uitvoeringsagenda komen uit de landelijke gelden welke de centrumgemeenten ontvangen. Afstemming betreffende dit onderwerp vindt plaats met het programma veiligheid.

Niveau 3: Maatwerkvoorzieningen

Mocht uit de indicatie door de toegang blijken dat iemand maatwerkondersteuning nodig heeft dan moet de ondersteuning zo snel, efficiënt, effectief, doelmatig, goedkoop en klantvriendelijk als mogelijk worden ingezet. De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft hieraan invulling gegeven door nauwe samenwerking te zoeken met de gemeente Maastricht. Maastricht verzorgt voor Valkenburg aan de Geul de inkoop en toekenning van de verschillende vormen van hulp en ondersteuning. In het schema hieronder een overzicht van maatwerkvoorzieningen.

De opgave van de gemeente op het gebied van maatwerkvoorzieningen richt zich op het beschikbaar hebben van voldoende aanbod, zowel kwalitatief als kwantitatief, van diverse vormen van ondersteuning, hulp en zorg.



Geïndiceerde jeugdhulp, Wmo begeleiding en HbH, bijstandsverstrekking, inkomensondersteuning, schuldhulpverlening, leerlingenvervoer, begeleiden inburgering

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met partners opstellen ontwikkelagenda jeugd

Per 1 januari 2023 zijn nieuwe contracten afgesloten met zorgaanbieders van jeugdhulp in Zuid-Limburg. Een natuurlijk moment om fundamenteel te transformeren voor een lange periode. Doel is om een nieuw jeugdhulpstelsel in te richten dat beter aansluit bij de behoeften van jeugdigen en de doelstellingen en wensen van gemeenten. Partnerschap tussen gemeenten, zorgaanbieders en partijen in het voorliggend veld staat hierbij centraal. Gedurende dialoogrondes zijn gemeenten van iedere subregio met de inschrijvende aanbieders in gesprek gegaan over deze plannen, om uiteindelijk te komen tot één definitieve opdrachtomschrijving. Deze is in september 2023 ondertekend. In 2024 gaan we in gezamenlijkheid aan deze opdracht werken.

Hervormingsagenda jeugd

De hervormingsagenda jeugd is een landelijke agenda, voorbereid door jeugdigen, professionals, aanbieders, gemeenten en het rijk, die als doel heeft de knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken en het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. Er zal in 2024 een start gemaakt worden met de hervormingen zoals omschreven in de hervormingsagenda jeugd.

Start uitvoeringsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026

In 2024 wordt gestart met de uitvoering van het nieuwe uitvoeringsplan maatschappelijke ondersteuning. In het plan hebben we benoemd welke voorzieningen in onze gemeente ontbreken of versterking behoeven. Vanaf 2024 ligt de focus op de realisatie hiervan volgens een aan de voorkant bepaalde prioritering en planning.

Onderzoek werkwijze huishoudelijke hulp

Er is reeds langere tijd sprake van een wachtlijst van inwoners die recht hebben op huishoudelijke hulp. Dit is niet alleen een probleem van onze gemeente, maar iets dat zich landelijk voor doet. Om de wachtlijst terug te brengen zullen we moeten zoeken naar een andere manier van indiceren nu en in de toekomst om de beschikbare capaciteit beter te verdelen. Hiertoe is een onderzoek opgestart waarbij we in samenwerking met de uitvoering in Maastricht bekijken wat de mogelijkheden zijn. In 2024 wordt hieraan uitvoering gegeven en wordt de voortgang gemonitord.



Verordening maatschappelijke ondersteuning Valkenburg aan de Geul

De verordening maatschappelijke ondersteuning Valkenburg aan de Geul wordt in de eerste helft van 2024 aangepast als gevolg van een aantal ontwikkelingen die recent binnen de WMO hebben plaatsgevonden of nog moeten plaatsvinden, zoals de aangepaste werkwijze huishoudelijke hulp, de werkwijze strategisch partnerschap en de wens om PGB tarieven WMO meer gelijk te trekken met de tarieven die binnen de Jeugdwet gehanteerd worden en de tarieven van gecontracteerde partijen. Er wordt voor gekozen om de aanpassingen in één keer door te voeren.

Woonconvenant gemeenten en woningcorporaties

We streven ernaar om in de eerste helft van 2024 samen met een aantal andere gemeenten in de regio een woonconvenant met woningcorporaties vast te stellen. In dit convenant worden heldere afspraken vastgelegd over woningaanpassingen in het kader van de WMO. Het doel is om onduidelijkheid over de mogelijkheden en onmogelijkheden richting de toekomst te voorkomen en de hulpbehoevende inwoner zo snel en efficiënt mogelijk te helpen.

Uitvoeringsplan Zicht op Thuis

In het kader van de Norm voor Opdrachtgeverschap en de doordecentralisatie van Beschermd wonen naar Beschermd thuis, hebben De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Witterm, Meerssen, Valkenburg aan de Geul, Vaals en Maastricht in 2022 besloten om hun samenwerking opnieuw te formaliseren in de vorm van een centrumconstructie. De basis daarvoor vormt het plan: "Zicht op Thuis, Beleidsplan Beschermd wonen 2021-2024. Regio Maastricht-Heuvelland". Daarin is op hoofdlijnen de nieuwe koers vastgelegd. Deze koers luidt dat inwoners veel meer thuis of in de nabije omgeving kunnen blijven wonen met behulp van begeleiding in plaats van intramuraal in een instelling. Inwoners kunnen daardoor blijven meedoen in de samenleving en structuur behouden in hun dagelijks leven in hun eigen vertrouwde omgeving. Op operationeel niveau moet een Uitvoeringsplan worden opgesteld. Doel van dit plan is onder andere sturing op en monitoring van behaalde resultaten uit het beleidsplan: "Zicht op thuis" en kwaliteitsoptimalisatie ten aanzien van de geboden ondersteuning.

Businesscase fusie MTB, Annex en Podium24

Om zoveel mogelijk inwoners mee te laten doen in de samenleving is ons arbeidsmarktbeleid gericht op het maximaal benutten van de talenten, kwaliteiten en mogelijkheden van onze inwoners. Onze aanpak is erop gericht inwoners naar betaald werk te begeleiden. Werk boven uitkering. Voor wie betaald werk nog niet haalbaar is, bekijken we op welke manier er wel geparticipeerd kan worden. Hiervoor zijn verschillende partijen in de re-integratieketen actief. In maart 2022 hebben de Colleges van Eijsden-Margraten, Gulpen-Witterm, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul besloten om een businesscase uit te werken met als doel te komen tot een weloverwogen besluitvorming over een beoogde fusie van de huidige uitvoeringsorganisaties in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en de Participatiewet (Pw): MTB Maastricht, Annex en Podium24. Doel is de doorontwikkeling en samenvoeging van de re-integratieketen. Bij de uitwerking dienen keuzes inzichtelijk te worden gemaakt op basis van voor- en nadelen en een advies met overwegingen/argumentatie. Nadat in 2023 besluitvorming heeft plaatsgevonden, wordt er in 2024 gestart met de implementatie en uitvoering.

Beschut werk

Beschut werk is als een verplichting in de wet opgenomen. Opdracht aan de gemeenten is om een beschutte werkplek te faciliteren voor desbetreffende inwoners. Dit in de vorm van een betaald dienstverband. Waar of door wie de beschutte werkplek wordt vormgegeven laat de rijksoverheid vrij. Wij ontwikkelen in regioverband een specifiek instrument Nieuw beschut werk waarmee in 2024 gestart wordt. Vanaf 2025 zal de landelijke financiering hiervan worden heroverwogen, de financiële effecten daarvan zijn nu nog niet duidelijk. Incidenteel in 2024 bedragen de kosten € 86.000, waarvoor wij voorstellen om dit in 2024 eenmalig te onttrekken uit de reserve sociaal domein.



Beleidsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering

De bestaanszekerheid van een grote groep inwoners staat al langere tijd onder druk, de na-ijleffecten van de coronacrisis, de hoge energieprijzen en de recente koopkrachtcrisis heeft dit alleen maar versterkt. We zien ook dat er meer inwoners met een laag inkomen in de problemen komen. In 2024 leggen we een nieuw beleidsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering, inclusief uitvoeringsplan, ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.

Bereik minimaregelingen

Het vergroten van het bereik van minimaregelingen blijft ook in 2024 een speerpunt. Het is hierbij belangrijk dat er voldoende kennis en capaciteit beschikbaar is bij ketenpartners zodat zij signalen van niet-gebruik kunnen herkennen. Ook moet de informatievoorziening aan de doelgroep in begrijpelijke taal en/of beeldmateriaal beschikbaar zijn. In het nog vast te stellen beleidsplan armoede en schuldhulpverlening worden specifieke acties hiervoor geformuleerd. Deze voeren wij uit in 2024.

Nieuwe opzet schuldhulpverlening en vroegsignalering

Op het gebied van schuldhulpverlening blijven we inzetten op het voorkomen, klein houden en snel oplossen van geldproblemen. Deze inzet blijft van groot belang vanwege na-ijleffecten van de coronacrisis, de hoge energieprijzen en de recente koopkrachtcrisis. Met de aanpak van vroegsignalering voorkomen we dat betalingsachterstanden escaleren en problematische schulden ontstaan. Omdat de bestaande dienstverleningsovereenkomst voor schuldhulpverlening en vroegsignalering afloopt, is er een aanbesteding ingezet. Na afronding hiervan starten wij in 2024 met een nieuw contract, mogelijk met een nieuwe partner.

Procesoptimalisatie inburgering

Op 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering definitief in werking getreden. De uitvoering van de nieuwe wet is door de gemeente Valkenburg aan de Geul bij Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH) belegd. De regie op de uitvoering ligt echter bij de gemeente. In samenwerking met de andere gemeenten in de regio wordt het nieuwe inburgeringsproces nauwkeurig gemonitord en wordt er waar nodig bijgestuurd. Op deze wijze wordt er gaandeweg gewerkt aan een nieuwe, klantgerichte en integrale dienstverlening aan inburgeraars waarbij we trachten het inburgeringsproces zo efficiënt en passend mogelijk te laten verlopen.



Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
5.1	Banen	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2022	671,4	825,4	CBS
5.2	Jongeren met een delict voor de rechter	% aantal jongeren 12-21 jaar	2021	1	1	CBS
5.3	Kinderen in uitkeringsgezin	% aantal kinderen tot 18 jaar	2021	4	6	CBS
5.4	Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking	2022	67,7	72,2	CBS
5.5	Werkloze jongeren	% aantal jongeren 16-22 jaar	2021	2	2	CBS
5.6	Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 10.000 inwoners	2021	336,5	431,2	CBS
5.7	Lopende re-integratie- voorzieningen	aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2022	157,3	197,7	CBS
5.8	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	14,7	13,2	CBS
5.9	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	1,4	1,2	CBS
5.10	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren 12-22 jaar	2022	geen data	0,3	CBS
5.11	WMO-cliënten met een maatwerk-arrangement	aantal per 10.000 inwoners	2022	890	700	CBS
5.12	Demografische druk	% van personen 20-65 jaar	2023	85,3	70,3	CBS

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Sociaal Domein

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.873	2.337	-1.536
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.994	0	-2.994
6.3 Inkomensregelingen	5.805	4.991	-814
6.4 WSW en beschutwerk	1.498	0	-1.498
6.5 Arbeidsparticipatie	310	0	-310
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	1.119	205	-914
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	2.084	0	-2.084
6.71b Begeleiding (Wmo)	983	0	-983
6.71c Dagbesteding (Wmo)	362	0	-362
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	42	0	-42
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	774	0	-774
6.72b Jeugdhulp behandeling	1.300	0	-1.300
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	144	0	-144
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	81	0	-81
6.73a Pleegzorg jeugd	128	0	-128
6.73b Gezinsgericht jeugd	517	0	-517
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	452	0	-452
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	4	0	-4
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	514	0	-514
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	4	0	-4
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	33	0	-33
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	371	0	-371
6.82b Jeugdreclassering	60	0	-60
Taakstelling(en) opgenomen binnen programma			0
Subtotaal programma	23.452	7.533	-15.919
Gereserveerde middelen gemeentefonds (taakveld 0.7)	62	0	-62
Taakstellingen (taakveld 0.8)	205	0	-205
Meerjarenbeleidsplan (taakveld 0.8)	124	0	-124
Reservemutaties (taakveld 0.10)	0	165	165
Totaal programma	23.843	7.698	-16.145

2.7 Programma Volksgezondheid en Milieu

Omschrijving van het programma en thema-indeling

Het programma Volksgezondheid en milieu bestaat uit de taakvelden volksgezondheid, riolering en afval, milieubeheer en begraafplaatsen. Het onderwerp duurzaamheid is binnen onze begroting verwerkt binnen het taakveld milieubeheer.

Deze onderwerpen zijn onderverdeeld in de volgende thema's:

- Volksgezondheid;
- Riolering en afval;
- Milieubeheer en duurzaamheid;
- Begraafplaatsen.

Thema Volksgezondheid

Volksgezondheid bevat de onderdelen algemene gezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg, die beiden in regionaal verband worden uitgevoerd door de GGD Zuid-Limburg. Daarnaast zijn enkele bijdragen aan hulpverleningsinstanties opgenomen binnen dit thema. Het thema volksgezondheid hangt nauw samen met het programma sociaal domein.

Wat willen we bereiken?

De gemeente Valkenburg aan de Geul neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling GGD Zuid-Limburg. De GGD Zuid-Limburg draagt zorg voor de uitvoering van alle taken op het terrein van de volksgezondheid en de openbare gezondheidszorg. In Zuid-Limburg werken de 16 gemeenten samen aan het terugdringen van de gezondheidsachterstanden. De Zuid-Limburgse gemeenten hebben de afgelopen jaren stevig ingezet op regionale samenwerking middels het opstellen van het regionaal preventieakkoord en een regionale gezondheidsnota. De ambitie van de regionale gezondheidsnota 'Zuid springt eruit' is om de achterstand ten opzichte van de rest van het land in 2030 met 25 procent in te lopen en zo te werken aan gezonde en kansrijke generaties. Om dit te bereiken, wordt het programma Trendbreuk uitgevoerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Regionale gezondheidsnota 2024 - 2027

De regionale gezondheidsnota, opgesteld door de GGD Zuid-Limburg in samenspraak met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten, 'Zuid Springt Eruit: Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid' geldt voor de beleidsperiode 2020-2023. Binnen de wettelijke kaders en in afstemming met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten is afgesproken om het nieuwe regionale gezondheidsbeleid met één jaar uit te stellen in verband met GALA en IZA. De doelstellingen uit de huidige regionale gezondheidsnota worden in 2024 geactualiseerd en vastgelegd in een nieuwe regionale gezondheidsnota. De gemeenteraad wordt bij de totstandkoming van de nieuwe regionale gezondheidsnota actief betrokken in 2024.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) & Integraal Zorgakkoord (IZA)

Recent is uit het regiobeeld Integraal Zorg Akkoord (IZA) Zuid-Limburg naar voren gekomen dat Zuid-Limburg op diverse gebieden minder scoort dan het Nederlands gemiddelde, maar dat er ook grote verschillen zijn tussen de Zuid-Limburgse gemeenten. Zodoende zetten we de regionale samenwerking voort in 2024 en maken we deze nog steviger door:

- Voort te bouwen op de goede ervaringen met samenwerken binnen het Programma Trendbreuk;



- Samenwerkingsafspraken te maken met de zorgverzekeraars en de regionale vertegenwoordigers van de overige ondertekenaars van het IZA waaronder de ziekenhuizen, huisartsen, GGZ, ouderenzorg etc.;
- Een heldere governance vast te stellen voor de brede regionale samenwerking tussen de 16 gemeenten inzake het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

De focus van de regionale samenwerking GALA ligt op de onderdelen Terugdringen gezondheidsachterstanden, Kansrijke Start, Mentale Gezondheid, Aanpak Overgewicht en obesitas (zowel kinderen als volwassenen), Valpreventie, Gezonde Leefomgeving, Vroegsignalering Alcoholproblematiek en Opgroeien in een Kansrijke Omgeving, Eén tegen Eenzaamheid en Welzijn Op Recept.

Deze onderdelen krijgen allemaal een plek in het integrale Plan van Aanpak 'Gezond Actief Leven Akkoord 2024 - 2026 gemeente Valkenburg aan de Geul'. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd middels een raadsinformatiebulletin.

Thema Riolering en afval

Rioleringen

Het programma water en rioleringen 2024-2027 is in het najaar van 2023 vastgesteld. In 2024 werken we aan het tot uitvoering brengen van dit programma en in de samenwerking GR Geul en Maas ook aan het waterketenplan en de klimaatadaptatiestrategie voor de regio en gemeente.

Wat willen we bereiken?

Wat we willen bereiken is verwoord onder een aantal doelstellingen in het programma water en riolering. Met de doelstelling: niet te nat en niet te droog willen we bereiken dat ook de effecten van klimaatverandering een plek krijgen in (de aanpak van projecten) in de waterketen. Naast de doelstelling zorgdragen voor gezond en voldoende drinkwater is het verder professionaliseren van de regionale samenwerking zeer belangrijk zodat we minder kwetsbaar zijn en slagkracht behouden.

Wat willen we daarvoor doen?

De samenwerking GR Geul en Maas bundelt initiatieven in een beleidsveld met tekort aan specialistische kennis zodat het aanpakken van de opgaven waar we gezamenlijk voor staan efficiënter is. Dit ook door het zo snel mogelijk op orde krijgen van de benodigde rekenmodellen. Naast invulling geven aan de wettelijke taken zijn de mogelijkheden tot het nemen van maatregelen die aanvullend bijdragen aan de gevolgen van klimaatverandering een belangrijk onderdeel welke in de rioleringsprojecten vorm worden gegeven.

Voor de tarieven van de rioolheffing verwijzen wij u naar de toelichting in de paragraaf lokale heffingen.

Afval en circulaire economie

Wat willen we bereiken?

Voor de uitvoering van dit beleidsterrein werken we samen met de gemeenten Maastricht en Meerssen binnen de GR Geul en Maas. Het dienstenpakket is vastgelegd en de projecten zijn in het jaar 2023 verder uitgewerkt. In 2024 bieden we een nieuw beleidskader aan waarin de circulariteit als doelstelling leidend zal zijn. Daarnaast is het belangrijk te zorgen dat afval op de goede plek wordt aangeboden en de kwaliteit van het aangeboden afval qua scheiding omhoog gaat. Doel is om bewustwording onder de inwoners te vergroten en gedragsverandering teweeg te brengen.

Wat willen we daarvoor doen?

De gemeente zal in 2024 naar een structurele aanpak toewerken om bijplaatsingen van afval bij milieuperrons en dumpingen van afval in de openbare ruimte te voorkomen. Het komende jaar zal de communicatie rondom het thema afval verder geïntensiveerd worden en zal voor zoveel als



mogelijk aangesloten worden bij landelijke en regionale thema's. Waar nodig wordt de samenwerking verder binnen de regio verbreed met Rd4 en Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek (RWM). Op provinciaal niveau zal het samenwerkingsverband Afval Samenwerking Limburg (ASL) worden gebruikt voor verdere afstemming van beleid.

In 2024 stellen we een Programma Circulaire Economie op zodat we onze tussen-doelstellingen voor 2030, om 50% circulair te zijn, te kunnen halen. Denk hierbij aan de bouw- en sloop opgave, circulaire inkoop- en aanbestedingen en hoe gaan we als gemeente circulair denken doorvoeren in onze bedrijfsvoering.

Thema Milieubeheer en duurzaamheid

Het thema milieubeheer en duurzaamheid wordt hieronder toegelicht met de onderwerpen duurzaamheid en energietransitie, waaronder regionale energiestrategie (RES).

Duurzaamheid

Door het sluiten van het Klimaatakkoord van Parijs heeft Nederland zich internationaal gecommitteerd aan het tegengaan van de opwarming van de aarde en klimaatverandering. Het Nationaal Klimaatakkoord (2019) is de Nederlandse uitwerking van internationale klimaatafspraken. Duurzaamheid is echter een containerbegrip, en daarmee breder dan alleen tegengaan van klimaatverandering of de energietransitie, waarbij niet voor iedereen duidelijk is wat hieronder valt. De rijksoverheid schetst duurzame transitie als "groen, circulair, sociaal en innovatief". Duurzaamheid is dan ook geen geïsoleerd thema, maar een rode draad door een diversiteit aan beleidsvelden. Binnen het klimaatakkoord zijn doelen vastgelegd voor verschillende sectoren.

Valkenburg aan de Geul is een Global Goals gemeente en heeft zich daarmee gecommitteerd aan de 17 Sustainable Development Goals (SDG's), oftewel Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, van de Verenigde Naties. Dit zijn doelstellingen op sociaal, economisch, groen en ruimtelijk vlak waarbij wordt gestreefd naar ontwikkelingen die gedurende lange tijd houdbaar zijn.

Vanwege de basis in rijksbeleid, het feit dat Valkenburg aan de Geul een Global Goals gemeente is en de vele raakvlakken van duurzaamheid met (vrijwel) alle beleidsterreinen, is het nodig om duurzaamheid beter, breder en duidelijker binnen de gemeentelijke organisatie te verankeren.

Energietransitie

Op 3 juni 2019 is de gemeentelijke Energievisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma als (uitvoerings-)kader voor dit programma vastgesteld.

De Zuid-Limburgse gemeenten vormen samen met de Provincie Limburg, Netbeheerder Enexis en Waterschap Limburg de energieregio Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES Zuid-Limburg) waarin gezamenlijk aan deze opgave wordt gewerkt.

Eind 2022 is de gemeentelijke Transitie Visie Warmte (TVW) door de gemeenteraad vastgesteld. Daarmee is vastgelegd hoe wij aan de slag gaan met de opgaven binnen klimaat Tafel "Gebouwde Omgeving" (zie Nationaal Klimaatakkoord), namelijk: in 2030 dienen een groot gedeelte van de woningen en gebouwen aardgasvrij-ready (aardgasvrij óf gereed voor een aardgasvrije warmteoplossing) te zijn en in 2050 dient vrijwel elke woning en gebouw aardgasvrij te zijn. Om naar deze doelen toe te werken, beschrijft de TVW hoe dit de komende jaren strategisch aangepakt gaat worden.

Wat willen we bereiken?

Regionale Energie Strategie (RES)

- Het tot uitvoering brengen van de ambities in de RES 1.0 (2021) via het opstellen en uitvoeren van uitvoeringsplannen al dan niet in samenwerking met de subregio Maastricht-Heuvelland of met de regio Zuid-Limburg;



- Het toewerken naar een herziene versie van het ambitedocument: de RES 2.0. De resultaten van de Zuid-Limburg brede Landschappelijke Verdiepingsstudie voor zon- en windenergie én het continueren en verder ontwikkelen van een permanent participatietraject met de samenleving spelen hierin een belangrijke rol;
- Een goede samenwerking met de subregio Maastricht-Heuvelland en de regio Zuid-Limburg rondom (grootschalige) opwek van duurzame energie, energiebesparing en de energietransitie in brede zin in stand houden.
- Onderzoeken wat ten tijde van netcongestie wel kan, om toch stappen te zetten ten aanzien van grootschalige zon opwek. Denk aan off the grid oplossingen en energieopslag.
- Nieuwe instrumenten en vehikels voor energietransitie ten tijde van netcongestie in het leven roepen of ondersteunen.
- Mogelijkheden voor duurzame opwek op parkeerplaatsen uitwerken.

Transitie Visie Warmte (TVW)

- Het tot uitvoering brengen van de ambities in de TVW (vastgesteld eind 2022) via het opstellen en uitvoeren van uitvoeringsplannen;
- Inwoners en gebouweigenaren informeren over de mogelijkheden en kansen om de woning/het pand te verduurzamen;
- De uitvoering voortzetten van het pilotproject Verduurzaam je Huis, waarbij diverse woningen in Valkenburg aan de Geul voorzien worden van goede isolatie, ventilatie en andere verduurzamingsmaatregelen.
- Voortzetten van het fysiek energieloket in het Klimaat huis Maastricht, waar inwoners terecht kunnen voor advies om te ervaren hoe duurzaamheidsmaatregelen in de praktijk “voelen” in een woning.

Onze gemeente zal de wettelijke en van rijkswege opgelegde opgaven en taken uitvoeren en volbrengen. Dit omvat onder meer het toewerken naar een CO₂-neutrale gemeente in 2050 en het halveren van de CO₂-uitstoot in 2030, ten opzichte van de CO₂-uitstoot in 1990. Daarnaast dient heel Nederland 35 TW hernieuwbare energie op land op te wekken (o.a. opgenomen in de RES 1.0), een doelstelling waaraan wij moeten bijdragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Regionale Energie Strategie (RES)

- Uitvoeringsprogramma RES 1.0 wordt verder tot uitvoering gebracht in samenwerking met subregio Maastricht-Heuvelland.
- In verscheidene werkgroepen uitvoering geven aan de uitvoeringsprogramma's RES 1.0, Valkenburg aan de Geul neemt deel in werkgroep RES Zuid Limburg Zon op Daken, waarbij tevens overkappen van parkeerplaatsen met zonnepanelen wordt bekeken.
- Faciliteren van de oprichting van een lokale energie coöperatie;
- Ontwikkelen en vaststellen van gemeentelijk beleid voor duurzame opwek op parkeerplaatsen;
- Aanpassen beleidsregel zon op land naar aanleiding van vaststelling van provinciaal beleid zon op land.

Transitie Visie Warmte (TVW)

- Project Verduurzaam je Huis verder uitvoeren;
- Uitvoeren van de Lokale aanpak onder het Nationaal isolatieprogramma (NIP): met behulp van de SPUK-NIP ontwikkelen en uitvoeren van (een) project(en) waarmee inwoners met een ontzorgingsaanpak en met subsidie (uit de SPUK-NIP) hun woning kunnen (laten) isoleren;
- Opstellen uitvoeringsprogramma spoor A TVW: een duurzame toeristische sector.



Aanpak energiearmoede

Naast de RES en TVW heeft ook de aanpak energiearmoede de aandacht binnen duurzaamheid. Met het noodfonds en de door het Rijk beschikbaar gestelde gelden zijn in 2023 mensen onder 120% sociaal minimum geholpen met kleine maatregelen, witgoedvervanging en isolatiemaatregelen. Deze aanpak wordt geëvalueerd samen met de uitvoerder en op basis daarvan worden de nieuwe Rijksgelden ingezet. Doel hierbij is de mensen bereiken die momenteel geen beroep hebben gedaan op de regeling. Verder zijn de provincie en de VNG bezig met ondersteuning ten aanzien van aanpak energiearmoede. De nieuwe regelingen en capaciteit die hierdoor aangeboden wordt is van belang voor de nieuwe strategie in 2024.

Thema Begraafplaatsen

Wat willen we bereiken?

Het vigerende beleid met betrekking tot de begraafplaatsen is erop gericht om bestaande voorzieningen zo veel en zo goed mogelijk in stand te houden. Indien er in de toekomst wijzigingen of aanpassingen nodig zijn zullen we dat tijdig melden en/of met een voorstel komen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de onderhoudsplanning van de begraafplaatsen, met aandacht voor actuele knelpunten.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
6.1	Omvang huishoudelijk restafval	aantal kg per inwoner	2021	80	169	CBS
6.2	Hernieuwbare elektriciteit	% totale elektriciteit	2021	13,5	33,2	RWS Klimaat-monitor

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Volksgezondheid en Milieu

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	1.052	101	-951
7.2 Riolering	2.093	2.904	811
7.3 Afval	2.051	2.305	254
7.4 Milieubeheer	861	389	-472
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	349	136	-213
Subtotaal programma	6.406	5.835	-571
Gereserveerde middelen gemeentefonds (taakveld 0.7)	0	0	0
Taakstellingen (taakveld 0.8)	0	0	0
Meerjarenbeleidsplan (taakveld 0.8)	10	0	-10
Reservemutaties (taakveld 0.10)	23	0	-23
Totaal programma	6.439	5.835	-604



2.8 Programma Bestuur en Ondersteuning

Omschrijving van het programma

In het programma Bestuur en Ondersteuning zijn de financiële consequenties van de taakvelden verwerkt, die niet direct aan de voorgaande programma's zijn toegerekend (of niet mogen worden toegerekend op basis van onze verslaggevingsvoorschriften).

Het programma Bestuur en Ondersteuning bestaat uit de volgende onderdelen:

- Taakveld 0.1 Bestuur
- Taakveld 0.2 Burgerzaken
- Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- Taakveld 0.5 Treasury
- Taakveld 0.61 OZB woningen
- Taakveld 0.62 OZB niet-woningen
- Taakveld 0.64 Belastingen overig
- Taakveld 0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds
- Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (taakstellende bezuinigingen en stelposten)

Voor de inhoudelijke toelichting op deze onderdelen verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen, de paragraaf Financiering (voor het onderdeel Treasury) en de paragraaf Bedrijfsvoering.

De onderdelen Overhead (taakveld 0.4), Vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en Onvoorzien (gedeelte van taakveld 0.8) zijn als apart onderdeel naast het programma Bestuur en Ondersteuning opgenomen in het volgende hoofdstuk.

Algemene ontwikkelingen gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is een belangrijke inkomstenbron van gemeenten. De besluitvorming hierover op landelijk niveau gaat over het totaal beschikbare budget, beleidstoevoegingen en aanpassingen met een financieel gevolg en over de verdeling van het totale budget over de gemeenten.

Op landelijk niveau is er veel discussie over het totaal beschikbare budget in het gemeentefonds. Met name de structurele ruimte vanaf 2026 is een aandachtspunt. Op 6 september 2023 heeft er een overhedenoverleg plaatsgevonden waar dit onderwerp is besproken. Dit overleg werd onder andere bijgewoond door de VNG en een brede delegatie van het kabinet. Daarbij is de afspraak gemaakt dat het nieuw te vormen kabinet een besluit neemt over de structurele financiering van gemeenten. Mocht er in april 2024 nog geen nieuw kabinet zijn, dan neemt het demissionaire kabinet een besluit bij de voorjaarsnota 2024.

Daarnaast zal er in de komende maanden worden gekeken naar de mogelijkheid om incidentele middelen en overschotten in te zetten als structureel dekkingsmiddel. Voor onze gemeente zou dat gevolgen kunnen hebben voor de mogelijkheden om onze reservepositie niet alleen voor incidentele zaken, maar ook voor structurele uitgaven in te zetten.

De Tweede Kamer heeft het onderwerp gemeentefinanciën op 12 september 2023 opgenomen op de lijst met controversieel verklaarde onderwerpen (in verband met de demissionaire status van het kabinet). In hoeverre dit de uitvoering van de hierboven genoemde afspraken in de weg staat, is nog onduidelijk.

In het RIB over de meicirculaire 2023 hebben wij de gemeenteraad geïnformeerd over het voornemen tot verminderingen van de schommelingen binnen het gemeentefonds. Dit als gevolg van de zogenaamde “trap-op-trap-af” systematiek. In de septembercirculaire en de begroting 2024 van het Ministerie van BZK is dit opgenomen als concreet voorstel. De Tweede Kamer dient hier nog over te besluiten.



Onze gemeente participeert actief bij de herijking van het gemeentefonds, bij het onderzoek Overige Eigen Middelen. Het onderzoeksbureau Cebeon is met een onderzoeksopdracht van start gegaan. Ambtelijk zijn wij vertegenwoordigd in de begeleidingscommissie van dit onderzoek. Dit wordt uitgevoerd vanuit het Ministerie van BZK als fondsbeheerder, in afstemming met de VNG, de ROB en enkele gemeenten. Vanuit onze gemeenten zal er specifiek aandacht zijn voor de wijze waarop er binnen het gemeentefonds wordt omgegaan met de inkomsten vanuit de toeristische sector. Dit doen wij mede namens een aantal andere gemeenten met een toeristisch karakter.

Septembercirculaire gemeentefonds 2023

De septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds is een beleidsarme circulaire. Er is slechts in beperkte mate sprake van verschuivingen of beleidstoevoegingen of aanpassingen in bestaand beleid.

Ten opzichte van de meicirculaire 2023 doet zich de volgende wijziging voor:

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Meicirculaire 2023 (cf. RIB 23.39)	34.291	35.039	32.010	31.834
Wijzigingen septembercirculaire 2023	396	284	203	712
Septembercirculaire 2023	34.687	35.323	32.213	32.546

De wijzigingen zijn in hoofdlijnen uit te splitsen in inhoudelijke beleidstoevoegingen en aanpassingen en de algemene wijziging van de uitkeringsfactor.

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Inhoudelijke wijzigingen	111	55	30	22
Wijziging uitkeringsfactor	285	229	173	690
Totaal wijzigingen septembercirculaire 2023	396	284	203	712

Meer gedetailleerd betreft dit de volgende wijzigingen:

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Bijzonder bijstand en vroegsignalering	39			
EU-richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	2	2	2	2
Hulpmiddelen thuis laten staan	1	1	1	1
Loon- en prijsbijstelling Jeugdzorg	40	24		
Participatie	20	19	18	17
Re-integratie				
Rijksvaccinatieprogramma	3	3	3	3
Veilig wonen	7	7	7	
Wet Visueel beperkten	-1	-1	-1	-1
Wijziging uitkeringsfactor	285	229	173	690
Totaal wijzigingen septembercirculaire 2023	396	284	203	712

In de ontwerpbegroting zijn de budgetten die zijn toegekend ook gereserveerd voor dat specifieke beleidsterrein. De algemene ophoging van het gemeentefonds is deels ingezet ten behoeve van het afdekken van het risico van neerwaartse bijstelling van het accres. Dit in afwachting van de beleidsvoornemens van het nieuw te vormen kabinet.

In het raadsinformatiebulletin over de meicirculaire 2023 is het onderdeel loon- en prijsontwikkelingen separaat inzichtelijk gemaakt. In de ontwerpbegroting 2024 is de ruimte uit het LPO ingezet als dekkingsmiddel voor de indexatie van kosten in de meerjarenraming. Voor de actualisatie van de septembercirculaire is het relevant om het verschil ten opzichte van de voorgaande circulaire inzichtelijk te maken. Dit leidt tot de volgende aanpassing:

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Septembercirculaire 2023 (constante prijzen)	34.687	35.323	32.213	32.546
Loon- en prijsontwikkelingen (LPO) (mei 2023)	0	918	1.802	2.592
Aanpassing LPO (septembercirculaire 2023)	0	0	25	25
Septembercirculaire 2023 (lopende prijzen)	34.687	36.241	34.040	35.163

Taakstellende bezuinigingen

Onder taakveld 0.8 Overige baten en lasten zijn de taakstellende bezuinigingen en de stelposten opgenomen. In de onderstaande tabel staat weergegeven welke taakstellingen momenteel in onze begroting staan opgenomen. De taakstellende bezuiniging sociaal domein wordt hier apart toegelicht.

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Taakstelling formatie	332	199	194	194
Taakstelling afvalstoffenbegroting (Geul en Maas)	163	168	198	230
Taakstelling sociaal domein	0	0	474	591
Taakstelling Rijk inzake sociaal domein	0	460	460	470
Taakstelling huurinkosten SKC Berg	38	38	38	38
Totaal taakstellingen	533	865	1.364	1.523

Taakstelling sociaal domein

We hebben voor de programma's Sociaal Domein en Onderwijs de laatste jaren meer begroot dan dat daadwerkelijk is uitgegeven op beide programma's. Tegelijkertijd hebben we een taakstelling op deze 2 programma's. Daarom is bekeken, naast de aanvullende maatregelen die reeds genomen zijn in het kader van het versterkingsplan sociaal domein, waar structurele ruimte zit in de begroting van het sociaal domein waarmee we de taakstelling kunnen invullen. Met de exercitie 'structurele ruimte aframen in de begroting' die we de afgelopen periode hebben uitgevoerd, is de taakstelling voor de jaren 2024 en 2025 volledig ingevuld. Dit komt met name doordat de lasten van taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en inkomensregelingen ruim waren geprognostiseerd in het verleden en deze uiteindelijk meevielen. Voor de jaren 2026 en 2027 is een groot deel van de taakstelling ingevuld, maar nog niet alles. We houden hier aandacht voor en bekijken de verdere mogelijkheden. De inkomsten en uitgaven worden grotendeels bepaald door externe factoren, zoals Rijksbeleid, maatschappelijke ontwikkelingen (energiecrisis, opvangcrisis) en de problematiek van de eigen inwoners.



Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
8.1	Formatie	aantal fte per 1.000 inwoners	2024	7,62	-	Eigen gegevens
8.2	Bezetting	aantal fte per 1.000 inwoners	2024	7,19	-	Eigen gegevens
8.3	Apparaatskosten	kosten per inwoner	2024	973,22	-	Eigen begroting
8.4	Externe inhuur	% kosten van totale loonsom en inhuur externen	2024	6,82	-	Eigen begroting
8.5	Overhead	% van totale lasten	2024	13,34	-	Eigen begroting

Wat mag het kosten?

Programma Bestuur en Ondersteuning

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	933	0	-933
0.2 Burgerzaken	654	297	-357
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0
0.5 Treasury	-122	192	314
0.61 OZB woningen	108	3.685	3.577
0.62 OZB niet-woningen	70	2.396	2.326
0.64 Belastingen overig	44	545	501
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	954	34.687	33.733
0.8 Overige baten en lasten (exclusief Onvoorzien)	1.975	0	-1.975
Subtotaal programma	4.616	41.802	37.186
Gereserveerde middelen gemeentefonds (taakveld 0.7)	-754	0	754
Taakstellingen (taakveld 0.8)	127	0	-127
Meerjarenbeleidsplan (taakveld 0.8)	-2.096	0	2.096
Reservemutaties (taakveld 0.10)	0	25	25
Totaal programma	1.893	41.827	39.934

2.9 Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting

Toelichting op Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (het BBV) maken de overhead, de vennootschapsbelasting en onvoorzien geen onderdeel uit van de programma's. Deze onderdelen worden naast de programma's in de programmabegroting en in het overzicht van baten en lasten opgenomen.

Deze indeling is gebaseerd op de vernieuwing van het BBV op grond van de voorstellen van de commissie Depla (uit 2014) en zijn geformaliseerd in het Staatsblad 2016 nummer 101.

Vanwege deze gewijzigde indeling worden de onderdelen Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien niet langer gepresenteerd onder het programma Algemene Taakvelden, maar als apart onderdeel naast de programma's.

Taakveld 0.4 Overhead

Onder dit taakveld zijn kosten opgenomen die verband houden met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Concreet gaat het dan om:

- financiën, toezicht en controle, gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- de secretaris/algemeen directeur;
- inkoop, inclusief aanbesteding en contractmanagement;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering;
- facilitaire zaken en huisvesting;
- documentaire informatievoorziening;
- managementondersteuning primair proces.

In de paragraaf Bedrijfsvoering is een inhoudelijke toelichting opgenomen op de verwachte ontwikkelingen in 2024.

Onvoorzien (onderdeel van taakveld 0.8)

In de begroting is, zoals gebruikelijk in de afgelopen jaren, structureel een bedrag van € 100.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Het beleidskader voor dit budget is vastgelegd in de raadsvergadering van juli 2015 (behandeling kadernota 2016). De post onvoorzien mag worden ingezet indien is vastgesteld dat de extra, niet in de primaire begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van middelen binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen. Dit uitgangspunt is daarnaast formeel vastgelegd in de Financiële verordening.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)

In dit taakveld wordt het eventueel te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting verantwoord. Hiervoor is een bedrag van € 1.000 gereserveerd in de begroting.



Beleidsindicatoren

Zie het voorgaande hoofdstuk voor de beleidsindicatoren op bestuur en ondersteuning.

Wat mag het kosten?

Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	8.823	271	-8.552
0.8 Overige baten en lasten (onderdeel Onvoorzien)	100	-49	-149
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	1	0	-1
Subtotaal	8.924	222	-8.702
Gereserveerde middelen gemeentefonds (taakveld 0.7)	692	0	-692
Taakstellingen (taakveld 0.8)	-332	0	332
Meerjarenbeleidsplan (taakveld 0.8)	703	0	-703
Reservemutaties (taakveld 0.10)	14	8	-6
Totaal	10.001	230	-9.771



Hoofdstuk 3: Paragrafen

In dit hoofdstuk zijn de paragrafen opgenomen die een verplicht onderdeel vormen op basis van de verslaggevingsvoorschriften. Dit betreft de volgende paragrafen:

- Paragraaf Lokale Heffingen;
- Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing;
- Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen;
- Paragraaf Financiering;
- Paragraaf Bedrijfsvoering;
- Paragraaf Verbonden Partijen;
- Paragraaf Grondbeleid.

3.1 Paragraaf Lokale Heffingen

Bij de lokale heffingen wordt een onderscheid gemaakt tussen heffingen die onder de algemene dekkingsmiddelen vallen en heffingen die aan bepaalde producten zijn gekoppeld. Onder de eerste categorie vallen de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting, de parkeerbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de gemaklijkhedenretributie en de reclamebelasting. De tweede categorie betreft de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de leges, de lijkbezorgingsrechten en de marktgeden.

In deze paragraaf treft U achtereenvolgens aan:

- Belasting- en heffingenbeleid;
- Kwijtscheldingsbeleid;
- Lokale heffingen zonder gebonden besteding;
- Lokale heffingen met gebonden besteding;
- Lokale lastendruk;
- Samenvattend overzicht lokale heffingen.

Belasting- en heffingenbeleid

Kort samengevat kan het belasting- en heffingenbeleid als volgt worden geformuleerd:

- In de voorliggende begroting wordt voor het jaar 2024 t/m 2027 gerekend met een stijging van de OZB-opbrengsten van 3% per jaar (exclusief areaaluitbreiding).
- Bij de milieuheffingen wordt het principe van 100%-kostendekking toegepast. Het tarief van de rioolheffing wordt in deze begroting jaarlijks geïndexeerd met 1,5%, het tarief van de afvalstoffenheffing is in deze begroting gehandhaafd op € 210,00 per perceel per jaar. De Afvalstoffenbegroting sluit in het begrotingsjaar 2024 met een tekort van afgerond € 375.000, de rioleringsbegroting sluit met een tekort van afgerond € 491.000. Deze bedragen zijn ten laste gebracht van de gelijknamige voorzieningen, zodat het saldo van de begroting van de algemene dienst niet met deze resultaten is beïnvloed. De toekomstige ontwikkeling van het tarief van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt verderop in deze paragraaf toegelicht.
- De tarieven van de andere lokale heffingen blijven gelijk, met dien verstande dat de tarieven van bepaalde heffingen wel geïndexeerd worden. Concreet gaat het dan om de hondenbelasting, de precariobelasting en de leges. Het tarief van de naheffingsaanslag parkeerbelasting wordt jaarlijks verhoogd tot het wettelijk toegestane maximum. Met deze extra opbrengsten is rekening gehouden in deze begroting.

De prognoses van de lokale heffingen

Voor wat betreft de ramingen van de lokale belastingen waarvan de uitvoering is belegd bij de Belastingamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW), zijnde de onroerende-zaakbelastingen, de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting is aansluiting gezocht bij de door de Gemeenschappelijke Regeling afgegeven prognoses waarbij rekening wordt gehouden met een marge van 1% gebaseerd op het voorzichtigheidsprincipe. De prognoses van de overige lokale heffingen zijn gebaseerd op historische cijfers en verwachte ontwikkelingen.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding wordt verleend ingeval een belastingschuldige niet in staat is om de opgelegde belastingaanslag te voldoen. Er moet dan wel sprake zijn van belastingen, die niet ontweken kunnen worden. Het lokaal ontwikkelde beleid moet voldoen aan de door de minister gestelde criteria. Bij de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken wordt de 100%-norm toegepast. Dat betekent, dat bij de berekening van het bedrag van de kwijtschelding de zogeheten kosten van bestaan zijn vastgesteld op 100% van de genormeerde bijstandsuitgaven. Bij de vaststelling en uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid is de gemeente op één punt vrij om af te wijken van de landelijke regelgeving, namelijk bij de vaststelling van de berekeningscomponent "kosten van bestaan". Het is namelijk toegestaan om deze component ruimer vast te stellen dan de landelijk geldende 90% van de bijstandsnorm.

Per 1 juli 2011 zijn wetswijzigingen in werking getreden, die de bevoegdheid tot het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verruimen. Deze verruiming heeft betrekking op de mogelijkheid om in bepaalde gevallen kwijtschelding voor ondernemers mogelijk te maken, met dien verstande dat het daarbij alleen mag gaan om belastingen die geen relatie hebben met de onderneming, zoals de afvalstoffenheffing. Indien er echter sprake is van een woon- winkelpand (gemengd gebruik), prevaleert het zakelijke karakter en is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding alleen mogelijk in het kader van een crediteurenakkoord.

In het algemeen kan worden gesteld dat er slechts in beperkte gevallen sprake kan zijn van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Lokale heffingen zonder gebonden besteding

Onroerende-zaakbelastingen

Wanneer het een woning betreft, worden alleen zakelijk gerechtigden in de heffing van de Onroerende-zaakbelastingen betrokken. Indien het niet om een woning gaat, blijven zowel de zakelijk gerechtigde als de gebruiker belastingplichtig. De heffing geschiedt op basis van de verordening "Onroerende-zaakbelastingen", vastgesteld bij raadsbesluit van 12 december 2022.

Voor het belastingjaar 2024 geldt als heffingsmaatstaf de getaxeerde waarde in het economische verkeer. De peildatum van de waarde is 1 januari 2023. Bij de bepaling van de hoogte van de nieuwe tarieven, die wij middels een separaat voorstel aan de gemeenteraad voorleggen, wordt rekening gehouden met het uitgangspunt van 3% stijging van de opbrengsten (na correctie van de gevolgen van de waardeontwikkeling en exclusief de areaaluitbreiding).

De tarieven, die worden uitgedrukt in een percentage van de economische verkeerswaarde, zijn in 2023 als volgt:

Onroerende zaakbelasting	Tarief 2023
Eigenaar woning	0,1348%
Eigenaar niet-woning	0,5367%
Gebruiker niet-woning	0,4295%

De geraamde OZB-opbrengsten zijn als volgt:



(bedragen in duizenden euro's)

Lokale heffingen	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
OZB-opbrengsten	6.081	6.264	6.452	6.646

Hondenbelasting

Deze belasting wordt geheven op grond van de verordening "Hondenbelasting", vastgesteld bij raadsbesluit van 12 december 2022. De tarieven voor 2023 zijn als volgt:

(bedragen in hele euro's)

Hondenbelasting	Tarief 2023
Voor de 1 ^e hond	0,00
Voor de 2 ^e hond	92,40
Voor elke volgende hond	184,80

De nieuwe tarieven voor het begrotingsjaar 2024 worden middels een separaat voorstel aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. De opbrengsten worden geraamd op een bedrag van € 16.200 voor het jaar 2024.

Parkeerbelasting

De heffing van parkeerbelastingen geschiedt op basis van artikel 225 van de Gemeentewet. De verordening is vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. Het tarief bedraagt in 2024 € 1,90 per uur (behalve Koningswinkelstraat € 1,40). De parkeerinkomsten worden vanaf het begrotingsjaar 2024 structureel geraamd op € 2,3 miljoen (exclusief parkeergarage). Overigens is hierbij nog geen rekening gehouden met de financiële gevolgen van het parkeerbeleidsplan, dat in december 2023 aan de raad zal worden voorgelegd.

Gefiscaliseerde parkeerboetes

Onze gemeente heeft gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid tot invoering van het gefiscaliseerd parkeren. De heffing geschiedt op basis van de "Parkeerbelastingverordening", die is vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. De boete bedraagt in 2023 € 72,90, te verhogen met een bedrag van één uur parkeertijd. De baten worden voor het begrotingsjaar 2024 geraamd op € 71.000.

Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een belasting geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf aan personen, die tegen betaling overnachten en die niet in het bevolkingsregister staan ingeschreven. De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening Toeristenbelasting, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 10 juli 2023.

De tarieven per persoon per overnachting zijn in 2024 als volgt:

(bedragen in hele euro's)

Toeristenbelasting	Tarief 2024
Hotels en pensions	2,50
Campings	1,90

De baten uit deze belasting worden vanaf het begrotingsjaar 2024 geraamd op € 2,75 miljoen per jaar.

Precariobelasting

De precariobelasting wordt geheven op basis van de gelijknamige verordening, vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022, en belast het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor



de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De opbrengst wordt geraamd op een bedrag van € 404.000 voor het begrotingsjaar 2024.

Vermakelijkhedenretributie

De vermakelijkhedenretributie wordt geheven op basis van de gelijknamige verordening, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2020. Het tarief voor 2024 bedraagt € 0,20 per persoon, met dien verstande dat in de kerstperiode een tarief van € 0,55 per persoon in rekening wordt gebracht als het aantal bezoekers van de vermakelijkheid in die periode de 50.000 te boven gaat. De opbrengst wordt geraamd op een structureel bedrag van € 245.000.

Reclamebelasting

In het kader van de realisatie van het centrumplan en ten behoeve van de renovatie van het historisch centrum wordt vanaf het planjaar 2012 reclamebelasting geheven. De heffing geschiedt op basis van de gelijknamige verordening, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2020.

Voor het hebben van een reclameobject in het gebied “deel Plenkertstraat en deel Neerhem” bedragen de tarieven:

0,1 m ² of minder	€	0
> dan 0,1 m ² maar < dan 20,0 m ²	€	126
20,0 m ² of meer	€	252

De tarieven bedragen per vestiging in het “winkelgebied” per jaar voor objecten met een oppervlakte van:

0,1 m ² of minder	€	0
> dan 0,1 m ² maar < dan 20,0 m ²	€	525
20,0 m ² of meer	€	1.050

Voor het hebben van een reclameobject in het gebied “historisch centrum inclusief Th. Dorrenplein en Jan Deckersstraat 1 “ bedragen de tarieven:

0,1 m ² of minder	€	0
> dan 0,1 m ² maar < dan 20,0 m ²	€	651
20,0 m ² of meer	€	1.302

De jaarlijkse opbrengst van deze belasting is ingeschat op € 115.000.

Lokale heffingen met gebonden besteding

Voor de zogeheten besteding gebonden heffingen dienen wij aan te tonen dat de baten, die met deze heffingen gegenereerd worden, de lasten niet overschrijden. Er mag dus maximaal sprake zijn van 100%-kostendekking. In de tarieven mogen ook overheadkosten verdisconteerd worden. Voorwaarde is wel dat de gehanteerde systematiek bij de bepaling van de hoogte van deze overhead degelijk wordt onderbouwd.

Bij de bepaling van de hoogte van de kosten wordt ook de overhead meegenomen. Zoals uit de hierna volgende berekening blijkt, hebben wij die opslag bepaald op € 56.914 per fte.



Berekening overhead.

(bedragen in hele euro's)

Taakveld overhead:		8.554.724
Niet-doorbelaste personeelskosten:		
Voormalig personeel	179.385	
Eigen risico WAO/WW	175.286	
Tijdelijk personeel	860.000	
Kosten griffie	174.036	
Kosten OR en gladheidsbestrijding, wateroverlast	46.034	
		<u>-1.434.741</u>
Doorbelasting		<u>7.119.983</u>
Aantal fte's bedrijfsvoering		125,10
Per fté, afgerond		€ 56.914
Aantal productieve uren		1.363
Tarief per uur		€ 41,76

Afvalstoffenheffing

De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening Afvalstoffenheffing, vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. Alle kosten die verband houden met het inzamelen, afvoeren en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen worden integraal doorberekend.

Gelet op de sterke kostenstijgingen in de afgelopen jaren en het uitgangspunt van volledige kostendekkendheid, is een verdubbeling van het tarief van de afvalstoffenheffing (via de weg der geleidelijkheid) noodzakelijk om de baten en lasten van deze heffing in evenwicht te brengen. Daarnaast is bekeken in welke mate deze stijging gedeeltelijk gecompenseerd kan worden door een verlaging van het tarief van de rioolheffing. Hiertoe hebben wij de gemeenteraad in de vergadering van 9 november 2021 een concreet voorstel gedaan middels de raadsnota "Tarievenbesluiten voor het jaar 2022".

Zoals vermeld in de raadsnota "Zienswijze ontwerpbegroting 2023 en jaarrekening 2021 GR Geul en Maas", behandeld op 20 juni 2022, wordt ook de GR waarin wij als gemeente deelnemen geconfronteerd met aanzienlijke kostenstijgingen. Concreet betekent dit een aanvullende gemeentelijke bijdrage van afgerond € 224.000 in 2023 oplopend tot ruim € 267.000 in 2026. Op basis van de door de GR ingediende begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 hebben wij deze taakstelling in positieve zin kunnen bijstellen tot afgerond € 163.000 in 2024 oplopend tot ruim € 198.000 in 2026. In 2027 neemt dat bedrag verder toe tot afgerond € 230.000. Middels de raadsnota "Tarievenbesluiten voor het jaar 2024" doen wij de gemeenteraad een concreet voorstel in de raadsvergadering van december.

In hoofdstuk 1.3 van deze begroting staat een voorstel opgenomen om het principe van volledige kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing in 2024 incidenteel los te laten. De berekening van de kostendekkendheid op de volgende pagina is opgesteld vanuit de verwachting dat de gemeenteraad hiermee instemt. Dit heeft tot gevolg dat het percentage van de kostendekkendheid niet zoals gebruikelijk 100% is, maar in 2024 uitkomt op 93,4%.

Rioolheffing

Deze heffing is geregeld in de verordening Rioolheffing, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022. Bij deze heffing wordt het principe 'de vervuiler betaalt' toegepast.

Op 9 november 2021 hebben wij de gemeenteraad een concreet voorstel gedaan middels de raadsnota "Tarievenbesluiten voor het jaar 2022" om de tariefstijging van de afvalstoffenheffing gedeeltelijk te compenseren door een verlaging van het tarief van de rioolheffing. Concreet wordt het tarief van de rioolheffing verlaagd in de jaren 2022, 2023 en 2024 met respectievelijk € 0,20, € 0,16 en € 0,12 per m³ waterverbruik. Op basis van het voorstel in het waterprogramma verwachten wij vanaf het jaar 2025 een jaarlijkse verhoging van het tarief van de rioolheffing van 5%.



De rioolheffing binnen de gemeente Valkenburg aan de Geul is gekoppeld aan het waterverbruik. Dit bedraagt € 2,27 per m³ per adres in 2024. Deze heffing is vastgesteld 8 november 2022 door de gemeenteraad. De rioolheffing stijgt na 2024 gedurende 10 jaar met 5% per jaar. Aansluitend (na 2034) zal de rioolheffing gedurende 10 jaar met 3,2% per jaar stijgen.

Voor de volledigheid merken we op dat uw gemeenteraad tijdens haar vergadering van 10 juli jongstleden heeft ingestemd met een andere systematiek voor het bepalen van de rioolheffing namelijk een rioolheffing die gebaseerd is op een staffel in waterverbruik (zie kadernota 2023 4.8.8). Bij de raadsnota voor de tariefmaatregel voor het jaar 2024 zullen wij hier nader op ingaan.

Hierna presenteren wij U een overzicht van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 2024 en de rioolheffing 2024.

Overzicht kostendekkendheid afvalstoffenheffing begroting 2024. (bedragen in hele euro's)

Lasten:	
Directe lasten taakveld	2.051.052
Overhead: 1,36 fte * € 56.914,-	77.403
Kwijtschelding	65.000
Inschatting b.t.w.	275.000
Lasten per saldo	<u>2.468.455</u>
Baten:	
Directe baten taakveld	714.024
Afvalstoffenheffing	1.591.000
Baten per saldo	<u>2.305.024</u>
Dekkingspercentage	93,4%

Overzicht kostendekkendheid rioolheffing begroting 2024. (bedragen in hele euro's)

Lasten:	
Directe lasten taakveld	2.093.515
Overhead: 1,46 fte * € 56.914,-	83.094
Administratieve rente (aanvullend 1,5%)	278.505
Kwijtschelding	76.000
Inschatting b.t.w.	373.123
Lasten per saldo	<u>2.904.237</u>
Baten:	
Directe baten taakveld	491.237
Rioolheffing	2.413.000
Baten per saldo	<u>2.904.237</u>
Dekkingspercentage	100,0%

Voor de volledigheid merken wij hierbij op dat deze dekkingsgraden zijn bereikt door aan de voorziening afval een bedrag te onttrekken van afgerond € 375.000 en aan de voorziening riolen een bedrag te onttrekken van afgerond € 491.000.

Leges

Leges zijn vergoedingen voor door of vanwege de gemeente verstrekte diensten. Bij de bepaling van de tarieven wordt gestreefd naar maximale kostendekking. Leges worden geheven op basis van de Legesverordening, vastgesteld bij raadsbesluit van 8 november 2022.

Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet en de Wkb (Wet kwaliteitsborging) geleidelijk in werking. Met de komst van deze wetten veranderen er een aantal zaken waarover leges geheven kunnen worden, namelijk:

- Over milieubelastende zaken kunnen leges geheven worden, dit wordt ook opgenomen in de nieuwe Legesverordening. De hoogte van de leges worden intern en extern (RUD) afgestemd;
- De activiteiten zoals deze nu zijn onder de Wabo worden van elkaar gesplitst en zijn allen afzonderlijk als leges belastbaar. In de huidige vorm vallen bijvoorbeeld de bestemmingsplan toetsing en de bouwkundige toetsing samen, dit wordt onder de nieuwe Legesverordening van elkaar gescheiden.
- Door de invoering van de Wkb mag men geen leges heffen over de bouwkundige activiteit bij bepaalde categorieën. Vooralsnog zijn dit alleen lichte categorieën, zoals het bouwen van een vrijstaande woning of een loods. Doordat activiteiten onder de Omgevingswet gesplitst worden, vervallen niet de gehele leges maar slechts een beperkt deel van de leges (bouwkundige toetsing).
- Onder de Omgevingswet is het de bedoeling dat omgevingsvergunningen meer integraal worden. Dit houdt in dat voor een project alle activiteiten gelijktijdig aangevraagd kunnen worden ook als een andere overheidsinstantie daar bevoegd over is. De kosten van deze werkzaamheden worden doorberekend in de vergunning. Er worden onderling afspraken gemaakt over de kosten en deze worden verwerkt in de Legesverordening.

Op grond van vorenstaande dient de geldende Legesverordening ingrijpend te worden gewijzigd. Deze gewijzigde Legesverordening zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd in de vergadering van 11 december 2023. Hierna presenteren wij U een overzicht van de mate van kostendekkendheid van de leges voor het begrotingsjaar 2024.

Overzicht kostendekkendheid leges 2024.

Titel 1: Algemene dienstverlening

(bedragen in hele euro's)

Toerekenbare lasten taakveld burgerzaken:

Aanschaf reisdocumenten en rijbewijzen	105.000
Verklaringen omtrent gedrag	15.375
Kadaster	46.125
Overige lasten	36.881
Directe salariskosten	153.817
Overhead: 2,1417 fte * € 56.914,-	121.895
	<u>479.093</u>

Toerekenbare baten taakveld burgerzaken:

Leges bevolking	40.000
Leges paspoorten	180.000
Leges rijbewijzen	60.000
Leges huwelijken	17.000
Overige baten	12.000
	<u>309.000</u>

Dekkingspercentage 64,5%

Titel 2: Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

(bedragen in hele euro's)

Toerekenbare lasten taakveld wonen en bouwen:

Kosten welstands- en monumentencommissie	97.375
Inschakeling externe deskundigen	22.772
Uitvoeringskosten Wabo	11.000
Directe salariskosten	505.189
Overhead: 5,2501 fte * € 56.914,-	298.805
	<u>935.141</u>

Toerekenbare baten taakveld wonen en bouwen:

Leges omgevingsvergunning	450.000
Terugontvangst lasten welstandtoezicht	71.000
Overige leges	66.000
	<u>587.000</u>

Dekkingspercentage 62,8%



Titel 3: Europese dienstenrichtlijn

Toerekenbare lasten taakveld openbare orde en veiligheid:	
Directe salariskosten	156.449
Overhead: 1,8735 fte * €56.914,-	106.626
	<hr/>
	263.075
Toerekenbare baten taakveld openbare orde en veiligheid:	
Precariovergunningen	14.000
Leges algemene zaken	20.000
Leges drank en horecawet	13.000
Overige leges	25.000
	<hr/>
	72.000
Dekkingspercentage	27,4%

Lijkbezorgingsrechten

Deze heffing is geregeld in de verordening Lijkbezorgingsrechten, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 12 december 2022. Vanaf het begrotingsjaar 2024 worden de rechten gecalculeerd op een structureel bedrag van € 135.000.

Hierna presenteren wij U een overzicht van de mate van kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten voor het begrotingsjaar 2024.

Overzicht kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten begroting 2024. (bedragen in hele euro's)

Lasten:	
Directe lasten taakveld	218.893
Directe salariskosten	121.776
Overhead: 1,76 fte * € 56.914,-	100.169
Lasten per saldo	<hr/>
	440.838
Baten:	
Directe baten taakveld	0
Baten verhuur	1.000
Lijkbezorgingsrechten	135.000
Baten per saldo	<hr/>
	136.000
Dekkingspercentage	30,9%

Marktgeden

Deze gelden worden geheven op basis van de verordening Marktgeden, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 9 november 2021. De marktgeden worden vanaf het begrotingsjaar 2024 geraamd op een structureel bedrag van € 3.000.

Hierna presenteren wij U een overzicht van de mate van kostendekkendheid van de marktgeden voor het begrotingsjaar 2024.

Overzicht kostendekkendheid marktgeden begroting 2024. (bedragen in hele euro's)

Lasten:	
Directe lasten taakveld	2.208
Directe salariskosten	9.048
Overhead: 0,10 fte * € 56.914,-	5.691
Lasten per saldo	<hr/>
	16.947
Baten:	
Directe baten taakveld	0
Marktgeden	3.000
Baten per saldo	<hr/>
	3.000
Dekkingspercentage	17,7%

Lokale lastendruk

Elk jaar publiceert de provincie het belastingoverzicht, waarmee de gemeentelijke heffingen (Onroerend-zaakbelastingen, riool- en afvalstoffenheffing) van alle Limburgse gemeenten met elkaar worden vergeleken. Uit het overzicht van 2023 blijkt onder meer dat de belastingdruk voor onze inwoners (zowel eigenaar als gebruiker van een object) rond het provinciaal gemiddelde ligt en dat de belastingdruk voor onze inwoners (gebruiker van een object) boven het provinciaal gemiddelde ligt.

Samenvattend overzicht lokale heffingen

(bedragen in duizenden euro's)

Lokale heffingen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Heffingen zonder gebonden besteding:</i>						
Onroerende-zaakbelastingen	5.792	5.904	6.081	6.264	6.452	6.646
Hondenbelasting	92	16	16	16	17	17
Parkeerbelasting	2.425	2.300	2.300	2.300	2.300	2.300
Gefiscaliseerde parkeerboetes	84	70	71	72	73	74
Toeristenbelasting	2.544	2.200	2.750	2.750	2.750	2.750
Precariobelasting	410	400	404	408	412	416
Vermakelijkhedenretributie	266	245	245	245	245	245
Reclamebelasting	118	115	115	115	115	115
Subtotaal	11.731	11.250	11.982	12.170	12.364	12.563
<i>Heffingen met gebonden besteding:</i>						
Afvalstoffenheffing	1.309	1.591	1.591	1.591	1.591	1.591
Rioolheffing	2.566	2.385	2.413	2.451	2.491	2.533
Leges taakveld burgerzaken	206	161	309	321	369	408
Leges taakveld wonen en bouwen	1.031	613	587	592	597	602
Leges taakveld openbare orde/veiligheid	80	72	72	72	72	72
Begrafenisrechten	110	135	135	135	135	135
Marktgeden	3	3	3	3	3	3
Subtotaal	5.305	4.960	5.110	5.165	5.258	5.344
Totaal	17.036	16.210	17.092	17.335	17.622	17.907

3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

In deze paragraaf wordt een verband gelegd tussen de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit wordt vervolgens uitgedrukt in het weerstandsvermogen. Gezamenlijk met de in deze paragraaf opgenomen financiële kengetallen, het meerjarig EMU-saldo en de geprognosticeerde balans kan een goed oordeel worden gevormd over de financiële positie.

Reserves en voorzieningen

De begrote stand van de reserves en voorzieningen is voor de komende planperiode als volgt:

(bedragen in duizenden euro's)

Overzicht verloop reserves en voorzieningen	Saldo ultimo 2023	Saldo ultimo 2024	Saldo ultimo 2025	Saldo ultimo 2026	Saldo ultimo 2027
Algemene reserves	2.267	2.267	2.267	2.267	2.267
Bestemmingsreserves	43.150	42.477	41.562	41.407	41.355
Voorzieningen	7.665	6.514	5.842	5.266	4.993
Totaal reserves en voorzieningen	53.081	51.257	49.671	48.939	48.615

Het reserve- en voorzieningenbeleid wordt jaarlijks bij de presentatie van de begroting geactualiseerd. Per reserve/voorziening wordt dan nader ingegaan op het doel en de besteding van die gelden in de komende planperiode. Wij verwijzen U daarvoor naar de bijlag bij deze begroting.

Het risicoprofiel

In het kader van risicomanagement wordt het risicoprofiel tweemaal per jaar, bij de begroting en de jaarrekening, geactualiseerd. Hierbij wordt de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de gekwantificeerde risico's. Deze ratio is het weerstandsvermogen. De inschatting van deze risico's is weergegeven in de tabel op de volgende pagina.

De inventarisatie leidt tot een structureel risico-bedrag van € 2.548.476 en een incidenteel risico-bedrag van € 675.000, in totaliteit een bedrag van € 3.223.476.

Risico	Veroorzakende gebeurtenis	Maximale schadebedrag	I/S (financieel)	Risico-score (kans x impact)	prioriteit (impact)	Weerstandscapaciteitsbedrag	Programma / paragraaf
Extreme weersomstandigheden	Extrem weer in de vorm van regen, sneeuw en/of storm	€ 100.000	I	9	2	€ 12.500	Sport, Cultuur en Recreatie / Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Bomenkap en bomenonderhoud	Klimaatveranderingen	€ 350.000	I	15	1	€ 175.000	Sport, Cultuur en Recreatie
(Plan)schadeclaims	Aansprakelijkheidsstellingen	€ 500.000	I	15	1	€ 250.000	Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Croix de Bourgogne	Geen haalbare businesscase	€ 475.000	I	15	1	€ 237.500	Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Bijdragen GR('s) programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	Exploitatietekorten	€ 168.694	S	15	1	€ 151.825	Veiligheid, Toezicht en Handhaving
Bijdragen GR('s) programma Onderwijs	Exploitatietekorten	€ 42.871	S	5	2	€ 9.646	Onderwijs
Bijdragen GR('s) programma Sociaal Domein	Exploitatietekorten	€ 329.495	S	25	1	€ 296.546	Sociaal Domein
Bijdragen GR('s) programma Volksgezondheid en Milieu	Exploitatietekorten	€ 259.885	S	15	1	€ 233.897	Volksgezondheid en Milieu
Bijdragen GR('s) programma Bestuur en Ondersteuning	Exploitatietekorten	€ 38.000	S	5	2	€ 8.550	Bestuur en Ondersteuning
Parkeerexploitatie	Minder bezoekers dan verwacht	€ 293.400	S	25	1	€ 264.060	Economie en Toerisme
Toeristische functie	Teruglopend aantal bezoekers door economische crisis, minder evenementen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 299.500	S	25	1	€ 269.550	Economie en Toerisme
Exploitatie kerstmarkt gemeentegrot	Teruglopend aantal bezoekers, aanvullende veiligheidseisen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 130.800	S	15	1	€ 117.720	Economie en Toerisme
Sociaal domein	Toename gebruik voorzieningen, in te vullen taakstelling	€ 590.513	S	15	1	€ 295.257	Sociaal Domein
Algemene uitkering	Verloop access	€ 1.766.600	S	15	1	€ 883.300	Bestuur en Ondersteuning
Vennootschapsbelasting	Voordeilig fiscaal resultaat exploitatie parkeergarage en afvalstromen	€ 25.000	S	5	2	€ 5.625	Vennootschapsbelasting
Wachtgeldverplichtingen / ontslagprocedures	Politieke crisis	€ 100.000	S	9	2	€ 12.500	Overhead
Totalen		€ 5.469.758				€ 3.223.476	

De beschikbare weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit geldt geen vaste regel. Die capaciteit is net als de risico's onder te verdelen in:

- Incidentele weerstandscapaciteit: de vrij beschikbare en aanwendbare reserves, vermeerderd met het resultaat na bestemming;
- Structurele weerstandscapaciteit: de onbenutte belastingcapaciteit/budgettaire capaciteit.

Op basis van de voorschriften van het BBV wordt alleen de algemene reserve gerekend tot de vrij beschikbare en aanwendbare reserves. Binnen onze gemeente is het gebruikelijk om vooral bestemmingsreserves te hanteren. Dit leidt voor de onderstaande kengetallen tot een vertekend beeld. Op het moment dat wij het reserve en voorzieningenbeleid zouden herzien, is dit een van de aandachtspunten.

Wanneer wij deze uitgangspunten in cijfers vertalen, ziet de weerstandscapaciteit er als volgt uit:



Vrij beschikbare en aanwendbare reserves	€	2.266.699
Onbenutte belastingcapaciteit	€	59.040
Onbenutte budgettaire capaciteit	€	1.035.320
Totaal	€	<u>3.361.059</u>

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die aanwezig is met betrekking tot de eigen gemeentelijke inkomsten: de Onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

Onroerende zaakbelastingen (1% onder macronorm)	€	59.040
Afvalstoffenheffing (100% kostendekkend)	€	0
Rioolheffing (100% kostendekkend)	€	0
Totaal	€	<u>59.040</u>

Bij de bepaling van de onbenutte budgettaire capaciteit wordt gekeken naar het beschikbaar budget voor onvoorzienne uitgaven (€ 100.000) en het structurele begrotingsresultaat op termijn van € 935.320. Wij hebben hierbij geen rekening gehouden met de incidentele onttrekking aan de algemene middelen in 2024 die van invloed is op de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing.

Het weerstandsvermogen

Indien de ratio weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit) groter is dan 1, dan kunnen de financiële gevolgen van de risico's worden opgevangen. Is de uitkomst kleiner dan 1, dan is sprake van onvoldoende dekking voor de beschikbare weerstandscapaciteit.

Een confrontatie van de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit geeft het volgende beeld te zien:

(bedragen in hele euro's)

Weerstandscapaciteit		beschikbaar		benodigd		
Structureel	A	€	1.094.360	B	€	2.548.476
Incidenteel	C	€	2.266.699	D	€	675.000
Totaal	E	€	3.361.059	F	€	3.223.476
Weerstandsvormogen						
Structureel (A/B)			0,43			
Incidenteel (C/D)			3,36			
Totaal (E/F)			1,04			

De incidentele weerstandscapaciteit is ruim voldoende, zo blijkt uit de cijfers. De beschikbare structurele weerstandscapaciteit biedt op dit moment onvoldoende dekking voor het opvangen van structurele risico's. Mocht zich echter een structureel risico voordoen, dan kan dit, afhankelijk van de omvang van het risico, een aantal jaren met de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit worden opgevangen.

De incidentele weerstandscapaciteit onder C van € 2.266.699 is gebaseerd op stand van de algemene reserve.



Kengetallen financiële positie

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zes financiële kengetallen dienen te worden opgenomen. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. De kengetallen geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van deze positie.

Concreet gaat het om de volgende kengetallen:

De netto schuldquote

Deze quote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Hoe lager de quote, des te lager de schulden.

De solvabiliteitsratio

Hieronder wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger de ratio, des te groter de weerbaarheid.

Grondexploitatie

Hierin wordt informatie gegeven over de totale waarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond. Dat bedrag wordt gedeeld door de totale baten uit de begroting of de jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Hoe lager het percentage, hoe minder risicovol.

Structurele exploitatieruimte

De structurele ruimte geeft aan hoe wendbaar een gemeente is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een gemeente in staat om structurele tegenvallers op te vangen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage. Hoe hoger het percentage, des te groter de ruimte.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan, die een gemeente heeft om haar structurele baten te verhogen om stijgende structurele lasten op te vangen. De Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de zogeheten Atlas voor de lokale lasten. Hoe lager het percentage, des te groter te ruimte.

Financiële kengetallen en de signaleringswaarde

De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben geconstateerd dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt ook voor de toezichthouder belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is door de toezichthouders daarom besloten voor het verkrijgen van een goed beeld, aan te sluiten bij de zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de hiernavolgende tabel is een categoriale indeling opgenomen, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

Verloop financiële kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
kengetal grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde 2023)	< 95%	95% - 105%	> 105%



Financiële kengetallen gemeente

In de hiernavolgende tabel zijn de kengetallen voor onze gemeente opgenomen voor de jaren 2022 tot en met 2027.

Verloop financiële kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
netto schuldquote	-29,68%	16,07%	0,87%	3,38%	5,57%	1,47%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-31,14%	14,30%	-0,84%	1,68%	3,83%	-0,22%
solvabiliteitsratio	63,79%	58,20%	62,19%	61,90%	59,87%	60,76%
kengetal grondexploitatie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
structurele exploitatieruimte	4,99%	1,56%	1,96%	4,65%	0,77%	1,47%
belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde 2023)	94,00%	98,45%	97,67%	100,21%	102,86%	105,72%

Hieruit kunnen wij concluderen dat de eerste 5 financiële kengetallen in categorie A vallen, het minst risicovol. Op termijn valt het laatste financiële kengetal in categorie C, het meest risicovol. Met betrekking tot laatstgenoemde willen wij nadrukkelijk de nuancering plaatsen dat de landelijk gemiddelde belastingcapaciteit gebaseerd is op het jaar 2023 en niet wordt geïndexeerd en dat onze gemeentelijke belastingen in de lijn lopen met het landelijk gemiddelde.

Bij de belastingcapaciteit is rekening gehouden met de voorgestelde tariefsverhogingen van de heffingen in 2024.

Meerjarig EMU-saldo en geprognosticeerde balans

In de onderstaande tabellen treft u het geraamde EMU-saldo en de geprognosticeerde balans aan. Deze tabellen, die in de begroting worden opgenomen op grond van de verslaggevingsvoorschriften, zijn bedoeld om een beeld te geven van het verwachte verloop van onze financiële positie over de komend jaren.

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>					
EMU-saldo	Begroting 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	-1.774	858	2.932	405	884
Afschrijvingen t.l.v. exploitatie	4.404	4.683	4.364	4.149	4.135
Bruto dotaties voorzieningen minus vrijval	710	668	668	668	668
Investerings in (im)materiële vaste activa	9.408	9.792	7.088	2.228	1.594
Baten bijdragen overheden	1.959	1.959	979	0	0
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	157	0	0	0	0
Aankoop grond en kosten bouwrijp maken	12	0	0	0	0
Baten bouwgrondexploitatie	463	0	0	0	0
Lasten voorzieningen derden	2.483	1.178	654	728	416
Lasten transacties derden	0	0	0	0	0
Verkoop effecten	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-5.984	-2.802	1.201	2.266	3.677

De geprognosticeerde balans op basis van de realisatie van de jaarrekening 2022, de begrote mutaties in 2023 en de mutaties vanaf 2024 zoals opgenomen in deze begroting is als volgt:



(bedragen in duizenden euro's)

Balans	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Activa						
Immateriële activa	762	583	404	276	178	90
Materiële vaste activa	45.042	48.050	51.318	53.161	51.338	48.884
Financiële vaste activa	1.348	1.342	1.336	1.330	1.324	1.318
Totaal vaste activa	47.152	49.975	53.058	54.767	52.840	50.292
Voorraden	451	0	0	0	0	0
Uitzettingen looptijd < 1 jaar	39.367	19.278	14.288	14.123	14.123	16.121
Liquide middelen	456	25	25	25	25	25
Overlopende activa	6.896	6.896	6.896	6.896	6.896	6.896
Totaal vlottende activa	47.170	26.199	21.209	21.044	21.044	23.042
Totaal activa	94.322	76.174	74.267	75.811	73.884	73.334
Passiva						
Eigen vermogen	60.168	45.996	46.190	46.926	44.234	44.557
Voorzieningen	10.120	7.227	6.076	5.404	4.828	4.555
Vaste schulden looptijd > 1 jaar	5.486	4.404	3.454	2.727	2.000	1.400
Totaal vaste passiva	75.774	57.627	55.720	55.057	51.062	50.512
Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	11.892	11.892	11.892	14.099	16.167	16.167
Overlopende passiva	6.656	6.655	6.655	6.655	6.655	6.655
Totaal vlottende passiva	18.548	18.547	18.547	20.754	22.822	22.822
Totaal passiva	94.322	76.174	74.267	75.811	73.884	73.334

Beoordeling financiële positie

Gezien het weerstandsvermogen, de vergelijking van de afzonderlijke financiële kengetallen met de streefwaarden en de beoordeling in hun onderlinge verhouding, de ontwikkeling van het EMU-saldo en de vermogenspositie in meerjarig perspectief, kunnen wij stellen dat er sprake is van een structureel gezonde financiële positie van onze gemeente.

3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de kapitaalgoederen worden beheerd. Concreet gaat het daarbij om wegen, rioleringen, gebouwen, groen, openbare verlichting, verkeerstechnische installaties en civieltechnische kunstwerken. In de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening is onder meer bepaald dat tenminste één keer in de vijf jaar wordt aangeboden:

- Een nota voor het onderhoud van de openbare ruimte;
- Een geactualiseerd Programma water en riolering, voorheen Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP);
- Een nota onderhoud gebouwen, bevattende voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten van de gemeentelijke gebouwen, de normkostensystematiek en het meerjarig budgettaire middelenbeslag.

De kwaliteit van de financiële huishouding en het onderhoudsniveau van kapitaalgoederen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft dan ook dwingend voor dat aan het onderhoud van de kapitaalgoederen een afzonderlijke paragraaf moet worden gewijd. Het onderhoud van de genoemde kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheerplannen. De periode die een beheerplan bestrijkt, is onder meer afhankelijk van de economische en/of technische levensduur van de betreffende kapitaalgoederen. Een beheerplan wordt periodiek herzien.

Onderhoud Wegen

Voor 2024 geeft het CBS momenteel onder de GWW-totaalindex een verwachte indexering af van 25%. Deze prijsstijging wordt verdisconteerd in het meerjarenonderhoudsplan als deze wordt aangeboden in 2024.

De totale netto-lasten van de taak Wegennet en wegbermen, onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer, bedragen in 2024 € 2.337.579 oplopend tot € 2.372.379 in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijvingen, rente, directe loonkosten en onderhoud.

Onderhoud Rioleringen

Eind 2023 is het Waterprogramma Valkenburg aan de Geul 2024-2027 ter vaststelling door de gemeenteraad aangeboden. Hierin zijn naast de beleidsmatige aspecten eveneens opgenomen de bijgestelde exploitatiebegroting, het nieuwe meerjareninvesteringsprogramma gebaseerd op de actuele rioolinspecties en de bijbehorende kostendekkingsberekening.

Het programma water en rioleringen kent voor de periode 2024-2027 een investeringsomvang van afgerond € 11,1 miljoen. De daarmee gemoeide kapitaallasten lopen geleidelijk op tot ruim € 463.000 in 2027. Met daarbij de opmerking dat de procedures rondom het verkrijgen van vergunningen, grondaankopen, ernstig vervuilde grond en andere onvoorziene zaken de nodige vertragingen kunnen veroorzaken.

De totale lasten van de rioleringsbegroting bedragen in 2024 € 2.904.237 geleidelijk oplopend tot € 3.057.011 in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijvingen, rente, kwijtschelding, directe loonkosten, omzetbelasting, onderhoud, inspectie en onderzoek en elektriciteitsverbruik.

Onderhoud Gebouwen

Voor alle gemeentelijke gebouwen in gebruik bij de gemeente of enige derde (verhuur, gebruik of anderszins) dient een actueel onderhoudsplan beschikbaar te zijn. Doelstelling van dat plan is om de onderhoudstoestand van de gemeentelijke gebouwen te bewaken en de gebouwen in een goede staat te houden. De gebouwen dienen veilig, goed bruikbaar en representatief te blijven voor de gebruikers van deze gebouwen. Door het periodiek actualiseren van de meerjarenplan



onderhoudsplannen wordt inzicht verkregen in de actuele staat van onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen en de bijbehorende toekomstige investeringen.

In de actualisatie worden ook de gevolgen van nieuw beleid verwerkt, zo wordt de factor duurzaamheid verwerkt in de actualisatieronde. Dit zal resulteren in hogere investeringen. Hiertegenover staat wel dat deze gedeeltelijk terug kunnen worden verdiend in de vorm van een besparing op de energiekosten of een split incentive. Verder speelt bij het uitvoeren van onderhoud aan gebouwen ook de marktsituatie een rol, de stijging van de bouwkosten zal doorgerekend worden en worden meegenomen bij de actualisatie. Het nieuwe meerjarenonderhoudsplan zal aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd.

De gemeente beschikt echter ook over leegstaand vastgoed, zonder actuele functie. Veelal zijn deze objecten in beheer uitgegeven aan enige organisatie bekend met het beheer en gebruik van dergelijk vastgoed. Voor deze panden wordt gezocht naar een toekomst, Dit betekent dat een dergelijk pand gesloopt of herontwikkeld kan worden. Gelet op de onzekere doorlooptijd van een dergelijke ontwikkeling is het niet wenselijk noch noodzakelijk het reguliere onderhoud onverkort voort te zetten. Een onderhoudsplan is veelal niet aanwezig. De afwezigheid van een onderhoudsplan betekent echter niet dat er geen lasten zijn gemoeid met het instandhouden van een dergelijk pand. In het MJOP zullen we overwegen om een reservering 'onvoorzien' op te nemen om daarmee de kosten voor het meest noodzakelijke onderhoud en beheer te kunnen dekken.

Het Polfermolencomplex

De gemeenteraad heeft op 19 juni 2023 een besluit genomen over het toekomstscenario van de Polfermolen. In 2024 zullen we verder vorm geven aan de uitvoering hiervan. Na de afronding van dit project zal een nieuw meerjarenonderhoudsplan opgesteld dienen te worden voor de kosten van het groot onderhoud in de nieuwe situatie.

De Bosdries

Met betrekking tot de toekomst van de Bosdries dient een keuze gemaakt te worden tussen nieuwbouw of renovatie. In 2024 zal de planvoorbereiding daarvan verder worden uitgewerkt.

De ondergrondse parkeergarage

Op basis van de meerjarige onderhoudsplanning 2017 t/m 2035 voor de ondergrondse parkeergarage blijkt dat wij jaarlijks een bedrag van ruim € 150.000 moeten reserveren om de garage in een goede onderhoudsstaat te houden en de technische apparatuur te kunnen vervangen wanneer dat aan de orde is. Eind 2023 wordt het meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd en wordt bekeken of de gereserveerde middelen al dan niet toereikend zijn. Het nieuwe plan zal aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd.

De overige gemeentelijke gebouwen

Bij de behandeling van de Kadernota 2018 heeft de gemeenteraad besloten om de jaarlijkse dotatie aan deze onderhoudsvoorziening te verhogen met € 30.000 tot structureel € 344.000 afgerond. Inclusief de bijstelling van de onderhoudsplanning van de woonwagens en de toevoeging van de plannings voor het onderhoud van het openluchttheater en de gemeentegrot vanaf 2021 is dit bedrag opgelopen tot ruim € 450.000 structureel. Het verloop van deze voorziening is als volgt in deze planperiode:

(bedragen in duizenden euro's)

Onderhoudsvoorziening	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Stand onderhoudsvoorziening 1/1	220	191	155	194
Onderhoud ten laste van voorziening	-480	-486	-411	-333
Dotatie aan voorziening	451	451	451	451
Stand onderhoudsvoorziening 31/12	191	155	194	312



Onderhoud Groen

Het beheer en onderhoud van het openbaar groen, als ook de reiniging van de openbare ruimte is op basis van ontzorgingscontracten uitbesteed aan diverse marktpartijen. De contracten voor Onderhoud Openbaar Groen en Afval & Reiniging lopen eind 2023 en worden daarom opnieuw aanbesteed. De voorbereidingen voor het aanbesteden van het contract Onderhoud Gemeentelijke Bomen wordt begin 2024 opgestart.

Op basis van de huidige begroting bedragen de totale netto-lasten van de taak Groenvoorziening, onderdeel van het taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie, in 2024 € 1.219.423 oplopend tot € 1.271.090 in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben betrekking op directe loonkosten, beheer en onderhoud en de kosten van de wijkteams.

Onderhoud Openbare verlichting

Voor de periode van 2024 t/m 2030 wordt er een nieuw ontzorgingscontract gegund. In 2024 zal het nieuwe meerjarenonderhoudsplan 2025 - 2028 opgesteld worden.

De totale netto-lasten van de taak Openbare verlichting, onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer, bedragen in 2024 € 282.416, oplopend tot € 296.713 in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijving, rente, directe loonkosten, elektriciteitsverbruik en onderhoud.

Onderhoud Civieltechnische kunstwerken

De meerjarige onderhoudskosten van civieltechnische kunstwerken (bruggen, viaducten en tunnels) zijn in beeld gebracht. De komende 10 jaar is hiervoor een budget nodig van in totaal bijna € 600.000. Bij de behandeling van de kadernota 2019 heeft de gemeenteraad een onderhoudsvoorziening ingesteld, waaraan jaarlijks een bedrag van € 60.000 wordt gedoteerd.

Bij de behandeling van de kadernota 2023 heeft de gemeenteraad een aanvullend bedrag van € 44.000 ter beschikking gesteld voor de uitvoering van de onderhoudsplanning 2023-2026. Na de inspectie zal er een herijking plaatsvinden van het MJOP.

De totale netto-lasten van de taak Bruggen, onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer, bedragen in 2024 € 165.349 aflopend tot € 130.794 in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben betrekking op afschrijvingen, rente, directe loonkosten en onderhoud.

3.4 Paragraaf Financiering

Het treasurystatuut bevat de doelstellingen van het treasurybeleid en geeft de kaders aan, waarbinnen de treasuryfunctie zich mag bewegen. De wet Financiering Decentrale Overheden bepaalt dat in de begroting een financieringsparagraaf moet worden opgenomen. De bedoeling daarvan is om de transparantie te vergroten, zodat meer inzicht in de risico's van het geldverkeer ontstaat.

De rentevisie

In het hierna volgende renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

	<i>(bedragen in hele euro's)</i>	
Overzicht rentetoerekening 2024		
Externe rentelasten langlopende financiering	164.278	
Externe rentelasten kortlopende financiering	25.706	
Externe rentebaten	<u>0</u>	
Totaal door te rekenen externe rente		189.984
Rente toe te rekenen aan grondexploitatie	0	
Rente toe te rekenen aan projectfinanciering	<u>0</u>	
Totaal direct toegerekende externe rente		<u>0</u>
Totaal rente toe te rekenen aan taakvelden		<u>189.984</u>
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		<u>-318.856</u>
Renteresultaat taakveld treasury		-128.872

Het renteresultaat op het taakveld Treasury bedraagt derhalve -/- € 128.872. Dat bedrag is gelijk aan het verschil tussen de externe rentelasten en de aan de taakvelden toegerekende rente gebaseerd op een renteomslag-percentage van 0,5%. Bij een gehanteerd omslagpercentage van 0,5% en een boekwaarde van ruim € 63 miljoen leidt dit tot een toegerekende rentelast van € 318.856.

De liquiditeitsprognose

Voor grote projecten wordt het verloop van de liquiditeiten zo nauwkeurig als mogelijk in beeld gebracht.

Beleidsvoornemens Treasury

Binnen het risicobeheer onderscheiden wij een aantal risico's, te weten het renterisico, het kredietrisico en het interne liquiditeitsrisico. Koers- en valutarisico's blijven buiten beschouwing.



Het renterisico

Het renterisicobeheer is het beheersen van risico's, die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van vreemd vermogen hoger zullen uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden c.q. dat de feitelijke rentebaten achterblijven bij de gecalculeerde bedragen. Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm voor de vaste schuld.

De kasgeldlimiet

De gemiddelde netto vlottende schuld, over drie maanden gezien, mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. Onder de gemiddelde netto vlottende schuld wordt verstaan het saldo van de opgenomen leningen met een looptijd korter dan één jaar, de schulden en tegoeden in rekening-courant en contante gelden. Per kwartaal wordt de liquiditeitspositie opgemaakt om te beoordelen of aan de kasgeldlimiet is voldaan. De kasgeldlimiet wordt verkregen door het bij ministeriële beschikking vastgestelde percentage van 8,5% te vermenigvuldigen met het totaalbedrag van de begrote uitgaven, exclusief de stortingen in de reserves. In cijfers:

Totaal van de begrote uitgaven	€	64.871.190
Kasgeldlimiet voor 2024 afgerond	€	5.514.000

Ter vergelijking:

Kasgeldlimiet 2023	€	4.965.000
Kasgeldlimiet 2022	€	4.636.000
Kasgeldlimiet 2021	€	4.536.000
Kasgeldlimiet 2020	€	4.336.000
Kasgeldlimiet 2019	€	4.132.000

Het beleid is erop gericht om binnen de kasgeldlimiet een schuldpositie aan te houden, omdat de rente op de kortlopende middelen normaliter lager is dan de rente op langlopende leningen. Bij een dreigende overschrijding van de kasgeldlimiet wordt overgegaan tot consolidatie van de vlottende schuld door middel van het aantrekken van een langlopende geldlening. Bij het aantrekken van een dergelijke lening wordt uiteraard rekening gehouden met de financieringsbehoefte voor de korte termijn. Wij baseren ons daarbij op een jaarlijks terugkerend patroon van de financieringsbehoefte, aangevuld met specifieke informatie over grote investeringswerken en/of geldstromen.

De renterisiconorm

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van langlopende geldleningen. Doel hiervan is om te komen tot een spreiding van de (mogelijke) fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen c.q. de vaste schuld. De renterisiconorm wordt bepaald door het totaal van de begrote uitgaven te vermenigvuldigen met het vastgestelde percentage van 20%. Uit de hierna volgende opstelling voor de jaren 2024 tot en met 2027 blijkt dat de gemeente volledig binnen de wettelijke norm blijft. Uit oogpunt van risicomijdend beheer streven wij naar een verlenging van de gemiddelde looptijd van onze portfeuille door het aantrekken van rentevaste geldleningen met een looptijd van 25 jaar.



De berekening van de renterisiconorm is als volgt:

(bedragen in hele euro's)

Bepaling renterisiconorm	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
1 Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2 Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
3 Renteherziening op vaste schuld (1-2)	0	0	0	0
4 Nieuw aan te trekken vaste schuld	0	0	0	0
5 Nieuw uitgezette langlopende leningen	0	0	0	0
6 Netto aan te trekken vaste schuld (4-5)	0	0	0	0
7 Te betalen aflossingen	950.318	727.058	727.058	600.000
8 Herfinanciering (laagste van 6 en 7)	0	0	0	0
9 Renterisico op de vaste schuld (3+8)	0	0	0	0
10 Stand begrote uitgaven per 1 januari	64.871.190	62.599.689	63.516.425	64.348.814
11 Het vastgestelde percentage	20	20	20	20
12 Rente-risiconorm	12.974.238	12.519.938	12.703.285	12.869.763
<i>Toets rente-risiconorm</i>				
13 Rente-risiconorm	12.974.238	12.519.938	12.703.285	12.869.763
14 Renterisico op de vaste schuld	0	0	0	0
15 Ruimte onder rente-risiconorm (13-14)	12.974.238	12.519.938	12.703.285	12.869.763

Het kredietrisico

Met kredietrisico wordt de waardedaling van een vordering bedoeld als gevolg van het niet of niet-tijdig nakomen van de verplichtingen. Het gaat dus om risico's op verstrekte gelden. In het verleden zijn geldleningen verstrekt aan de lokale woningbouwcorporaties, die inmiddels volledig zijn afgelost. Er is een Waarborgfonds Sociale Woningbouw opgericht, waarbij de gemeenten een tertiaire achtervangpositie innemen.

Onder de financiële vaste activa zijn naast de verstrekte kredieten ook de langlopende geldleningen en deelnemingen gerubriceerd, die niet op korte termijn in liquide middelen zijn om te zetten.

Het interne liquiditeitsrisico

Het interne liquiditeitsrisicobeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsprognoses en meerjarige investeringsplannen, als gevolg waarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Het beheersen van die risico's geschiedt langs twee invalshoeken:

- De ontwikkeling van de financieringsbehoefte wordt trendmatig bepaald aan de hand van ervaringsgegevens, onder toevoeging van specifieke informatie over substantiële mutaties. Zodoende ontstaat een globaal beeld;
- In de financieringsbehoefte moet flexibel voorzien worden. Daartoe wordt zo nodig optimaal gebruik gemaakt van kortlopende financieringen.

De gemeentefinanciering

De gemeentefinanciering valt uiteen in financiering, verstrekte geldleningen, uitzettingen en relatiebeheer.

Financiering

Stand per 1 januari 2024	€	4.404.435
Reguliere aflossingen	-€	950.318
Stand per 31 december 2024	€	<u>3.454.117</u>



De huidige leningenportefeuille omvat 7 onderhandse geldleningen voor de financiering van de gemeentelijke activiteiten. Alle langlopende geldleningen zijn rentevast en niet-vervroegd aflosbaar. De gemiddelde looptijd is ruim 4 jaar.

Verstreckte geldleningen

In 2020 is aan Enexis een converteerbare hybride aandeelhouderslening verstrekt van € 1.041.707.

Uitzetting van gelden

In het kader van de treasuryfunctie heeft onze gemeente geen uitzettingen, dat wil zeggen geen beleggingen.

Relatiebeheer

Voor het beheer van de financiële middelen houdt onze gemeente rekeningen aan bij de lokale Rabobank en de Bank Nederlandse Gemeenten. De BNG fungeert als huisbankier voor onze gemeente.

Het saldo- en liquiditeitenbeheer

Het gaat hier om het minimaliseren van rentelasten in verband met de financiering van lopende uitgaven, de voorfinanciering van investeringen en het maximaliseren van de rente over beleggingen van liquiditeitsoverschotten. In dit kader merken wij overigens nog op dat het uitzetten van overtollige middelen inmiddels is gereguleerd via de verplichting tot schatkistbankieren.

Vanaf 14 december 2013 zijn de decentrale overheden verplicht om de overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Hiertoe is een rekening-courantovereenkomst gesloten tussen de rijksoverheid en de gemeente. Het is toegestaan om een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist te houden. De hoogte van het drempelbedrag is afhankelijk van de begrotingsomvang. Per kwartaal wordt getoetst of de buiten de schatkist aangehouden middelen binnen het drempelbedrag blijven. Wij hebben in 2021 ruimschoots aan deze wettelijke verplichting voldaan.

Met behulp van schatkistbankieren beoogt de wetgever een bijdrage te leveren aan de vereiste daling van het EMU-saldo voor de Nederlandse overheid door de overtollige liquiditeiten van decentrale overheden voortaan zoveel mogelijk te bundelen binnen de overheids sfeer.

Overzicht netto-vlottende schuld

Ingevolge de wet Fido dient in de financieringsparagraaf een overzicht te worden opgenomen van het verloop van de vlottende schuld. Dat overzicht treft U hierna aan:

Derde kwartaal 2022	-€	16.757.000
Vierde kwartaal 2022	-€	23.758.000
Eerste kwartaal 2023	-€	21.709.000
Tweede kwartaal 2023	-€	25.673.000

-teken = Overschot liquide middelen.

De actuele situatie

Ten tijde van de samenstelling van deze begroting wordt onze economie gekenmerkt door een redelijk stevige inflatie. De rente op de kapitaalmarkt is weer stijgende, het tijdperk van negatieve rentetarieven is voorbij. Op dit moment bedraagt de rente voor een lineaire overheids geldlening met een looptijd van 25 jaar 3,5%.

Op basis van onze huidige liquiditeitspositie (ruim € 26 miljoen) en de toekomstige investeringen verwachten wij dat er op middellange termijn geen noodzaak is tot het aantrekken van nieuwe geldleningen op de kapitaalmarkt. Uiteraard blijven wij de kapitaalmarkt en onze financieringsbehoefte periodiek monitoren om tijdig te kunnen handelen en de renterisico's zoveel als mogelijk te beperken.

3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering geven we inzicht in de belangrijkste aandachtspunten en beleidsvoornemens met betrekking tot de gemeentelijke organisatie.

Personeel en organisatie

Als werkgever willen we een plek zijn waar medewerkers met intrinsieke motivatie aan de slag gaan, vertrouwen als beginsel mogen hanteren en we van elkaar flexibiliteit met resultaten kunnen verwachten. Werken aan de ontwikkeling van medewerkers en de organisatie is een vanzelfsprekend streven. Medewerkers verdienen gerichte aandacht. Het zijn immers de medewerkers die kleur en kwaliteit geven aan de dienstverlening.

Uitgangspunt voor de aansturing van onze organisatie is het versterken van het integraal management. De afdelingshoofden zijn verantwoordelijk voor afdeling overstijgende vraagstukken en de bedrijfsvoering van hun eigen afdeling. Dit geldt niet alleen voor de inhoudelijke werkzaamheden die door hun afdeling worden uitgevoerd, maar ook voor de financiële en personele middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Integrale afstemming is hiervoor absoluut noodzakelijk.

Het werknemersbeleid is een van de belangrijkste pijlers van een hedendaagse professionele organisatie. Het is een structureel onderwerp in het managementoverleg om organisatie breed een op maat gesneden aanpak te kunnen realiseren. De kwaliteiten van de afdelingshoofden zijn essentieel om en gewenste cultuur uit te dragen en organisatiedoelen te bereiken. Voor de doorontwikkeling van het management als team en om de individuele leiderschapsvaardigheden van te verbeteren wordt de in 2022 ingezette aanpak van afdelingshoofden die van elkaar leren doorgezet. Intervisie is een van de instrumenten die hiervoor wordt ingezet.

Op basis van ervaringen van de afdelingshoofden, uitkomsten uit de Organisatiescan uit 2021 en de Analyse van het HRM-beleid van de gemeente uit 2022 en 2023 komen een aantal prioriteiten voor het HRM-beleid naar voren. Hierbij gaat het gaan met name over de doorontwikkeling van de gesprekscyclus en het tijd maken voor medewerkers. Het management heeft er voor gekozen om vanaf het planjaar 2024 de aandacht voor personeel en de ontwikkeling van de medewerkers ontwikkelgericht, duidelijker en doelgericht te maken. Kort samengevat:

- Iedere manager heeft gerichte aandacht voor de medewerkers. Niet als sluitpost, maar als startpunt;
- Ieder jaar vindt er in november een ijkingsessie én vlootshow plaats waar gekeken wordt naar de prestaties, de ontwikkelmogelijkheden en carrièreperspectieven. Hiermee wordt in 2023 gestart. In voorbereiding hierop wordt personele informatie aangeleverd;
- Ieder jaar vinden in de maanden januari en februari beoordelingsgesprekken met alle medewerkers plaats. Te beginnen in 2024;
- Ieder jaar vinden in de maanden september en oktober ontwikkelgesprekken plaats. Te beginnen in 2024.

Voor wat betreft de doorontwikkeling van andere HRM is onderwerpen is het doel om in de komende jaren de personeels- en salarisadministratie binnen de mogelijkheden volledig te digitaliseren en in 2024 de secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden te actualiseren.

Onder begeleiding van het bureau Berenschot wordt naar aanleiding van de aanbevelingen uit de organisatiescan vorm gegeven aan de ontwikkeling van het voltallige personeel in een viertal onderwerpen:

- Het vaststellen van centrale opgaven;
- Goed en zakelijk samenwerken;
- Projectmatig werken verder ontwikkelen;
- Op een nieuwe manier blijven werken.



Rechtmatigheidsverantwoording door het college

Nadat we in 2023 het visiedocument, het werkprogramma en de software voor de rechtmatigheidsverantwoording hebben geïmplementeerd, geven we in 2024 verder uitvoering aan dit onderwerp. De uitvoering van de controles, maar vooral ook de adviserende rol richting de organisatie is een groeiproces dat volgend jaar verder vorm krijgt. Hierbij zullen we ook kijken naar de structurele personele invulling van deze functie, passend bij het gekozen ambitieniveau.

Dienstverlening

De toenemende digitalisering daagt ons uit om hun dienstverlening anders in te richten en om de menselijke factor -die altijd nodig blijft- naar een hoger plan te tillen. Het afgelopen jaar is de aandacht uitgegaan naar het capaciteitsvraagstuk en de ontwikkeling van de teamleden om invulling te kunnen geven aan reguliere taken maar ook nieuwe wettelijke taken die op ons afstevnen. De complexiteit binnen burgerzaken neemt toe. Er zal komend jaar een optimaliseringsslag van de processen en procedures plaatsvinden om de kwaliteit van dienstverlening naar de burger te optimaliseren. Het komende jaar staat derhalve in het teken van implementatie nieuwe wetgeving, borging van de kwaliteit van persoonsgegevens, privacy, beveiliging en fraudebestrijding.

ICT

De aanpassing van het kantoorgebouw in het kader van het Nieuwe Werken heeft meer tijd nodig dan vooraf ingeschat. Dat betekent dat de inrichting van de flexibele werkplek ook naar 2024 is doorgeschoven. De aanbesteding van dit grote IT-traject en de implementatie hiervan staat in 2024 op de planning.

Met het flexibiliseren van de werkplek wordt komend jaar ook de telefonie onder handen genomen, waarbij vaste telefonie grotendeels wordt uitgefaseerd.

Informatiebeveiliging en privacy

In 2023 wordt de nulmeting afgerond voor wat betreft de informatiebeveiliging binnen de organisatie. Daartoe wordt een softwarepakket ingezet dat ook de rechtmatigheidstoets (Financiën) en het kwaliteitssysteem informatiebeheer (DIV) ondersteunt. In 2024 worden aan de hand van de nulmeting taken in de organisatie uitgezet om te kunnen voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Vele maatregelen hebben een algemeen karakter zodat de diverse organisatieonderdelen hier een rol in krijgen.

Zowel informatiebeveiliging als ook de privacy zijn inmiddels toe aan vernieuwing van de beide beleidsplannen. Deze beleidsplannen worden in 2024 opgeleverd.

Informatiebeleid

Eind 2023 wordt de hand gelegd aan de knelpuntenanalyse van de Valkenburgse informatievoorziening die op haar beurt voeding geeft aan het op te stellen informatiebeleidsplan 2024-2027. (Informatie)beheer, kaders en richtlijnen, en het zaakgericht werken vormen 3 van de speerpunten.

Met name met het opstellen van de kaders en richtlijnen verwachten we de eerste stap te kunnen zetten naar een 'basis op orde' van de Valkenburgse gegevenshuishouding. In 2024 wordt ook dit beleidsplan opgeleverd.

Inkoop, aanbesteding en contractmanagement

Nadat we in 2023 zijn gestart met de structurele invulling van de functie van adviseur Inkoop- en Aanbesteding, zetten we deze lijn in 2024 verder voort. Waar de nadruk in eerste instantie lag op de actualisatie van het beleid en de ondersteuning van concrete aanbestedingstrajecten, zullen we in 2024 bekijken hoe we het contractmanagement verder kunnen vormgeven. Uitgangspunt daarbij is de decentrale invulling van de inkoopfunctie binnen onze organisatie, waarbij de primaire verantwoordelijkheid ligt bij de verschillende afdelingen en budgethouders.



Communicatie

Uitgangspunten zijn dat we onze inwoners, ondernemers en bezoekers altijd zorgvuldig informeren, betrekken bij ontwikkelingen in de gemeente en Valkenburg aan de Geul op een trotse en unieke wijze blijven positioneren. In 2024 ligt de nadruk bij diverse beleids-, bestuurs- en organisatieprocessen en -projecten, zoals doorontwikkeling burgerkracht en -participatie, uitrol WOO, implementatie Panta Rhei (interne communicatie) en bij de ontwikkeling van een aantal (gebieds-)visies.

In 2021 is naar aanleiding van de formatie van een “Denktank Duurzaamheid” gestart met een pilot op het participatieplatform www.doemee.valkenburg.nl. Het participatieplatform werd met succes, maar slechts door een beperkt aantal deelnemers uit de denktank gebruikt. Nu bewoners steeds vaker en intensiever bij diverse projecten betrokken worden is het belangrijk om participatie op verschillende manieren mogelijk te maken, zowel fysiek als digitaal. Het Doe Mee Valkenburg platform is hierbij van grote betekenis en wordt de komende jaren uitgebreid naar alle (burger)participatietrajecten. Verder zal worden onderzocht wat het platform voor burgerkracht (overheidsparticipatie) kan betekenen.

De gemeente is steeds meer een onderdeel van de samenleving, en niet meer (enkel) het voorlichtende orgaan dat dicteert en de regie voert over de gemeenschap. Een van de gevolgen is dat inwoners en ondernemers openheid, transparantie en accountability van overheidsorganen verwachten. We moeten laten zien wat we doen, waarom en hoe we dat doen, en verantwoording afleggen achteraf. Daarbij aansluitend past ook de verdere uitvoering van de Wet open overheid (Woo). Van belang daarbij is om enerzijds in duidelijke, heldere taal te praten en te schrijven en anderzijds ervoor te zorgen dat documenten goed en gemakkelijk vindbaar zijn en voor iedereen toegankelijk zijn.

Ter bevordering van duidelijk en helder schrijven wordt nu al een slag gemaakt door de vernieuwing van het format van college- en raadsnota's en het aanbieden van schrijftrainingen aan ambtenaren. Vanuit communicatie wordt dit binnen de organisatie verder uitgebreid met het (beter leren) schrijven van webteksten, persberichten en brieven en e-mails. Waar mogelijk worden ook (nieuwe) formats opgemaakt.

De website, die in 2020 is vernieuwd, krijgt een flinke onderhoudsbeurt. Wij willen voldoen aan de eisen voor een toegankelijke website, passend bij het Besluit digitale toegankelijkheid overheid. Ook is de website een belangrijke tool in de uitvoering van de Woo.

Facilitaire Zaken

Voor het onderdeel facilitaire zaken staan er enkele grote trajecten op stapel in 2024.

Het Nieuwe Werken moet gaan voorzien in een flexibel kantoorconcept met ruimte voor nieuwe technieken, zoals het video vergaderen. Een tweetal pilots lopen al van af voorjaar 2023. Daarbij moet de huidige ruimte ook slimmer worden ingezet om het complete ambtenarenapparaat te huisvesten. Daarnaast staat ook een complete renovatie van de raadszaal voor 2024 op het programma.

3.6 Paragraaf Openbaarheid

De openbaarheidsparagraaf is een nieuw onderdeel van de gemeentelijke begroting. Op grond van artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo) dient de gemeente verantwoording af te leggen over de uitvoering van de Woo, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

De gemeente Valkenburg aan de Geul ambieert een grote openheid van informatie. Het uitgangspunt 'openbaar, tenzij' is leidend en dragen wij continu uit in de organisatie. Deze openbaarmaking geschiedt zowel passief als actief. De passieve openbaarmaking gebeurde in eerste instantie het kader van de naleving van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en sinds 1 mei 2022 in het kader van de uitvoering van de Wet open overheid (Woo), die op 1 mei 2022 de Wob heeft vervangen.

Informatiebeheer (DIV) gaat verder aan de slag met de uitvoering van de Wet Open Overheid (WOO). Deze wet regelt het recht van burgers op informatie van de overheid; de overheden zijn verplicht bepaalde informatie actief bekend te maken.

De actieve openbaarmaking verplicht ons om gefaseerd 11 informatiecategorieën openbaar te maken. Het is nog niet duidelijk welke fase wanneer openbaar moet zijn. De rijksoverheid maakt dit later bekend. Wij volgen deze landelijke fasering.

De verwachting is dat in 2024 minimaal de eerste vier categorieën actief openbaar moeten maken. Dit zijn:

- Organisatie- en bereikbaarheidsgegevens;
- WOO-verzoeken en -besluiten;
- Convenanten;
- Vergaderstukken decentrale overheden.

Aanvankelijk zou de actieve openbaarmaking plaatsvinden via het verplichte platform PLOOI. Inmiddels is PLOOI van de baan en zullen wij zelf deze voorzieningen moeten treffen. Op dit moment voldoen we aan alle gestelde eisen en zijn de openbare stukken opvraagbaar via de verwijzingsindex. In 2024 zullen we dit nog verder ontwikkelen in samenwerking met de leverancier van onze gemeentelijke website.

Om WOO-verzoeken naar maatstaven van de wetgeving te kunnen behandelen maken wij gebruik van software om de verstrekte documenten te kunnen anonimiseren.

Vanwege deze ingrijpende wetswijziging en het belang van uniforme registratie, dossiervorming en archivering wordt het zaakgericht werken met stip weer op de agenda geplaatst en gaat de komende jaren intern dit onderwerp prioriteit krijgen.

3.7 Paragraaf Verbonden Partijen

Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) privaot- of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Binnen de verbonden partijen kan een onderscheid gemaakt worden tussen deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en publiek-private samenwerkingsverbanden (pps-constructies).

Hieronder is een opsomming van de diverse verbonden partijen opgenomen, gerangschikt naar het programma waar deze verbonden partijen (primair) onder vallen.

Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving:

- Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)

Programma Sport, Cultuur en Recreatie:

- Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.

Programma Onderwijs:

- Regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland
- Regionale samenwerking leerlingenvervoer

Programma Sociaal Domein:

- Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)
- Omnibuzz
- Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH)
- Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg
- Podium24
- Annex

Programma Volksgezondheid en Milieu:

- AntiDiscriminatieVoorziening (ADV) Limburg
- Geneeskundige Gezondheids Dienst (GGD) Zuid-Limburg
- Milieuparken Geul en Maas
- Bodemzorg Limburg B.V.
- Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg (RUDZL)
- Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)

Programma Bestuur en Ondersteuning:

- Enexis Holding N.V.; met daaraan gerelateerd:
 - Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
 - CSV Amsterdam B.V.
- BNG Bank N.V.
- Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

In het vervolg van deze paragraaf wordt per verbonden partij nader ingegaan op de activiteiten, de ontwikkelingen en vooruitzichten, de kengetallen, de vorm van participatie en de belangen (openbaar, bestuurlijk en financieel).

Verbonden partijen programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) te Maastricht

Activiteiten

Op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's hebben de regiogemeenten per 1 januari 2012 de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) ingesteld. De VRZL is belast met het integraal behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de veiligheid. Brandweerzorg, Crisisbeheersing en Rampenbestrijding, GHOR en Burgernet maken onderdeel uit van de Veiligheidsregio. Voor het Meld- en Coördinatiecentrum (het MCC) wordt een aparte begroting en jaarrekening opgesteld.

Kengetallen Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Nettoresultaat VRZL	-/-€ 402.000 in 2022 -/-€ 120.000 in 2021
Eigen vermogen VRZL	€ 4,8 miljoen per 31 december 2022 € 4,8 miljoen per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen VRZL	€ 33,4 miljoen per 31 december 2022 € 34,7 miljoen per 31 december 2021
Nettoresultaat MCC	€ 447.226 in 2022 € 264.442 in 2021
Eigen vermogen MCC	€ 1.708.518 per 31 december 2022 € 1.387.896 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen MCC	€ 510.795 per 31 december 2022 € 460.795 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
Brandweer	€ 1.499.553	€ 1.550.871	€ 1.597.899	€ 1.645.776
GHOR*	€ 32.799	€ 33.620	€ 34.462	€ 34.504
MCC	€ 3.716	€ 3.809	€ 3.905	€ 4.003
Burgernet	€ 2.461	€ 2.523	€ 2.587	€ 2.652

*de bijdrage aan de GHOR staat zowel bij de Veiligheidsregio als bij de GGD vermeld.

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de burgemeester als portefeuillehouder Veiligheid lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van veiligheidszaken.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Omdat de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is bepaald bij de toetreding tot deze gemeenschappelijke regeling. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 3% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten. Overigens is dit slechts een theoretisch risico, er is immers sprake van een verplichte deelname aan deze GR op grond van de wet veiligheidsregio's.



Verbonden partijen programma Sport, Cultuur en Recreatie

Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V. te Valkenburg aan de Geul

Activiteiten

Het exploiteren van sport-, recreatie-, cultuur- en welzijnsaccommodaties.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De gemeenteraad heeft op 19 juni 2023 het besluit genomen over de toekomst van de Polfermolen. In 2024 zullen we hier verder uitvoering aan geven.

Kengetallen Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.

Nettoresultaat	€ 0 in 2022 € 0 in 2021
Eigen vermogen	€ 45.000 per 31 december 2022 € 45.000 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen:	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

De beoogde gemeentelijke bijdrage aan de beide sporthallen bedraagt:

- De Bosdries € 125.493
- De Polfermolen € 660.463

Vorm participatie.

De gemeente is voor 100 % aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het bieden van de mogelijkheid aan inwoners, sportinstellingen, culturele instellingen en toeristen tot het gebruik maken van de faciliteiten in het sport- en recreatiecentrum De Polfermolen en de sporthal de Bosdries.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente is voor 100% aandeelhouder en heeft dus het volledige zeggenschapsrecht om invloed uit te oefenen op de gang van zaken binnen de Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente staat 100% garant voor het exploitatietekort.

Verbonden partijen programma Onderwijs

Regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland te Maastricht

Activiteiten

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (Lpw) en het melden en bestrijden van voortijdig schoolverlaten in het kader van de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (Wet RMC).

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
Leerplicht en RMC	€ 111.979	€ 114.779	€ 117.649	€ 120.591

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Regionale samenwerking leerlingenvervoer te Maastricht

Activiteiten

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met het uitvoeren van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer.

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
Leerlingenvervoer	€ 286.114	€ 293.267	€ 300.599	€ 308.115

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het waarborgen van de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van het onderwijs;
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente Maastricht treedt op als centrumgemeente;
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.



Verbonden partijen programma Sociaal Domein

Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL) te Heerlen

Activiteiten

De GR WOZL voert haar werkzaamheden uit voor de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal. De structurele verbinding met de gemeenschappelijke regeling Werkgeversservicepunt Parkstad (GR WSP Parkstad) speelt hierbij een belangrijke rol. In het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening het verschaffen van werk aan lichamelijk, verstandelijk of psychisch gehandicapte inwoners, die vanwege hun handicap uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn.

Kengetallen Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg

Nettoresultaat	€ 570.000 in 2022
	€ 789.000 in 2021
Eigen vermogen	€ 76.000 per 31 december 2022
	€ 82.000 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 94.000 per 31 december 2022
	€ 108.000 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
WSW	€ 1.318.300	€ 1.265.439	€ 1.173.028	€ 1.081.827
WOZL/WSP	€ 96.167	€ 84.785	€ 73.408	€ 64.078

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de portefeuillehouder arbeidsparticipatie lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van gemeenschappelijke taken in het kader van de WSW;
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen het Schap. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst;
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 2% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Omnibuzz te Geleen

Activiteiten

Het voor de burger nastreven van een collectief vervoersysteem met uniforme kenmerken, gebaseerd op landelijke harmonisatieregels, echter rekening houdend met individuele wensen ten aanzien van vervoer voor de burgers.

Kengetallen Omnibuzz

Nettoresultaat	€ 3.382.235 in 2022 € 2.885.894 in 2021
Eigen vermogen	€ 1.039.428 per 31 december 2022 € 1.356.092 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
Omnibuzz	€ 559.540	€ 591.476	€ 623.133	€ 643.625

Vorm participatie

In deze Gemeenschappelijke Regeling is de portefeuillehouder sociaal domein lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten voorzien in een Collectief Vraagafhankelijk Vervoersysteem (C.V.V.);
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen Omnibuzz. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst;
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 2% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.



Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH) te Maastricht

Activiteiten

Tot de centrumregeling SZMH behoren de gemeenten Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze centrumregeling is belast met het uitvoeren van de Participatiewet en aanverwante regelingen. De deelnemende gemeenten hebben zelf directe regie en controle op de dienstverlening van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie.

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
SZMH	€ 1.119.645	€ 1.147.637	€ 1.176.328	€ 1.205.737

Vorm participatie

In deze centrumregeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitvoeren van de werkzaamheden van de sociale diensten.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehouders-overleg (PHO) Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg te Maastricht

Activiteiten

Tot de centrumregeling Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg behoren de Zuid-Limburgse gemeenten. Deze centrumregeling is belast met het uitvoeren van de taken op het gebied van jeugdzorg, te weten de onderdelen inkoop en backoffice.

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
Inkoop Jeugdzorg	€ 99.089	€ 101.567	€ 104.107	€ 106.710

Vorm participatie

In deze centrumregeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitvoeren van de regionale jeugdzorgtaken in het kader van de Jeugdwet;
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Jeugd van alle deelnemende gemeenten;
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.



Podium24

Activiteiten

Podium24 is een dienstverlener in arbeidsmarktprojecten, re-integratie, detacheren en uitzenden voor de regio Maastricht-Heuvelland. Podium24 adviseert, verbindt en verzorgt de werving en selectie voor ondernemers, met bijzondere aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Kengetallen Podium24 (o.b.v. geconsolideerde cijfers)

Nettoresultaat	€ 57.756 in 2022 € 457.898 in 2021
Eigen vermogen	€ 2.061.693 per 31 december 2022 € 2.003.937 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

De financiële bijdrage aan Podium24 is sterk afhankelijk van het aantal ingezette trajecten. De kosten over 2022 bedroegen € 99.157.

Vorm participatie en belangen

De aandelen van Podium24 B.V. zijn in handen van de stichting Podium24. De zes deelnemende gemeenten hebben een bestuurszetel in deze stichting. De gemeente Valkenburg aan de Geul wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder arbeidsparticipatie.

Annex

Activiteiten

Annex BV is het re-integratiebedrijf van de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Annex levert haar diensten voornamelijk in opdracht van Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland.

Annex werkt met deelnemers aan het vergroten van hun mogelijkheden op werk door het ontdekken van hun talenten, het schetsen van een reëel arbeidsmarktperspectief, de ontwikkeling van relevante competenties en de realisatie van persoonlijke doelen.

Kengetallen (Annex BV)

Nettoresultaat	€ 341.262 in 2022 € 233.596 in 2021
Eigen vermogen (incl. resultaat boekjaar)	€ 703.915 per 31 december 2022 € 646.249 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

De financiële bijdrage aan Annex BV is sterk afhankelijk van het aantal ingezette trajecten. De kosten over 2022 bedroegen € 93.464.

Vorm participatie en belangen

De aandelen van Annex BV zijn in handen van de stichting Re-integratie inbesteding Maastricht en Mergelland (SRMM). De zes deelnemende gemeenten hebben een bestuurszetel in deze stichting. De gemeente Valkenburg aan de Geul wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder arbeidsparticipatie.

Verbonden partijen programma Volksgezondheid en Milieu

AntiDiscriminatieVoorziening (ADV) Limburg te Maastricht

Activiteiten

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren 27 Limburgse gemeenten. Namens deze gemeenten worden de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen (Wga) uitgevoerd. ADV-Limburg draagt bij aan het voorkomen van discriminatie en ongelijke behandeling door onder meer voorlichtings- en preventieactiviteiten. Dit wordt gedaan voor en vooral met gemeenten, politie, scholen, bedrijven en instanties in Limburg. Op deze manier wordt een bijdrage geleverd aan een veilige, leefbare en aangename Limburgse samenleving, in al haar diversiteit.

De Stichting Anti Discriminatie Voorziening Limburg is een onafhankelijke stichting die de bijdragen vanuit de gemeenten ontvangt via de centrumgemeenten Maastricht en Roermond. De inning van deze gemeentelijke bijdragen verloopt via de gemeenschappelijke regeling subsidiëring ADV-Limburg.

Kengetallen ADV-Limburg

Nettoresultaat	-/- € 697 in 2022 -/- € 21.157 in 2021
Eigen vermogen	€ 221.332 per 31 december 2022 € 222.029 per 31 december 2021
Vreemd vermogen*	€ 101.560 per 31 december 2022 € 79.120 per 31 december 2021

**Dit zijn kortlopende schulden, de ADV heeft geen langlopende schulden op de balans.*

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
ADV-Limburg	€ 15.753	€ 16.147	€ 16.551	€ 16.965

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling treden de centrumgemeenten, Maastricht en Roermond, op als de bestuurlijke partners voor de ADV-Limburg.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De uitvoering van de taken op grond van de Wga.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en de gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de ADV Limburg.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.



Geneeskundige Gezondheids Dienst (GGD) Zuid-Limburg te Geleen

Activiteiten

De GGD Zuid-Limburg is de geneeskundige gezondheidsdienst, die werkzaam is ten behoeve van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg. De dienst is uitvoerder van collectieve preventie, uitvoerder van acute zorg en is de gemeentelijke adviesdienst en het expertisecentrum in het kader van de openbare gezondheidszorg. Met betrekking tot voorgenoemde taken zijn strategische doelen opgesteld die duidelijkheid verschaffen in hetgeen de GGD Zuid-Limburg wil bereiken.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De vragen welke ambities centraal moeten staan en wat de consequenties zijn voor het werk van de GGD worden steeds belangrijker. Deze inhoudelijke discussie kan echter niet los gezien worden van de economische omstandigheden. Gemeenten worden geconfronteerd met bezuinigingen welke uiteraard ook hun weerslag hebben op de GGD. Daarnaast zijn er forse verschuivingen in demografie waarneembaar. Zuid-Limburg heeft de komende jaren te maken met een afname van het aantal inwoners, een terugloop van het aantal jongeren (ontgroening) en een toename van de oudere bevolking (vergrijzing). De GGD staat nu samen met de gemeenten voor de uitdaging om een toekomstgericht gezondheidsbeleid te ontwikkelen onder sterk afnemende (financiële) middelen.

Kengetallen GGD Zuid-Limburg

Nettoresultaat	-/- € 1.697.412 in 2022 € 216.616 in 2021
Eigen vermogen	€ 1,85 miljoen per 31 december 2022 € 1,98 miljoen per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 18,61 miljoen per 31 december 2022 € 18,16 miljoen per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
Algemene gezondheidszorg	€ 353.396	€ 352.700	€ 365.397	€ 378.551
Jeugdgezondheidszorg	€ 511.300	€ 522.082	€ 531.920	€ 551.069
Veilig Thuis	€ 177.725	€ 184.479	€ 191.120	€ 198.000
Vangnet OGGZ	€ 10.984	€ 11.259	€ 11.541	€ 11.830
GHOR*	€ 32.799	€ 33.620	€ 34.462	€ 34.504
Rijksvaccinatieprogramma	€ 32.104	€ 32.832	€ 33.578	€ 34.343

*de bijdrage aan de GHOR staat zowel bij de Veiligheidsregio als bij de GGD vermeld.

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de portefeuillehouder sociaal domein lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De gezondheidszorg in het geheel.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GGD. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 3% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.



Milieuparken Geul en Maas te Maastricht

Activiteiten

Binnen de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas worden gezamenlijk door de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul vier milieuparken geëxploiteerd.

Kengetallen Milieuparken Geul en Maas

Nettoresultaat	€ 2.119.040 in 2022 -/- € 341.832 in 2021
Eigen vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
Milieuparken Geul en Maas	€ 1.211.701	€ 1.241.997	€ 1.273.053	€ 1.304.883

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het inzamelen van huishoudelijke afvalcomponenten.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 10% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.



Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg) te Maastricht Airport

Activiteiten

Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg) is een zelfstandige vennootschap. De kerntaak van Bodemzorg Limburg is het beheren van grotere complexe voormalige stortplaatsen. De B.V. draagt zorg voor het in stand houden van de voorzieningen die zijn aangebracht ter voorkoming van verspreiding van aanwezige verontreinigingen naar de omgeving.

Kengetallen Bodemzorg Limburg B.V.

Nettoresultaat	-/- € 2.363.724 in 2022 € 3.103.445 in 2021
Eigen vermogen	€ 6,38 miljoen per 31 december 2022 € 8,74 miljoen per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 3,35 miljoen per 31 december 2022 € 3,46 miljoen per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
Bodemzorg Limburg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties die passen binnen het landelijke duurzaamheidsbeleid.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap.



Regionale UitvoeringsDienst (RUD) Zuid-Limburg te Maastricht

Activiteiten

Voor de uitvoering van omgevingstaken in Zuid-Limburg hebben de gemeenten de krachten gebundeld in de gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg. Het betreft de taken die op grond van de Wet verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving (Wet VTH) zijn ondergebracht, naast de specialistische milieutaken. De uitvoering van deze taken is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst met elke deelnemer afzonderlijk.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De doorontwikkeling van de organisatie wordt concreet ingevuld aan de hand van vijf strategische doelen: het versterken van integraal werken, het actief invulling geven aan procesuitvoering en procesverantwoording, het vinden van een goede balans tussen maatwerk en uniformiteit, het zorgdragen voor een solide bedrijfsvoering met een duurzame, transparante financiering van de organisatie en de doorontwikkeling van de organisatie van opdrachtnemer naar dienstverlener.

Kengetallen RUD Zuid-Limburg

Nettoresultaat	-/- € 18.219 in 2022 € 1.081.483 in 2021
Eigen vermogen	€ 1.146.500 per 31 december 2022 € 1.137.130 per 31 december 2021
Langlopend Vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
RUD Zuid-Limburg	€ 66.380	€ 68.041	€ 69.743	€ 71.700

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening zowel lid van het Algemeen Bestuur als van het Dagelijks Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De uitvoering van omgevingstaken op grond van de Wet VTH.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.



Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht

Activiteiten

WML voorziet in de behoefte aan drinkwater in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van drinkwater.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

Het streven van WML is en blijft om voor de komende jaren en daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.

Kengetallen Waterleiding Maatschappij Limburg

Maatschappelijk kapitaal	€ 2,269 miljoen (500 aandelen à € 4.538)
Volgestort kapitaal	€ 2,269 miljoen
Dividenduitkering per aandeel	geen dividenduitkering
Nettoresultaat	€ 6,4 miljoen in 2022 € 6,1 miljoen in 2021
Eigen vermogen*	€ 194 miljoen per 31 december 2022 € 188 miljoen per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen:	€ 312 miljoen per 31 december 2022 € 304 miljoen per 31 december 2021

**Eigen vermogen exclusief winst lopend boekjaar.*

Kengetallen gemeente

Aantal aansluitingen	7.953
Aantal aandelen gemeente	6 à € 4.538

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Invloed uitoefenen op het beleid met betrekking tot de watervoorziening.
- Bestuurlijk belang gemeente. Via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft de gemeente invloed op het beleid binnen de WML.
- Financieel belang c.q. risico. Op dit moment wordt er geen dividend uitgekeerd. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 1,2%.

Verbonden partijen programma Bestuur en Ondersteuning

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch

Activiteiten

Enexis Holding N.V. beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt onder toezicht van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Elke drie jaar stelt de ACM de maximale tarieven vast. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen en excellent netbeheer uit te voeren.

Kengetallen Enexis Holding N.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 149,7 miljoen
Dividenduitkering per aandeel	€ 1,29 in 2022 (uitkering in 2023) € 0,66 in 2021 (uitkering in 2022)
Uitkeringspercentage dividend	50% van het genormaliseerde resultaat na belastingen
Financieel resultaat	€ 1.300 miljoen in 2022 € 200 miljoen in 2021
Eigen vermogen	€ 5.441 miljoen per 31 december 2022 € 4.241 miljoen per 31 december 2021
Vreemd vermogen	€ 4.064 miljoen per 31 december 2022 € 4.484 miljoen per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	311.850 à € 1,00
--------------------------	------------------

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitoefenen van invloed op het beleid met betrekking tot de infrastructuur voor energie, hetgeen een vitaal onderdeel is voor de economie en de samenleving.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. De aandeelhouders van Essent N.V. hebben deze deelneming op 27 mei 2009 middels een AVA als dividend in natura uitgekeerd gekregen. Het risico voor de aandeelhouders beperkt zich tot het nominale aandelenkapitaal en het achterblijven van de geraamde dividendopbrengst. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.



Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch

Activiteiten

De rechter heeft bepaald dat Essent haar 50% belang (in economische zin) in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), welke vennootschap onder meer eigenaar is van de kerncentrale te Borssele, niet mocht mee verkopen aan RWE. Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridische als het economische eigendom van het 50%-belang in EPZ hebben verkregen en daarmee de rechten om de publieke belangen te borgen. De uitkomsten van de juridische trajecten zijn tot nu toe negatief geweest voor de voormalige aandeelhouders van Essent. Om uit deze impasse te geraken, is een schikking getroffen tussen betrokken partijen waarvan de transactiedocumenten op 1 juli 2011 zijn ondertekend.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

Conform de verkoopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds. RWE had op 30 september 2015 geen claims ingediend met betrekking tot de verkoop van het 50%-belang in EPZ. Binnen PBE B.V. is nog een bedrag van € 1,6 miljoen achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. Naar verwachting zal de vennootschap in of na 2022 opgeheven kunnen worden. De resterende liquide middelen zullen dan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Kengetallen Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 1.496.822
Financieel resultaat	-/- € 52.060 in 2022 -/- € 37.321 in 2021
Eigen vermogen	€ 1,48 miljoen per 31 december 2022 € 1,54 miljoen per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	311.850 à € 0,01
--------------------------	------------------

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch

Activiteiten

De organisatie CSV Amsterdam B.V. vervult op basis van de statuten de volgende drie doelstellingen:

- namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
- namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim-procedures voeren tegen Recycleco B.V. (waterland);
- het geven van instructies aan de escrow-agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

In februari 2008 zijn Essent N.V. en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingswetgeving onverbindend zijn. De Hoge Raad heeft op 26 juni 2015 uitspraak gedaan en besloten dat de splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen en is de procedure daarmee geëindigd. Conform de verkoopovereenkomst zal de escrow-rekening tot vijf jaar na de verkooptransactie blijven staan (mei 2019). Deze rekening wordt aangehouden bij de notaris en kent een saldo van € 8,0 miljoen en maakt geen onderdeel uit van de balans van CSV Amsterdam B.V. Na afwikkeling van de bezwaar- en/of beroepsprocedure inzake de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en kunnen de resterende liquide middelen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Kengetallen Claim Staat Vennootschap B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 20.000
Financieel resultaat	-/- € 102.300 in 2022 -/- € 42.665 in 2021
Eigen vermogen	€ 210.079 per 31 december 2022 € 312.379 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2022 € 0 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het bedrag van € 8,0 miljoen dat wordt aangehouden op de escrow-rekening en tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.



BNG Bank N.V. te Den Haag

Activiteiten

De BNG biedt financiële diensten aan, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De strategische doelstellingen van de BNG zijn het behouden van substantiële marktaandeelen in de financiering van zowel de Nederlandse publieke sector als het semipublieke domein en een redelijk rendement behalen voor de aandeelhouders.

Kengetallen BNG Bank N.V.

Maatschappelijk kapitaal	€ 250 miljoen (100 miljoen aandelen à € 2,50)
Volgestort kapitaal	€ 139 miljoen afgerond
Dividenduitkering per aandeel	€ 2,50 in 2022 € 2,28 in 2021
Uitkeringspercentage dividend	50% van de nettowinst in boekjaar 2022
Nettoresultaat	€ 300 miljoen in 2022 € 236 miljoen in 2021
Eigen vermogen	€ 4.615 miljoen per 31 december 2022 € 5.062 miljoen per 31 december 2021
Vreemd vermogen	€ 107 miljoen per 31 december 2022 € 144 miljoen per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	21.060 à € 2,50
Geraamde dividenduitkering 2024-2027	€ 52.650

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger tot een minimum beperken met behulp van de gespecialiseerde financiële dienstverlening van de BNG.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) is het forum waarin de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen verslag doen van en verantwoording afleggen over de wijze waarop zij hun taken hebben vervuld. Bij de BNG is sprake van evenredigheid tussen kapitaalinzet en zeggenschap in de AvA. In de AvA wordt aandacht besteed aan het strategisch beleid van de bank, het risicoprofiel en de financiële gang van zaken. Ook statutenwijzigingen en dividendbeleid dienen ter besluitvorming aan de AvA te worden voorgelegd.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 0,04%.



GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) te Roermond

Activiteiten

BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en waterschappen de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie-verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

Tot de Gemeenschappelijke Regeling BsGW behoren het Waterschap Limburg en 29 van de 31 Limburgse gemeenten.

Kengetallen Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen

Nettoresultaat	€ 792.000 in 2022 -/- € 1.630.000 in 2021
Eigen vermogen	€ 1.190.000 per 31 december 2022 € 1.202.000 per 31 december 2021
Langlopend vreemd vermogen	€ 1.653.000 per 31 december 2022 € 2.214.000 per 31 december 2021
Kortlopend vreemd vermogen	€ 6.546.000 per 31 december 2022 € 7.276.000 per 31 december 2021

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	2024	2025	2026	2027
BsGW	€ 348.000	€ 360.000	€ 371.000	€ 380.000

Vorm participatie

De portefeuillehouder financiën is lid van het Algemeen Bestuur van de BsGW.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van taken in het kader van de heffing en inning van gemeentelijke belastingen.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 1% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten en het waterschap.

3.8 Paragraaf Grondbeleid

Op grond van artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient een paragraaf aan het grondbeleid te worden gewijd. Ingevolge dat artikel moet aandacht worden geschonken aan de visie ten aanzien van het grondbeleid, een actuele prognose van de te verwachten resultaten, een onderbouwing van de geraamde winstneming en de beleidsuitgangspunten met betrekking tot de gevormde reserves binnen het grondbedrijf in relatie tot de risico's. Transparantie van grondbeleid is voor de gemeenteraad om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de doelstellingen, zoals deze in de diverse programma's zijn neergelegd.

Onze gemeente voert op dit moment een passieve grondpolitiek. Dit betekent dat in beginsel geen actieve grondverwerving plaatsvindt en dus ook geen gronden bouwrijp gemaakt en verkocht worden. Wij verlenen wel medewerking aan verzoeken van particulieren en projectontwikkelaars om gronden bouwrijp te maken en in die staat te verkopen. Deze aanpak is min of meer het gevolg van het compacte karakter van het grondgebied en heeft als voordeel dat wij in beginsel niet hoeven te investeren in gronden en infrastructuur en dus ook geen (rente)risico's dragen. Door nu te acteren op de voorgestane grootschalige wijzigingen in regelgeving kan de actualiteit direct plaats krijgen in dit beleid.

Dit betekent onder andere dat we werk (gaan) maken van het opstellen van actueel grondbeleid, inclusief uitvoeringsprogramma. Hiertoe zal aansluiting worden gezocht bij de implementatie van de Omgevingswet, de daaraan gekoppelde wetswijzigingen en de directe gevolgen voor het grondbeleid van de gemeente.

Gemeenten hebben verschillende mogelijkheden om hun ruimtelijke ambities tot uitvoering te brengen. De opgaves en ambities van de gemeente verschuiven. De woningbehoefte blijft, al wijzigt de vraag. De vraag naar goedkope(re), duurzame en financieel bereikbare (levensloop) bestendige woningen groeit. Ook andere opgaven hebben invloed op de ambities en opgaves. Denk aan de energietransitie, (veranderende vormen van) mobiliteit, landbouw, natuur en klimaat. Stuk voor stuk hebben deze invloed op de leefomgeving en dit vraagt om enige vorm van grondbeleid.

Het gemeentelijke grondbeleid maakt onderdeel uit van de kaders voor de uitvoering van de ambities. Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te realiseren.

Onder grondbeleid vallen onderwerpen die gerelateerd zijn aan de juridische aspecten van grondeigendom en andere zakelijke rechten. De gemeente Valkenburg aan de Geul kent vooralsnog geen grond(prijzen)beleid.

De verdere uitwerking en toepasbaarheid van de instrumenten dient verankerd te worden in gemeentelijk beleid.

De gemeente Valkenburg aan de Geul kent geen vastgesteld beleid ten aanzien van de aan- of verkoop van (strategische) (grond)eigendommen. Met de komst van de Omgevingswet in 2024 is de nut en noodzaak voor een grond(prijzen)beleid aanwezig.

De (klassieke) instrumenten voor het voeren van een gemeentelijk grondbeleid worden toegevoegd aan het stelsel van de Omgevingswet, via een Aanvullingswet grondeigendom en het Aanvullingsbesluit grondeigendom. Met het aanvullingsspoor grondeigendom worden regels voor grondbeleid opgenomen in de Omgevingswet. De regels voor grondbeleid zijn beter op elkaar afgestemd en duidelijker in het gebruik. Hierdoor wordt het eenvoudiger om de verschillende instrumenten in samenhang te gebruiken. De verdere uitwerking en toepasbaarheid van de instrumenten dient verankerd te worden in gemeentelijk beleid.

Onderwerpen welke plaats krijgen in het grondbeleid:

- Wijze van voeren grondbeleid, anticiperend, strategisch, actief of passief;
- Samenwerkingsverbanden (publiek-private samenwerking)



- Ontwikkeling door derden.

De gemeente hanteert hiervoor onder andere de volgende instrumenten:

- Minnelijke grondverwerving;
- Voorkeursrecht;
- Onteigening;
- Stedelijke herverkaveling.

Daarnaast en met een directe relatie tot het grondbeleid is van belang dat op 8 juni 2020 de 'Nota Vastgoedbeleid 2020 gemeente Valkenburg aan de Geul' is vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee zijn de spelregels op hoofdlijnen vastgelegd voor het beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille, inclusief de werkwijze over de te maken keuzes ten aanzien van vrijkomend of te verwerven vastgoed en daarnaast de spelregels ten aanzien van het beheer, onderhoud en duurzaamheid/verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed.

Vanuit de verschillende gebiedsvisies in voorbereiding (Valkenburg-Oost, Valkenburg-West) en vanuit het geldende woonbeleid kan een heroverweging voor de huidige (passieve) grondpolitiek aan de orde zijn. De mogelijkheden en varianten daarin zullen worden uitgewerkt.

De gemeenteraad heeft op 9 december 2019 de '*Woonvisie 2020 - 2025, Wonen op maat door maatwerk (Een visie op wonen in Valkenburg aan de Geul voor nu en in de toekomst)*' vastgesteld. In deze woonvisie staat het gemeentelijk beleid centraal voor huisvesting van verschillende doelgroepen. Hierbij wordt rekening gehouden met de prognoses van de demografische ontwikkelingen en relevante ontwikkelingen op de woningmarkt. De grootste uitdaging voor onze gemeente ligt in het samen met alle betrokken partijen vinden van oplossingen die de huidige woningmarkt weer op gang krijgen. Dit is het centrale speerpunt van onze woonvisie.

Op de korte termijn is het van belang schuifruimte realiseren om de doorstroming weer op gang te brengen van met name mensen van boven de 55+. Door die doorstroming komen ook weer voldoende woningen beschikbaar voor de andere doelgroepen zoals jongere doorstromers en starters. We kijken daarbij in eerste instantie naar de herbestemmingsmogelijkheden van bestaand vastgoed. De herbestemming van vastgoed dat leegkomt of al leeg staat, krijgt prioriteit. We denken daarbij bijvoorbeeld aan scholen en overig maatschappelijk vastgoed, verouderde hotels, monumentale panden of karakteristieke boerderijen. Ook sloop en nieuwbouw of de juiste nieuwbouw op harde plancapaciteit past in onze transformatievisie. Nieuwbouw (op onbebouwde terreinen die geen woonbestemming hebben) is pas een alternatief als herbestemming of transformatie niet mogelijk of haalbaar is. Indien nodig zoeken we de oplossing in tijdelijke huisvesting (flexwonen).



Hoofdstuk 4: Overzicht van baten en lasten

Hierna treft u een overzicht aan van de baten en lasten per programma voor het begrotingsjaar 2024.

Baten en lasten per programma

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2024	Lasten	Baten	Saldo
Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	3.524	169	-3.355
Programma Economie en Toerisme	4.285	7.558	3.273
Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	6.435	824	-5.611
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	5.506	1.678	-3.828
Programma Onderwijs	1.724	109	-1.615
Programma Sociaal Domein	23.452	7.533	-15.919
Programma Volksgezondheid en Milieu	6.406	5.835	-571
Programma Bestuur en Ondersteuning	4.616	41.802	37.186
Subtotaal programma's	55.948	65.508	9.560
Overhead	8.823	271	-8.552
Onvoorzien	100	-49	-149
Vennootschapsbelasting	1	0	-1
Subtotaal overig	8.924	222	-8.702
Saldo van baten en lasten	64.872	65.730	858
Toevoegingen aan reserves	816	0	-816
Onttrekkingen uit reserves	0	1.405	1.405
Resultaat	65.688	67.135	1.447

Deze tabel is een samenvatting van de onderdelen die in de algemene inleiding, de programmabegroting en de paragrafen reeds zijn toegelicht.

Op de volgende pagina is het overzicht van baten en lasten weergegeven voor de realisatie van het voorgaande begrotingsjaar (2022), de begroting van het huidige begrotingsjaar (2023, inclusief de meest recente begrotingswijzigingen), de ontwerp-begroting voor het volgende jaar (2024) en de meerjarenraming voor de drie daaropvolgende jaren (2025, 2026 en 2027).

Baten en lasten per programma (incl. meerjarenraming)
(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Lasten per programma (excl. toevoegingen aan reserves)						
Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	3.271	3.297	3.524	3.537	3.602	3.665
Programma Economie en Toerisme	4.032	4.543	4.285	4.121	4.144	4.178
Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	6.377	8.667	6.435	6.217	6.200	6.217
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	4.780	6.125	5.506	5.348	5.364	5.395
Programma Onderwijs	1.704	2.118	1.724	1.752	1.709	1.693
Programma Sociaal Domein	23.467	24.685	23.452	21.804	22.195	22.438
Programma Volksgezondheid en Milieu	5.851	6.278	6.406	6.507	6.603	6.681
Programma Bestuur en Ondersteuning	1.933	3.941	4.616	4.533	4.993	5.328
Subtotaal lasten programma's	51.415	59.654	55.948	53.819	54.810	55.595
Overhead	8.072	10.565	8.823	8.679	8.605	8.653
Onvoorzien	153	225	100	100	100	100
Vennootschapsbelasting	0	1	1	1	1	1
Subtotaal overige lasten	8.225	10.791	8.924	8.780	8.706	8.754
Totaal lasten	59.640	70.445	64.872	62.599	63.516	64.349
Baten per programma (excl. onttrekkingen uit reserves)						
Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	236	274	169	170	171	172
Programma Economie en Toerisme	7.556	7.049	7.558	7.409	7.410	7.411
Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	1.956	3.058	824	830	835	841
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	5.932	1.650	1.678	1.708	1.737	1.768
Programma Onderwijs	486	390	109	111	53	55
Programma Sociaal Domein	9.012	10.087	7.533	5.596	5.693	5.655
Programma Volksgezondheid en Milieu	4.986	5.685	5.835	5.921	5.959	5.973
Programma Bestuur en Ondersteuning	46.432	40.334	41.802	43.608	41.884	43.177
Subtotaal baten programma's	76.596	68.527	65.508	65.353	63.742	65.052
Overhead	396	182	271	228	228	230
Onvoorzien	190	-38	-49	-49	-49	-49
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Subtotaal overige baten	586	144	222	179	179	181
Totaal baten	77.182	68.671	65.730	65.532	63.921	65.233
Saldo (excl. mutatie reserves)						
Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving	-3.035	-3.023	-3.355	-3.367	-3.431	-3.493
Programma Economie en Toerisme	3.524	2.506	3.273	3.288	3.266	3.233
Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	-4.421	-5.609	-5.611	-5.387	-5.365	-5.376
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	1.152	-4.475	-3.828	-3.640	-3.627	-3.627
Programma Onderwijs	-1.218	-1.728	-1.615	-1.641	-1.656	-1.638
Programma Sociaal Domein	-14.455	-14.598	-15.919	-16.208	-16.502	-16.783
Programma Volksgezondheid en Milieu	-865	-593	-571	-586	-644	-708
Programma Bestuur en Ondersteuning	44.499	36.393	37.186	39.075	36.891	37.849
Saldo baten en lasten programma's	25.181	8.873	9.560	11.534	8.932	9.457
Overhead	-7.676	-10.383	-8.552	-8.451	-8.377	-8.423
Onvoorzien	37	-263	-149	-149	-149	-149
Vennootschapsbelasting	0	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo overige baten en lasten	-7.639	-10.647	-8.702	-8.601	-8.527	-8.573
Totaal saldo van baten en lasten	17.542 V	-1.774 N	858 V	2.933 V	405 V	884 V
Toevoegingen aan reserves (lasten)	20.831	5.546	816	789	750	750
Onttrekkingen uit reserves (baten)	5.564	7.900	1.405	953	905	801
Saldo mutatie reserves	-15.267	2.354	589	164	155	51
Resultaat	2.275 V	580 V	1.447 V	3.097 V	560 V	935 V



De analyse van het structureel begrotingsevenwicht geeft het volgende beeld:

Analyse structureel begrotingsevenwicht

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Resultaat	1.447 V	3.097 V	560 V	935 V
<i>Incidentele baten en lasten programma's</i>				
Incidentele lasten	2.833	465	280	24
Incidentele baten	2.429	365	243	0
Totaal saldo incidentele baten en lasten programma's	404	100	37	24
<i>Incidentele reservemataties</i>				
Incidentele lasten	15	0	0	0
Incidentele baten	576	149	104	0
Totaal saldo incidentele reservemataties	-561	-149	-104	0
Structureel begrotingsaldo	1.290 V	3.048 V	493 V	959 V



Hoofdstuk 5: Financiële positie

In de programmabegroting 2024 sluiten we voor dit hoofdstuk aan op de voorschriften van artikel 20 van het besluit begroting en verantwoording (BBV). De onderdelen die daar niet onder vallen (zoals de toelichting op de septembercirculaire) zijn opgenomen in de algemene inleiding.

De besluitvorming over de financiële gevolgen van het bestaande en nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen heeft voor het begrotingsjaar 2024 plaats gevonden in de raadsvergadering van 10 juli 2023, waarin de kadernota 2023 is vastgesteld. De financiële gevolgen hiervan zijn cijfermatig verwerkt in de begroting 2024.

Voor de geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar, die ten grondslag ligt aan de berekening van het EMU-saldo, verwijzen wij u naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Voor de toelichting op de financiering verwijzen wij u naar de paragraaf Treasury.

De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves en de voorzieningen is opgenomen in bijlage 3.

Analyse van de verschillen

Het overzicht van de belangrijkste verschillen tussen de ontwerpbegroting 2024 en de programmabegroting 2023 geeft het volgende beeld:

	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Uitkomsten begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027	1.447	3.097	560	935
Uitkomsten begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026	2.024	2.281	93	93
Te analyseren verschillen	-577	816	467	842
<i>Gemeenschappelijke regelingen:</i>				
Bijdrage GR VRZL	-78	-105	-124	-172
Bijdrage GR RUD Zuid-Limburg	-8	-8	-8	-8
Bijdrage GR BsGW	-19	-25	-28	-37
<i>Kadernota 2023:</i>				
Beveiliging kerststad crowd- en verkeersmanagement	-136	-136	-136	-136
Verhoging toeristenbelasting	550	550	550	550
Kosten ondernemersdesk	-90	-90	-90	-90
Opstellen evenementenbeleid	-50	0	0	0
Uitvoeringskosten Visie Vrijtijdseconomie	-275	-275	-275	-275
Wegenlegger en verkeersveiligheidsmaatregelen	-120	0	0	0
Ophoging bestemmingsreserve strategische projecten	-275	-275	-275	-275
Uitvoeringskosten Groenbeleidsplan	-200	-200	-200	-200
Van Valkenburg-West naar Natuurpark	-120	-120	-120	-120
Opstellen cultuurbeleidsplan	-65	0	0	0
Erfgoedsubsidies	0	-100	-100	-100
Formatieplaatsen financiën en buitendienst	-106	-106	-106	-106
Overige mutaties, per saldo	-147	-82	-85	-85
<i>Gemeentefonds:</i>				
Consequenties meicirculaire 2023	871	1.830	1.682	1.456
Consequenties septembercirculaire 2023	189	133	52	569
<i>OZB-opbrengsten:</i>				
Bijstelling ozb-opbrengst eigenaren niet-woningen	59	61	63	109
Bijstelling ozb-opbrengst eigenaren woningen	50	52	54	171
Bijstelling ozb-opbrengst gebruikers niet-woningen	30	31	32	63
<i>Personeelsbegroting:</i>				
Toekomstbestendige afdelingen Vergunningen en VTH	-267	-267	-267	-267
Actualisatie personeelsbegroting 2024-2027	25	95	95	95
Formatie griffie	pm	pm	pm	pm
<i>Beleidsvoornemens begroting 2024:</i>				
Uitbreiding formatie projectleider	-98	-98	-98	-98
Uitbreiding formatie OOV	-104	-104	-104	-104
Invulling taakstelling GR Geul en Maas	-163	0	0	0
<i>Overige bijstellingen:</i>				
Opnemen nultarief hondenbelasting eerste hond	-76	-77	-78	-78
Bijstelling dividenden a.g.v. begrotingsrichtlijnen	-79	-26	-26	-26
Legesopbrengsten bouwen en wonen	186	188	189	193
Bijstelling budgetten ICT	-89	-92	-94	-94
Bijstelling bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	32	40	65	84
Bijstelling verkiezingen	-15	45	-16	-76
Loonkosten, rente, BTW en overhead afval en riolen	101	95	93	90
Bijstelling actualisatie staat activa 2024-2027	4	-46	-106	-109
Overige mutaties, per saldo	-94	-72	-72	-82
Geanalyseerde verschillen	-577	816	467	842

Hierna is een toelichting opgenomen op deze posten.

Gemeenschappelijke Regelingen

In de raadsvergadering van 19 juni 2023 zijn een aantal zienswijzen behandeld betreffende de begroting 2024 van verschillende gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast heeft de gemeenteraad op 12 december 2022 ingestemd met de verhoging van de bijdrage aan de GR VRZL inzake Functioneel Leeftijdsontslag (FLO). De verhoging van de bijdragen aan de GR VRZL, de GR RUD Zuid-Limburg en de GR BsGW hebben geleid tot een bijstelling van de begroting. Concreet gaat het hierbij voor de jaren 2024 t/m 2027 om een nadeel van respectievelijk € 105.000, € 138.000, € 160.000 en € 217.000.

Kadernota 2023

Bij de behandeling van de kadernota 2023 op 10 juli 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met een aantal voorstellen en deze te verwerken in de programmabegroting 2024. Per saldo gaat het voor de jaren 2024 t/m 2027 om de volgende bedragen: € 1.034.000 in 2024, € 834.000 in 2025 en € 837.000 in de jaren 2026 en 2027.

Gemeentefonds

In deze begroting is rekening gehouden met de financiële consequenties van de decembercirculaire 2022 en de meicirculaire 2023. Binnen deze mutaties is rekening gehouden met de reservering van diverse uitkeringen, geormerkte budgetten en een stelpost voor indexatie en LPO gemeentefonds. Per saldo levert dit een voordeel op in de jaren 2024 t/m 2027 van respectievelijk € 871.000, € 1.830.000, € 1.682.000 en 1.456.000. Daarnaast zijn de positieve gevolgen van de septembercirculaire 2023 verwerkt in deze begroting. Per saldo levert dit een voordeel op in de jaren 2024 t/m 2027 van respectievelijk € 189.000, € 133.000, € 52.000 en 569.000.

OZB-opbrengsten

Op basis van de afgegeven prognoses door BsGW heeft een positieve bijstelling van de opbrengsten uit de onroerende-zaakbelasting plaatsgevonden. Daarnaast is voor 2027 eveneens rekening gehouden met een stijging van de OZB-opbrengsten van 3% (exclusief areaaluitbreiding). Concreet een bedrag van € 139.000 in 2024 oplopend tot € 343.000 in 2027.

Personeelsbegroting

Op 13 februari 2023 heeft de gemeenteraad op basis van het adviesrapport "Toekomstbestendige afdelingen Vergunningen en VTH" een structureel bedrag van afgerond € 267.000 beschikbaar gesteld voor formatie-uitbreiding. Daarnaast is in deze begroting rekening gehouden met de gevolgen van de actualisatie van de personeelsbegroting 2024-2027. In totaliteit kon de begroting in positieve zin worden bijgesteld met € 25.000 in 2024 en € 95.000 vanaf 2025.

Beleidsvoornemens begroting 2024

In paragraaf 1.3 van deze begroting zijn de concrete beleidsvoornemens opgenomen, waaronder de structurele uitbreiding van de formatie met een projectleider (structureel € 98.000), de structurele formatie-uitbreiding met een adviseur OOV (structureel 104.000) en de invulling van de taakstelling afvalstoffenbegroting GR Geul en Maas voor een bedrag van € 163.000 in 2024.

Overige bijstellingen

Een aantal onderdelen hebben geleid tot een negatieve bijstelling van de begroting, te weten het opnemen van een nultarief voor de eerste hond inzake de hondenbelasting (gemiddeld € 77.000), de provinciale richtlijnen inzake de te ramen dividenden van Enexis en BNG (gemiddeld € 39.000), de kostenstijging op het gebied van ICT (gemiddeld € 92.000), het budget voor verkiezingen (gemiddeld € 16.000), de actualisatie van de staat van activa 2024-2027 (gemiddeld € 64.000) en de overige mutaties van de begroting (gemiddeld € 80.000). Daarnaast kon de begroting in positieve zin worden bijgesteld op de onderdelen legesopbrengsten bouwen en wonen (gemiddeld € 189.000), legesopbrengsten bevolkingsregistratie en burgerlijke stand (gemiddeld € 55.000) en de doorbelaste kosten aan de taakvelden afval en riolen (gemiddeld € 95.000).



BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht van baten en lasten per taakveld

In deze bijlage in het overzicht van baten en lasten per taakveld opgenomen cf. de vereisten in artikel 66 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

1. Programma Veiligheid, Toezicht en Handhaving

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.576	1.553	1.577	1.629	1.678	1.727
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.695	1.744	1.947	1.908	1.924	1.938
Totaal lasten	3.271	3.297	3.524	3.537	3.602	3.665
<i>Baten per taakveld</i>						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	76	77	78	79	80	81
1.2 Openbare orde en veiligheid	160	197	91	91	91	91
Totaal baten	236	274	169	170	171	172
<i>Saldo per taakveld</i>						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.500	1.476	1.499	1.550	1.598	1.646
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.535	1.547	1.856	1.817	1.833	1.847
Saldo van baten en lasten	3.035	3.023	3.355	3.367	3.431	3.493

2. Programma Economie en Toerisme

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
0.63 Parkeerbelasting	4	10	10	10	11	11
2.2 Parkeren	1.124	1.341	1.283	1.270	1.270	1.281
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	197	178	184	34	34	34
3.4 Economische promotie	2.707	3.014	2.808	2.807	2.829	2.852
Totaal lasten	4.032	4.543	4.285	4.121	4.144	4.178
<i>Baten per taakveld</i>						
0.63 Parkeerbelasting	3.069	2.930	2.931	2.932	2.933	2.934
2.2 Parkeren	0	49	7	7	7	7
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	153	153	153	3	3	3
3.4 Economische promotie	4.334	3.917	4.467	4.467	4.467	4.467
Totaal baten	7.556	7.049	7.558	7.409	7.410	7.411
<i>Saldo per taakveld</i>						
0.63 Parkeerbelasting	-3.065	-2.920	-2.921	-2.922	-2.922	-2.923
2.2 Parkeren	1.124	1.292	1.276	1.263	1.263	1.274
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	44	25	31	31	31	31
3.4 Economische promotie	-1.627	-903	-1.659	-1.660	-1.638	-1.615
Saldo van baten en lasten	-3.524	-2.506	-3.273	-3.288	-3.266	-3.233

Vervolg van bijlage 1

3. Programma Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
2.1 Verkeer en vervoer	3.685	5.006	3.691	3.461	3.427	3.407
8.1 Ruimte en leefomgeving	610	1.372	711	715	718	720
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	244	166	158	157	157	156
8.3 Wonen en bouwen	1.838	2.123	1.875	1.884	1.898	1.934
Totaal lasten	6.377	8.667	6.435	6.217	6.200	6.217
<i>Baten per taakveld</i>						
2.1 Verkeer en vervoer	276	509	8	8	8	8
8.1 Ruimte en leefomgeving	48	35	35	35	35	35
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	1.632	2.514	781	787	792	798
Totaal baten	1.956	3.058	824	830	835	841
<i>Saldo per taakveld</i>						
2.1 Verkeer en vervoer	3.409	4.497	3.683	3.453	3.419	3.399
8.1 Ruimte en leefomgeving	562	1.337	676	680	683	685
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	244	166	158	157	157	156
8.3 Wonen en bouwen	206	-391	1.094	1.097	1.106	1.136
Saldo van baten en lasten	4.421	5.609	5.611	5.387	5.365	5.376

4. Programma Sport, Cultuur en Recreatie

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
5.1 Sportbeleid en activering	94	76	103	103	103	103
5.2 Sportaccommodaties	1.334	1.916	1.545	1.536	1.540	1.530
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	274	318	381	381	381	382
5.4 Musea	163	165	70	71	71	72
5.5 Cultureel erfgoed	343	715	612	422	427	426
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.572	2.935	2.795	2.835	2.842	2.882
Totaal lasten	4.780	6.125	5.506	5.348	5.364	5.395
<i>Baten per taakveld</i>						
5.1 Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	4.367	134	133	134	134	135
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	29	8	8	8	8	8
5.4 Musea	38	50	51	52	53	54
5.5 Cultureel erfgoed	95	76	76	76	76	76
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.403	1.382	1.410	1.438	1.466	1.495
Totaal baten	5.932	1.650	1.678	1.708	1.737	1.768
<i>Saldo per taakveld</i>						
5.1 Sportbeleid en activering	94	76	103	103	103	103
5.2 Sportaccommodaties	-3.033	1.782	1.412	1.402	1.406	1.395
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	245	310	373	373	373	374
5.4 Musea	125	115	19	19	18	18
5.5 Cultureel erfgoed	248	639	536	346	351	350
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.169	1.553	1.385	1.397	1.376	1.387
Saldo van baten en lasten	-1.152	4.475	3.828	3.640	3.627	3.627

Vervolg van bijlage 1

5. Programma Onderwijs

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
4.1 Openbaar basisonderwijs	59	52	59	60	61	62
4.2 Onderwijshuisvesting	612	709	595	595	584	548
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	756	971	717	729	681	691
5.6 Media	277	386	353	368	383	392
Totaal lasten	1.704	2.118	1.724	1.752	1.709	1.693
<i>Baten per taakveld</i>						
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	213	3	3	3	3	3
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	273	371	106	108	50	52
5.6 Media	0	16	0	0	0	0
Totaal baten	486	390	109	111	53	55
<i>Saldo per taakveld</i>						
4.1 Openbaar basisonderwijs	59	52	59	60	61	62
4.2 Onderwijshuisvesting	399	706	592	592	581	545
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	483	600	611	621	631	639
5.6 Media	277	370	353	368	383	392
Saldo van baten en lasten	1.218	1.728	1.615	1.641	1.656	1.638

6. Programma Sociaal Domein

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.230	4.559	3.873	1.814	1.819	1.674
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.830	2.976	2.994	3.059	3.123	3.192
6.3 Inkomensregelingen	6.535	6.676	5.805	5.945	6.090	6.239
6.4 WSW en beschutwerk	1.583	1.515	1.498	1.435	1.333	1.235
6.5 Arbeidsparticipatie	308	296	310	317	324	331
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	360	1.028	1.119	1.168	1.216	1.250
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.680	0	0	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	2.005	2.084	2.155	2.229	2.305
6.71b Begeleiding (Wmo)	0	960	983	1.007	1.033	1.058
6.71c Dagbesteding (Wmo)	0	353	362	371	380	389
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	5	45	42	43	44	45
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.463	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	753	774	793	813	833
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	1.267	1.300	1.332	1.366	1.400
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	138	144	147	151	155
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	113	81	83	85	87
6.73a Pleegzorg jeugd	0	123	128	131	134	138
6.73b Gezinsgericht jeugd	0	502	517	530	543	556
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	439	452	463	475	486
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	1	4	4	4	4
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	506	514	527	540	554
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	0	1	4	4	4	4
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	30	0	0	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	0	18	33	33	33	34
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	443	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	353	371	382	393	405
6.82b Jeugdreclassering	0	58	60	61	63	64
Totaal lasten	23.467	24.685	23.452	21.804	22.195	22.438

Vervolg van bijlage 1

Baten per taakveld

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.260	5.014	2.337	275	244	73
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	25	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	4.538	4.869	4.991	5.116	5.243	5.374
6.4 WSW en beschutwerk	0	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	0	204	205	205	206	208
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	189	0	0	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	0	0	0	0	0
6.71b Begeleiding (Wmo)	0	0	0	0	0	0
6.71c Dagbesteding (Wmo)	0	0	0	0	0	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0	0
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	0	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg jeugd	0	0	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht jeugd	0	0	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	0	0	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	0	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	0	0	0	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0
6.82b Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	9.012	10.087	7.533	5.596	5.693	5.655

Saldo per taakveld

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-30	-455	1.536	1.539	1.575	1.601
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.805	2.976	2.994	3.059	3.123	3.192
6.3 Inkomensregelingen	1.997	1.807	814	829	847	865
6.4 WSW en beschutwerk	1.583	1.515	1.498	1.435	1.333	1.235
6.5 Arbeidsparticipatie	308	296	310	317	324	331
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	360	824	914	963	1.010	1.042
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.491	0	0	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	2.005	2.084	2.155	2.229	2.305
6.71b Begeleiding (Wmo)	0	960	983	1.007	1.033	1.058
6.71c Dagbesteding (Wmo)	0	353	362	371	380	389
6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	5	45	42	43	44	45
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.463	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	753	774	793	813	833
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	1.267	1.300	1.332	1.366	1.400
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	138	144	147	151	155
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	113	81	83	85	87
6.73a Pleegzorg jeugd	0	123	128	131	134	138
6.73b Gezinsgericht jeugd	0	502	517	530	543	556
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	439	452	463	475	486
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	1	4	4	4	4
6.74b Jeugdhulp crisis, LTA, GGZ-verblijf	0	506	514	527	540	554
6.74c Gesloten plaatsing jeugd	0	1	4	4	4	4
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	30	0	0	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (Wmo)	0	18	33	33	33	34
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	443	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	353	371	382	393	405
6.82b Jeugdreclassering	0	58	60	61	63	64
Saldo van baten en lasten	14.455	14.598	15.919	16.208	16.502	16.783

Vervolg van bijlage 1

7. Programma Volksgezondheid en Milieu

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
7.1 Volksgezondheid	724	903	1.052	1.063	1.058	1.020
7.2 Riolering	2.681	1.979	2.093	2.134	2.185	2.253
7.3 Afval	1.567	1.945	2.051	2.099	2.148	2.199
7.4 Milieubeheer	548	1.106	861	864	866	869
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	331	345	349	347	346	340
Totaal lasten	5.851	6.278	6.406	6.507	6.603	6.681
<i>Baten per taakveld</i>						
7.1 Volksgezondheid	0	108	101	101	71	0
7.2 Riolering	2.810	2.668	2.904	2.942	2.991	3.057
7.3 Afval	1.986	2.112	2.305	2.349	2.368	2.387
7.4 Milieubeheer	79	661	389	393	393	393
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	111	136	136	136	136	136
Totaal baten	4.986	5.685	5.835	5.921	5.959	5.973
<i>Saldo per taakveld</i>						
7.1 Volksgezondheid	724	795	951	962	987	1.020
7.2 Riolering	-129	-689	-811	-808	-806	-804
7.3 Afval	-419	-167	-254	-250	-220	-188
7.4 Milieubeheer	469	445	472	471	473	476
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	220	209	213	211	210	204
Saldo van baten en lasten	865	593	571	586	644	708

8. Programma Bestuur en Ondersteuning

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
0.1 Bestuur	851	916	933	936	971	945
0.2 Burgerzaken	623	645	654	600	686	770
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0
0.5 Treasury	92	-81	-122	-111	-88	-96
0.61 OZB woningen	90	84	108	112	116	119
0.62 OZB niet-woningen	58	54	70	72	75	77
0.64 Belastingen overig	59	158	44	44	44	45
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	0	267	954	1.794	2.618	3.002
0.8 Overige baten en lasten (exclusief Onvoorzien)	160	1.898	1.975	1.086	571	466
Totaal lasten	1.933	3.941	4.616	4.533	4.993	5.328
<i>Baten per taakveld</i>						
0.1 Bestuur	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	194	149	297	309	357	396
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0
0.5 Treasury	399	605	192	245	245	245
0.61 OZB woningen	3.508	3.578	3.685	3.796	3.910	4.027
0.62 OZB niet-woningen	2.283	2.326	2.396	2.468	2.542	2.619
0.64 Belastingen overig	643	546	545	549	554	558
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	33.125	33.130	34.687	36.241	34.276	35.332
0.8 Overige baten en lasten (exclusief Onvoorzien)	6.280	0	0	0	0	0
Totaal baten	46.432	40.334	41.802	43.608	41.884	43.177
<i>Saldo per taakveld</i>						
0.1 Bestuur	851	916	933	936	971	945
0.2 Burgerzaken	429	496	357	291	329	374
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0
0.5 Treasury	-307	-686	-314	-356	-333	-341
0.61 OZB woningen	-3.418	-3.494	-3.577	-3.684	-3.794	-3.908
0.62 OZB niet-woningen	-2.225	-2.272	-2.326	-2.396	-2.467	-2.542
0.64 Belastingen overig	-584	-388	-501	-505	-510	-513
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	-33.125	-32.863	-33.733	-34.447	-31.658	-32.330
0.8 Overige baten en lasten (exclusief Onvoorzien)	-6.120	1.898	1.975	1.086	571	466
Saldo van baten en lasten	-44.499	-36.393	-37.186	-39.075	-36.891	-37.849

Vervolg van bijlage 1

Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien (bedragen in duizenden euro's)						
	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
0.4 Overhead	8.072	10.565	8.823	8.679	8.605	8.653
0.8 Overige baten en lasten (onderdeel Onvoorzien)	153	225	100	100	100	100
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	1	1	1	1	1
Totaal lasten	8.225	10.791	8.924	8.780	8.706	8.754
<i>Baten per taakveld</i>						
0.4 Overhead	396	182	271	228	228	230
0.8 Overige baten en lasten (onderdeel Onvoorzien)	190	-38	-49	-49	-49	-49
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	586	144	222	179	179	181
<i>Saldo per taakveld</i>						
0.4 Overhead	7.676	10.383	8.552	8.451	8.377	8.423
0.8 Overige baten en lasten (onderdeel Onvoorzien)	-37	263	149	149	149	149
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	1	1	1	1	1
Saldo van baten en lasten	7.639	10.647	8.702	8.601	8.527	8.573

Mutaties Reserves (bedragen in duizenden euro's)						
	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
0.10 Mutaties reserves	20.831	5.546	816	789	750	750
Totaal lasten	20.831	5.546	816	789	750	750
<i>Baten per taakveld</i>						
0.10 Mutaties reserves	5.564	7.900	1.405	953	905	801
Totaal baten	5.564	7.900	1.405	953	905	801
<i>Saldo per taakveld</i>						
0.10 Mutaties reserves	15.267	-2.354	-589	-164	-155	-51
Saldo van baten en lasten	15.267	-2.354	-589	-164	-155	-51

Resultaat (bedragen in duizenden euro's)						
	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
<i>Lasten per taakveld</i>						
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	2.275	580	1.447	3.097	560	935
Totaal lasten	2.275	580	1.447	3.097	560	935
<i>Baten per taakveld</i>						
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo per taakveld</i>						
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	2.275	580	1.447	3.097	560	935
Saldo van baten en lasten	2.275	580	1.447	3.097	560	935

Bijlage 2: Overzicht incidentele baten en lasten per programma

(bedragen in duizenden euro's)

Overzicht incidentele baten en lasten per programma.		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
		2024	2024	2025	2025	2026	2026	2027	2027
Economie en Toerisme									
6.560.030	Bijdrage project Green Experience Yuverta (Incidentele inzet)	14		14		14			
Verkeer, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening									
6.210.050	Huur tijdelijke bruggen Emmalaan/Polfermolen (Incidentele inzet)	21							
6.820.030	Verkoopkosten gronden en panden (Lasten incidenteel van aard bij iedere verkoop)	22		23		23		24	
Sport, Cultuur en Recreatie									
6.560.010	Bijdrage bloembakken centrum (Incidentele inzet)	13		13					
Sociaal Domein									
6.621.030	Opvang Oekraïense vluchtelingen (Incidenteel van aard)	2.064	2.064						
6.650.010	Inhalen Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen (Incidentele SPUK-uitkering, projectduur augustus 2021 - juli 2025)	59	59	59	59				
6.670.010	Brede SPUK-bijdrage Rijk (Incidentele SPUK-uitkering, projectduur 2023 - 2026)	147	147	147	147	123	123		
6.670.012	Brede SPUK-bijdrage Rijk (Incidentele SPUK-uitkering, projectduur 2023 - 2026)	58	58	58	58	49	49		
Volksgesondheid en Milieu									
6.714.040	Brede SPUK-bijdrage Rijk (Incidentele SPUK-uitkering, projectduur 2023 - 2026)	101	101	101	101	71	71		
Bestuur en Ondersteuning									
6.922.030	Taakstelling afvalstoffenbegroting GR Geul en Maas (Incidentele inzet)	163							
6.922.040	Reservering project economie, kunst en cultuur (Incidentele inzet)	50		50					
6.922.040	Reservering nieuw beschut werk (Incidentele inzet)	86							
Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien									
5.400.050	Onderzoek formatie en toekomst buitendienst (Onderzoekskosten incidenteel van aard)	35							
Mutaties reserves									
Algemene dekkingsreserve:									
	Inzet t.b.v. Mobiliteitsplan 2022-2025 (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		150		45				
	Verkeersveiligheidsprojecten 2022-2026 conform kadernota 2022 (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		100		100		100		
Investeringsreserve instandhouding monumenten:									
	Opstellen beleid cultureel erfgoed (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		100						
	Opstellen uitvoeringsprogramma erfgoedbeleid (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		10						
Exploitatiereserve personeel:									
	Vrijval middelen afdeling FEO (Storting reserve per definitie incidenteel van aard)		15						
Egalisatiereserve parkeerexploitatie:									
	Project opstellen parkeerbeleidsplan (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		25						
Reserve sociaal domein:									
	Armoedebeleidsplan 2021-2024 (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		15						
	Bijdrage GGD incidenteel 2024 (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		61						
	Nieuw beschut werk (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		86						
	Overige mutaties, per saldo (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		4						
Bestemmingsreserve watersnoodramp:									
	Inzet t.b.v. tijdelijke bruggen Emmalaan/Polfermolen (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		21						
	Overige mutaties, per saldo (Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)		4		4		4		
Subtotaal mutatie reserves		15	576	0	149	0	104	0	0
Totaal incidentele baten en lasten		2.848	3.005	465	514	280	347	24	0

Bijlage 3: Meerjarig verloop reserves en voorzieningen

(bedragen in duizenden euro's)

Overzicht verloop reserves en voorzieningen	Saldo ultimo 2023	Mutaties 2024	Saldo ultimo 2024	Mutaties 2025	Saldo ultimo 2025	Mutaties 2026	Saldo ultimo 2026	Mutaties 2027	Saldo ultimo 2027
A. Algemene reserve									
A.01 Algemene reserve	2.267	0	2.267	0	2.267	0	2.267	0	2.267
Totaal	2.267	0	2.267	0	2.267	0	2.267	0	2.267
B. Bestemmingsreserves									
B.01 Algemene dekkingsreserve	1.371	-251	1.120	-895	225	-102	123	-1	122
B.02 Investeringsreserve huisvesting onderwijs	882	237	1.119	224	1.343	185	1.528	185	1.713
B.03 Investeringsreserve instandhouding monumenten	114	-110	4	0	4	0	4	0	4
B.04 Investeringsreserve kunst in openbare ruimte	309	35	344	35	379	35	414	35	449
B.05 Exploitatiereserve personeel	266	15	281	0	281	0	281	0	281
B.06 Exploitatiereserve welzijnsactiviteiten	828	0	828	0	828	0	828	0	828
B.07 Investeringsreserve automatisering	1.675	0	1.675	0	1.675	0	1.675	0	1.675
B.08 Egalisatieserve effecten BTW-compensatiefonds	93	0	93	0	93	0	93	0	93
B.09 Reserve milieuactiviteiten	239	0	239	0	239	0	239	0	239
B.10 Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg	1.026	70	1.096	70	1.166	70	1.236	70	1.306
B.11 Investeringsreserve uitvoering centrumplan	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.12 Reserve opbrengst aandelen Essent	4.624	0	4.624	0	4.624	0	4.624	0	4.624
B.13 Reserve overdracht gelden stichting Herdenking	132	0	132	0	132	0	132	0	132
B.14 Egalisatieserve parkeerexploitatie	2.905	-109	2.796	0	2.796	0	2.796	0	2.796
B.15 Egalisatieserve sociaal domein	8.925	-166	8.759	0	8.759	0	8.759	0	8.759
B.16 Investeringsreserve strategische projecten	3.259	438	3.697	438	4.135	438	4.573	438	5.011
B.17 Reserve evenementen	813	0	813	0	813	0	813	0	813
B.18 Reserve duurzaamheid	259	23	282	23	305	23	328	23	351
B.19 Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten	8.940	-830	8.110	-805	7.305	-801	6.504	-801	5.703
B.20 Reserve noodfonds gemeente Valkenburg aan de Geul	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.21 Bestemmingsreserve omgevingswet	122	0	122	0	122	0	122	0	122
B.22 Bestemmingsreserve opvang ontheemden	3.878	0	3.878	0	3.878	0	3.878	0	3.878
B.23 Bestemmingsreserve watersnoodramp	2.488	-25	2.463	-4	2.459	-4	2.455	0	2.455
Totaal	43.148	-673	42.475	-914	41.561	-156	41.405	-51	41.354
V. Voorzieningen									
V.01 Voorziening dubieuze debiteuren	355	0	355	0	355	0	355	0	355
V.02 Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	59	0	59	0	59	0	59	0	59
V.03 Voorziening onderhoud gebouwen	220	-30	190	-36	154	39	193	117	310
V.04 Voorziening onderhoud sportcentrum Polfermolen	609	-609	0	0	0	0	0	0	0
V.05 Voorziening niet-WWB-debiteuren sociale zaken	10	0	10	0	10	0	10	0	10
V.06 Voorziening onderhoud wegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
V.07 Voorziening pensioenen wethouders	1.574	0	1.574	0	1.574	0	1.574	0	1.574
V.08 Voorziening rioolheffing	3.451	-491	2.960	-491	2.469	-500	1.969	-524	1.445
V.09 Voorziening afvalstoffenheffing	360	-150	210	-194	16	-16	0	0	0
V.10 Voorziening groot onderhoud parkeergarage	672	88	760	102	862	-37	825	115	940
V.11 Voorziening onderhoud civieltechnische kunstwerken	75	41	116	-53	63	-62	1	19	20
V.12 Voorziening kleine woningbouwinitiatieven	84	0	84	0	84	0	84	0	84
V.13 Voorziening fonds ruimtelijke ontwikkeling	41	0	41	0	41	0	41	0	41
V.14 Voorziening personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
V.15 Voorziening debiteuren TOZO	14	0	14	0	14	0	14	0	14
V.16 Voorziening verlofsparen	142	0	142	0	142	0	142	0	142
Totaal	7.666	-1.151	6.515	-672	5.843	-576	5.267	-273	4.994
Totaal reserves en voorzieningen	53.081	-1.824	51.257	-1.586	49.671	-732	48.939	-324	48.615

Nb. In het najaar van 2023 staat een raadsvoorstel voor de herziening van het reserve- en voorzieningenbeleid gepland. De bovenstaande tabel gaat uit van de huidige situatie.



Bijlage 4: Overzicht structurele mutaties reserves

(bedragen in duizenden euro's)

Overzicht structurele mutaties reserves.	<i>lasten</i> 2024	<i>baten</i> 2024	<i>lasten</i> 2025	<i>baten</i> 2025	<i>lasten</i> 2026	<i>baten</i> 2026	<i>lasten</i> 2027	<i>baten</i> 2027
Mutaties reserves								
Reserve huisvesting onderwijs:								
Reservering vrijval afschrijvingslasten Adelante a.g.v. watersnoodramp (Structureel, storting vrijval van geraamde afschrijvingslasten)	237		224		185		185	
Investeringsreserve kunst in openbare ruimte:								
Storting 1%-regeling investeringen openbare ruimte (Structureel, storting is voor onbepaalde tijd)	35		35		35		35	
Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg:								
Storting t.b.v. infrastructuur (Structureel, storting is voor onbepaalde tijd)	70		70		70		70	
Investeringsreserve strategische projecten:								
Storting t.b.v. strategische projecten (Structureel, storting is voor onbepaalde tijd)	438		438		438		438	
Reserve duurzaamheid:								
Storting renteopbrengsten hybride converteerbare geldlening Enexis (Structureel, storting is voor onbepaalde tijd)	23		23		23		23	
Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten:								
Onttrekking t.b.v. dekking kapitaallasten activa (Structureel, omvang reserve is gelijk aan af te schrijven boekwaarde)		831		806		802		802
Totaal structurele mutaties reserves	803	831	790	806	751	802	751	802



Bijlage 5: Reserve- en voorzieningenbeleid

Het reserve- en voorzieningenbeleid voor 2024 zal als een separaat raadsvoorstel aan de gemeenteraad worden aangeboden.

